

V napoto toge občinske meje

Odnos Slovenije do manj razvitih območij se spreminja na bolje. Napredek je viden, so 14. novembra ugotovili delegati slovenskih občin. Žal pa zakon ni prinesel rešitve vsem nerazvitim, ker se naslanja izključno na administrativne meje občin. Taka merila so prizadela tudi del manj razvitega Kozjanskega. O tem je spregovoril delegat brežiške občine Ivan Živič, čigar razpravo povzemamo.

„V Posavju smo že ob sprejetju zakona menili, da občinske meje

niso prava merila, žal, pa tedaj za drugačno rešitev nismo imeli argumentov. Meje sevniške, krške in brežiške občine vključujejo del Kozjanskega, zato smo bili ob sprejemanju zakona zelo aktivni. Zavedali smo se, da nam lastni napori in sredstva ne bodo zadostovali za hitrejšo približevanje slovenskemu raz-

vojnemu povprečju. Zaradi manjkajočih 0,9 odst. kmečkega prebivalstva Posavja tedaj niso uvrstili med nerazvite, s tem pa seveda še ni rečeno, da je območje tudi zares razvito.

Kozjansko je že pred leti spoznalo, da je za hitrejši razvoj nujna skupna akcija. Zato smo sprejeli dogovor o izdelavi dolgoročnega razvojnega osnutka, ki je zdaj napravljen in ki so ga podpisale občine Smarje,

(Nadaljevanje na 4. str.)

STRUGE: STOLETNICA ŠOLE

Stoletnico šolstva v Strugah, 40. letnico dograditve sedanje šole in 30. letnico nove Jugoslavije so pristočno praznovali v soboto, 24. novembra v Strugah. Ob tej priložnosti so razvili pionirski prapor, ki mu je botroval predstavnik podjetja Melamin Kočevje, Tone Kovačič. V pionirsko organizacijo so sprejeli 5 cicibanov. Na svečanosti je govoril sekretar občinske konference SZDL Kočevje Nace Karničnik, v kulturnem delu sporeda pa je razen domačih solarjev nastopila še vokalna skupina DOREMI iz Kočevja.

Božidar Jakac: Tito govori na drugem zasedanju AVNOJ

Trideset let bo minilo jutri od zgodovinskega II. zasedanja AVNOJ v Jajcu. Vse naokrog so še divjali krvavi boji, ko so v tem malem bosenskem mestu položili temelje novi državi, zgrajeni na načelih bratstva in enotnosti ter enakopravnosti narodov in narodnosti. Ko je delegatom govoril tovariš Tito, ga je Božidar Jakac narisal. (O tem, kako je znani slikar portretiral maršala Tita, več na 7. strani!) Tovariš Tito bo v Jajcu spregovoril tudi jutri, in sicer preživelim udeležencem II. zasedanja AVNOJ in drugim. Ta jubilej je hkrati pomemben mejnik v razvoju družbenoekonomskih odnosov pri nas, saj smo pred sprejemom nove ustave, s katero bomo še bolj uveljavili avnojska načela.

Ob dnevu republike želimo našim bralcem in naročnikom ter vsem delovnim ljudem na Dolenjskem, v Beli krajini in Posavju srečen in zadovoljen praznik.

Ivan Živič – delegat brežiške občine

Požar v Celulozi

24. novembra ob 4. uri zjutraj je začelo goreti v tovarni celuloze in papirja v Krškem. Ogenj je izbruhnil na transporterju, na začetku obrata sekalnice. Ta del tovarne je bil prejšnji dan v popravilu. Popoldne so ga vključili v pogon, ponoči pa ni obratoval.

Izvedenci za elektro stroko so ugotovili, da je začelo goreti zaradi kratkega stika na električnih kabljih, ki so speljani vzdolž obrata. Ker je bila napeljava že zelo stara, se je toliko lažje vnela. Zgoraj je transporter, ki je gumijast, vžgala pa se je tudi žagovina in drugi odpadki, ki se nabirajo v sekalnici. Skupno škodo so ocenili na 20 milijonov starih dinarjev.

Posledice požara so začeli odstranjevati že v soboto. Ker je od tega obrata odvisna celotna proizvodnja v tovarni, bo nekaj dni zastoj, vendar upajo, da bo delo kmalu normalno steklo. Več o tem lahko preberete še na četrti strani.

Gradac: praznik človečnosti

Delo vseh organizacij RK v Sloveniji bo v prihodnjem letu usmerjeno na praznovanje 30-letnice obnove te organizacije - Priznanja

Delo vseh organizacij RK v Sloveniji bo v prihodnjem letu potekalo v znamenju proslave 30-letnice te humane organizacije. Osrednja republiška proslava bo v Gradcu v Beli krajini 16. junija prihodnje leto, v kraju in v dvorani, kjer so se 1944. leta med NOV zbrali aktivisti RK in postavili temelje za ponovno delovanje te organizacije.

Pri republiškem odboru RK je poseben odbor že izdelal približen program, ki pa ga bodo verjetno v sodelovanju in dogovoru z občinski-

mi odbori RK iz dolenskih občin še dopolnili. V Semiču bodo omenjene občine pripravile tudi kulturni del proslave v Gradcu.

Po doslej izdelanem programu proslave naj bi bila 16. junija prihodnje leto ob 9. uri v Gradcu v dvorani, ki jo bodo preuredili, slavnostna seja republiškega odbora RK, ki se je bodo udeležili medvojni ustanovi-

telji RK, katerim bodo skupaj z najbolj aktivnimi delavci v organizacijah RK podelili posebna priznanja. Ob tej priložnosti bodo prodajali posebne značke RK, nalašč za to priložnost pa bodo izdelali tudi poštne žig.

Seveda bo slovenska organizacija RK ob tej priložnosti Beli krajini tudi pomagala. V Semiču so se dogovorili, da bo republiški odbor RK pomagal z denarjem pri nakupu kombija, ki bi prevažal učence iz oddaljenih vasi in zaselkov okrog Gradca in Podzemlja, pri obnovi dvorane ter pri organizaciji predavanj o zdravstveni vzgoji.

B. PODOBNIK

V začetku tedna je prodri od severa na Balkan hladen zrak, ki je povzročil sneženje po vsej Sloveniji. Največ snega je zapadlo v južni polovici Slovenije. Do konca tedna bomo še pod vplivom hladnega zraka

SREČANJE MLADIH FARMACEVT OV

V Smarjeških Toplicah so se večeraj zbrali na delovno konferenco mladi proizvajalci jugoslovanske farmacevtske industrije. Prvi dan jim je potekel v znamenju izmenjave delovnih in organizacijskih nalog kot izkušnja, danes dopoldne pa si bodo ogledali tovarno KRKO. Popoldne bodo nadaljevali delo in ga sklenili na dan republike, 29. novembra dopoldne.

„Ljudska oblast in socialistična demokracija“. Razstavo s tem naslovom, posvečeno 30-letnici drugega zasedanja AVNOJ, so te dni odprli v domu JNA v Novem mestu. (Foto: S. Mikulan)

Krka le za las ob zmago

V oddaji Spoznavajmo svet in domovino boljša »Almira«. »Ne menjaj konja, dokler zmaguje!«

„Gledajo nas s prijaznim očesom,“ je kratko rekel član Krkine ekipe pred sobotnim dvobojem z ekipo radovljanske Almirine v javni radijski oddaji Spoznavajmo svet in domovino, ki so jo tokrat prenašali iz novomeškega Doma kulture. Njegov odgovor je veljal kolektivno, za katerega je tekmovala ekipa.

Po uvodnih akordih orkestra Mojmir Sepeta in popevki V naši gorici, ki jo je zapeel Andrej Plevnik, sta vodstvo oddaje prevzela radijska in TV napovedovalca Borut Mencinger in Vili Vodopivec. Zenski del občinstva v dvorani je globoko vzdihnil, tekmujočima ekipama pa so se začela tresti kolena.

Pri prvem delu vprašan je bila sreča bolj naklonjena ekipi Krke. Z znanjem o skoku v višino je Almira izenačila in takoj nato povedla z dvema točkama prednosti, ko je dobila vprašanje iz „Hamleta“. Z Molierom so domačini nadoknadili zaostanek. Športna vprašanja so spet prinesla srečo tekmovalcem Almirine. Takoj nato so Novomeščani zbrali točke z odgovori o nebesnih pojavih.

Po 30. vprašanju so vodili že s 13:10. Almira jih je dohitela in na koncu tesno zmagala s 16:15. Načelo „Ne menjaj konja, dokler zmaguje!“, se je obneslo. Radovljščani so prišli v Novo mesto z ekipo, ki je zmagovala že v prejšnjih oddajah Spoznavajmo svet in domovino

I. Z.

V VSAKO HIŠO: DOLENJSKI LIST!

Presenečenja!

V prvih treh dneh naše nove akcije smo dobili 38 novih naročnikov. Teden je bil kratak, tako da mnogi dostavljajoči do nedelje niso niti utegnili obiskati vseh svojih „strank“. Zato številka 38 za prvi teden ne pove mnogo. „Odrplo“ se bo v teh dneh in prihodnjih tednih. – Veseli smo bili dopisnice, ki nam jo je poslala tov. A. K. iz Dobove; takole nam piše:

„... 16 let sem bila naročnica Dolenjskega lista. Res ne vem, kaj mi je bilo letošnje poletje, da sem ga odpovedala. Zdaj pa skačem od ene do druge trafike ali knjižnice, da ga preberem. Prosim, TAKOJ mi ga spet pošiljajte! Priporočam se, če imate še kaj starih števil, ker mi prav pridejo tudi v službi...“

Upamo in toplo želimo, da bi našli pot v vrste rednih bralcev domačega tednika spet vsi naši nekdanji naročniki! Pripravljamo precej prijetnih presenečenj. Zato verjemite spodnjemu vabilu: ne zamudite prihodnjih četrtkov! Ne skačite iz trafike v trafiko!

Do konca 1973 ga bodo vsi novi naročniki dobivali brezplačno!

Naročilnico za vas ima vaš pismonoša

Ze prihodnji četrtrek ga boste lahko redno dobivali na svoj domači naslov. Priljučite se množici več kot 28.000 naročnikov našega lista.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA LISTA

KOČEVJE:
NOVI PIONIRJI

Na osnovni šoli v Kočevju so 24. novembra svečano sprejeli v pionirsko organizacijo 165 cicibanov. Ob tej priložnosti je bila tudi proslava dneva republike. Novim pionirjem so podelili pionirske značke, rutke in kape ter jih pogostili.

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL

NOVO MESTO

Katrcra za osem dinarjev!

Kje? Seveda pri Dolenjskem listu! Zraven nje še štiri lepe nagrade za naše bralce!

Kdaj in kako? Zagotovite si Dolenjski list tudi naslednje četrtke!

Naj vas spomnimo: od 29.000 izvodov, kolikor jih v povprečju natisnemo vsak četrtrek, jih kar 96 odstotkov pride v roke naročnikom, in le 4 odstotki Dolenjskega lista so v drobni prodaji. Bolj zanesljivo boste prišli do renaulta 4, osebnega avtomobila novomeške IMV, če se nemudoma naročite na DOLENJSKI LIST!

Kako nadoknaditi zamudo

So možnosti, da do konca 1975 nadomestimo planski zaostanek - Kako do višje stopnje rasti?

V javnost so prišle prve ocene razprav o možnostih gospodarskega razvoja Jugoslavije v prihodnjem letu. V vrsti nalog izstopa nujno večja stopnja gospodarske rasti, kot smo jo dosegli v letu 1972 in letos. Le hitrejša rast proizvodnje ob stalnih naporih za povečanje produktivnosti dela lahko prinaša večji dohodek, več sredstev za razvoj ter za osebni in družbeni standard. Prav glede stopnje rasti pa smo v zadnjih dveh letih najbolj zaostali za predvidevanji družbenega plana za obdobje 1971-75.

V Sloveniji smo za to obdobje planirali za dobrih 7 odst. večji družbeni proizvod za vsako leto. Le v 1971. letu smo ta odstotek realizirali in celo presegli - povečali smo družbeni proizvod za 9 odst.; lani za 6,7 odst. letos pa ga bomo v najboljšem primeru samo za 6,5 odst. V Jugoslaviji računamo letos samo s 5-odstotno stopnjo rasti. Tudi pri tem skromnem povečanju proizvodnje je delež produktivnosti dela preskromen.

V Sloveniji se bo letos produktivnost v družbenem sektorju povečala predvidoma za blizu 4 odst., v Jugoslaviji pa za 2,5 odst.

Skratka, v prihodnjem letu je nujno to upadajočo krivuljo stopnje rasti znova preusmeriti navzgor. Poleg prizadevanj za večjo delovno storilnost, nižje proizvodne stroške in predvsem boljše izkoriščanje proizvodnih zmogljivosti je nujno še bolj strmo kot to velja za rast družbenega proizvoda pospešiti dvig krivulje rasti gospodarskih naložb. Tako skromnega njihovega napredka kot v letošnjem letu - samo za 2% - že dolgo nismo imeli. Ob tem pa je zanimivo, da ni primanjkovalo denarja za negospodarske naložbe, ki strmo naraščajo. Če hočemo hitreje povečevati proizvodnjo, potem bomo morali stopnjo rasti gospodarskih investicij v prihodnjem letu vsaj početve-riti.

Kje vzeti denar, je naslednje vprašanje. Menimo, da lahko računamo na nadaljnjo krepitev

TELEGRAMI

NEW DELHI - Generalni sekretar CK KP SZ Leonid Brežnev je prispel včeraj na 5-dnevni uradni obisk v Indijo. Sovjetskega gosta so sprejeli izredno slovesno in pristrčno, kar je v skladu s indijskimi pričakovanji, da bodo razgovori Brežneva z Indiro Gandhi pomenili novo poglavje v zgodovini odnosov med obema državama.

PARIZ - Zahodnonemški kancler Willy Brandt je dopotoval v Pariz na dvodnevne razgovore s francoskim predsednikom Georgesom Pompidoujem. Menijo, da se državnik pogovarjata predvsem o energetski krizi.

Mnogi so že mislili, da je obdobje, ko so se ugrabitve letal in ljudi vrstile kot na dobro namazanem tekočem traku, mimo... pa so se očitno hudo zmotili, kajti včeraj jutraj se je med poletom iz Amsterdama v New Delhi začela nova drama v zraku. Dvanajst arabskih komandosov je namreč ugrabilo boeing 747, znan po imenu jumbo-jet, v katerem je bilo okoli 280 potnikov in dvanajst članov posadke. Zakaj so to storili in kaj hočejo, je v tem trenutku še nejasno, jasno pa je, da so ugrabitelji, ki so se predstavili kot predstavniki neke skrajne palestinske organizacije, s tem dejanjem močno škodovali pravični stvari, za katero se Palestinci zavzemajo. Svet je namreč že zdavnaj odločno zavrgel ugrabitve letal in podobne teroristične napade kot sredstvo za doseg političnih ciljev, pa naj bodo le-ti še tako pravični. Po zadnjih informacijah so ugrabitelji, ki so prisilili letalo, da je iznad Indije poletelo nazaj proti Cipru, kjer je pristalo, poletelo in znova pristalo v libijskem mestu Tripolisu, kjer so mu napolnili tanke, da se je znova dvignilo - pripravljeni na pogajanja... negotova je usoda 300 ljudi zaradi nepremišljene akcije dvanajsterice...

Če pa za trenutek spremenimo področje našega zanimanja, se bomo nemara malce sprostili od sicer zanimivih, toda ne vselej prijetnih novic, ki prihajajo na Zemljo zdaj od tu, zdaj od tam: v vesolju, kjer takih skrbi na srečo za zdaj še ni, se dogajajo zanimive reči. Pozabimo na prihod slavnega kometa Kohoutek, ki bo menda tam sredi januarja dobro viden tudi na našem nebu, in se ozrimo proti Jupitru, od koder je ameriška vesoljska ladja že začela pošiljati prve fotografije. Na njih je več presenetljivih podrobnosti, predvsem pa tista, ki prikazuje skrivnostno „rdečo pego“, veliko za deset Zemelj. Kaj naj bi ta predstavljal, še ne vedo... spet novo odkritje...?

Iz zadnjega PAVLIHE

- Hm, testiranje znanja je bilo precej nenavadno!

RIM - Nafta postaja vsak dan bolj pomembno gorivo, na žalost pa v mnogih državah tudi vsak dan bolj redko. Arabske države-proizvajalke nafte so sicer preklicale bojkot nekaterih zahodnoevropskih držav (ta še vedno velja za ZDA in Nizozemsko) toda skrbi zaradi preskrbe s to dragoceno tekočino niso zato nič manjše. Skoraj vse države so uvedle take ali drugačne omejitve, med katerimi velja predvsem omeniti prepoved uporabe zasebnih avtomobilov med nedeljami in sobotami, omejeno hitrost na cestah med delavniki, ugasnjene reklame, zmanjšano število letalskih poletov, manjšo razsvetljenost ulic in trgov itd. Predvsem pa so seveda močno pridobila na veljavi „stara“ prevozna sredstva kot so konjske vprege, kolesa in podobno. Na sliki: iz Rima poročajo o rekordni prodaji dvokoles zaradi omejitev uporabe goriva. (Telefoto: UPI)

tedenski zunanjepolitični pregled

Nov udar v Grčiji, začetek arabskega sestanka na vrhu v Alžiru in odhod libijskega voditelja po končanem obisku v Jugoslaviji bodo osrednje teme današnjega komentarja. Podrobnosti:

UDAR V GRČIJI: generali so zamenjali civiliste, ki so zamenjali polkovnike - to bi bila nemara najkrajša možna označitev tega, kar se je predvčerajšnjim jutraj zgodilo v grški prestolnici.

Civilna vlada nekdanjega polkovnika Papadopulosa, ki je preživela minuli teden resno krizo zaradi demonstracij študentov iz delavcev, je padla pod tanki grške vojske, ki je izvedla nov državni udar v Grčiji - drugi po letu 1967.

Prva poročila so še preskopa, da bi si bilo mogoče ustvariti temeljitejšo podobo stanja. Tisto, kar je znanega, dovoljuje sklepanje, da so to pot prišli na oblast skrajni desničarji, vojaške osebnosti, ki se niso strinjale že z najmanjšo možno mero svoboščin Papadopulosevega režima.

Državni udar je izvedla skupina visokih častnikov, ki jih je vodil malo znani general Fedon Gizikis. Ta je že prisegel kot predsednik republike, predsednik vlade pa je postal Agropoulos, ki je bil v strmojavljivi vladi finančni minister.

Nov vojaški režim je sporočil, da je izvedel državni udar zato, da bi privedel Grčijo v mirnejše vode - toda to je skoraj natanko isto geslo, s katerim so 21. aprila 1967 med tedanjim državnim udarom grški polkovniki prišli na oblast.

Novi oblastniki bodo nemara res zagotovili mirnejše ozračje, toda to bo tako samo na videz. Pomeni namreč, da na grških ulicah sicer ne bo več političnih demonstracij, vendar pa ne zato, ker bi ne bilo nezadovoljnih, marveč zato, ker nezadovoljni svojega nezadovoljstva ne bodo smeli pokazati.

Podrobneje bo mogoče o najnovejših razmerah v sosednji deželi povedati prihodnjič. Kar je znanega sedaj, obeta grškemu ljudstvu samo še več tega, kar je v zadnjih nekaj letih dobobra okusilo... namreč diktaturo in policijsko prisilo.

ARABSKI VRH: predsedniki republike, emirji, kralji in šejki, ki so se zbrali v Alžiru na šestem arabskem sestanku na vrhu, imajo na konferenčnih mizah Palače narodov v Alžiru kopico vprašanj, na katera bodo morali odgovoriti.

Predvsem bodo morali poskati kar se da konkretna skupna stališča do rešitve bližnje-

zhodne krize, bolje rečeno do začetka mirovnih pogajanj z Izraelom. Ta naj bi se začela v Ženevi 18. decembra letos. Potem je tu še nafta kot skupno in zelo učinkovito orožje arabske stvari in v sklopu vsega tega, pa

torej tudi najtesneje povezano z vsem, vprašanje Palestincev. Kakršne koli ocene bi bile v tem trenutku, ko se je arabski vrh komaj dobro začel, kajpak skrajno preuranjene. Na sestanku ne sodelujeta Irak in Libija, doma pa je ostal tudi jordski kralj Husein, ki je poslal le svojega namestnika.

Nedvomno bo osvoboditev zasedenega ozemlja prevladujoča tema, pri čemer pa je treba reči, da obstajajo glede tega, namreč glede konkretnih poti do tega cilja, nekatere razlike v stališčih. Alžirski sestanek naj bi jih odpravil, ali pa vsaj zmanjšal na najmanjšo možno mero.

TITO OBIŠČE LIBIJO: obisk libijskega voditelja Moamerja Gadafija v Jugoslaviji se je končal z vrsto konkretnih sklepov, ki bodo pomembno vplivali na sodelovanje med obema državama. To velja za gospodarsko, kulturno in nekatera druga področja.

To je zapisano v uradnem sporočilu ob koncu obiska, med katerim je med drugim predsednik Tito sprejel povabilo, da obišče Libijo. Datum obiska bodo določili kasneje kot je to v navadi ob podobnih priložnostih.

PHNOM PENH - Na kamboških bojiščih so elote Sihanuku zvestih sil izvedle več močnih napadov na Lon Nolonov silo. O hudih bojih poročajo tudi iz južnega Vietnam, kjer je od podpisa mirovnega sporazuma padlo na obeh straneh že več kot 100.000 ljudi.

BUKAREŠTA - V romunski prestolnici se je začela druga evropska konferenca ministrov za izobraževanje. Ministri bodo med dvodnevnim sestankom razpravljali o strukturi, programu in metodah visokošolskega študija.

tedenski notranjepolitični pregled - tedenski notranjepolitični pregled

Teža razprav v naših predstaviških telesih se v teh dneh - kot smo imeli priložnost ugotoviti že prejšnji teden na tem mestu - suče predvsem okrog zelo pomembnih razčlemb: gre za ugotovitev, kako poteka uresničevanje srednjeročnega načrta razvoja (začrtanega v okvirih let od 1971 do 1975), sočasno s tem pa seveda to, kako smo ta družbeno ekonomski razvojni načrt uspeli uresničevati v letu, ki se sedaj že tako rekoč izteka. To so bistvena vprašanja - od njih je namreč odvisno, kakšne neposredne cilje si lahko zastavimo (oziroma si jih moramo zastaviti) za leto, ki je pred nami.

V začetku prejšnjega tedna (minuli torek) je o teh vprašanjih razpravljalo predsedstvo sveta Zveze sindikatov Jugoslavije ter je ocenilo (kar so pravzaprav zelo pereče ocene), da na mnogih področjih občutno zamujamo pri uresničevanju nalog iz omenjenega srednjeročnega načrta. Posebej zaostajamo - kot je v uvodnem govoru dejal sekretar tega sveta Marjan Rožič - pri uresničevanju politike življenjske ravni, stanovanjske gradnje, in pri povečevanju storilnosti. Zaostajamo tudi pri odpravljanju inflacije - kar še posebno občutijo ljudje z najnižjimi osebnimi dohodki, saj se jim življenje nenehno draži.

Resda smo srednjeročni razvojni načrt sprejeli s precejšnjo zamudo (in je že to eden od vzrokov, da z njegovim uresničevanjem precej zamujamo), vendar to ni poglavitno; del njegovih ciljev je še vse preveč nedodelan, pa z njegovim uresničevanjem gotovo ne moremo biti zadovoljni - čeprav je hkrati tudi res, da smo glede razvoja marsikaj le uspeli narediti. Gospodarstvo ima sedaj pred seboj še dve leti, da nadomesti tisto, kar smo zamudili v minulih letih. To seveda ne bo lahko: v srednjeročnem načrtu smo zapisali, naj bi povprečni dohodek na prebivalca v državi znašal 1975. leta 1.000 dolarjev - in če se bomo zares potrudili, nam bo uspelo

vsaj to, da bo to povprečje tedaj doseglo 950 dolarjev na prebivalca. Na omenjeni seji sveta ZSJ so posebej poudarili, da ne moremo več zaščitniško obravnavati življenjske ravni, saj se na teh temeljih oblikujejo nesprejemljivi „skrbniški“ družbeni odnosi. Politika življenjske ravni mora postati gonilo gospodarjenja in faktor socialne varnosti delavcev. Brez tega razvojnega načrta pač ne bo mogoče uresničiti.

Enako kritično je potekalo tudi zasedanje zborov zvezne skupščine prejšnji teden (v četrtek), ko je bilo na dnevnem redu vprašanje uresničevanja srednjeročnega družbenega razvojnega načrta. Nadaljnji potek uresničevanja tega načrta bo usodno odvisen od tega, koliko bolje in več bomo delali ter povečali dohodek - je v svojem ekspoziju med drugim poudaril član ZIS in direktor zveznega zavoda za plan dr. Borislav Jovič. Hitrejša večanje življenjske ravni lahko uresničimo samo s hitrejšo rastjo proizvodnje in dohod-

ka, brez povečanja storilnosti in dohodka pa ni mogoče zaustaviti niti inflacije cen niti višanja življenjskih stroškov. In če sklepamo: brez tega ni mogoče uspešno uresničiti niti začrtane politike zaposlovanja niti doseči krepitve materialne baze samoupravljanja. Zvezni poslanci so bili v svoji razpravi močno kritični - čeravno niso oporekali stališču ZIS, češ da okvirnih ciljev sprejetega razvojnega načrta za srednjeročno obdobje ne kaže spreminjati, pač pa da jih bo treba hitreje uresničevati, še posebno, kar se tiče povsem konkretnih razvojnih ciljev in nalog. Tu so bila omenjena predvsem razvojna vprašanja energetike, metalurgije, bazične industrije, surovin in kmetijstva - saj se nam tu problemi gospodarske strukture nenehno zaostujejo.

V zvezi s temi ugotovitvami je naravnana tudi resolucija o temeljnih družbeno ekonomskih razvoju za prihodnje leto - osnutek te resolucije je ZIS na svoji seji prejšnji teden že obravnaval in ga sprejel. V tem dokumentu je posebej poudarjeno, da se moramo v prihodnjem letu zavzemati za pospešitev skupne gospodarske rasti - tako da bo družbeni proizvod najmanj za 6% večji kakor letos - pa tudi za to, da bi se stopnja te rasti kar najbolj približala začrtani, kot je predvidena v srednjeročnem načrtu (to pa je, kot se spominjamo, povprečna letna rast za 7,5%). Tudi ta resolucija poudarja, da je najpomembnejše za uresničevanje tega cilja to, da prihodnje leto bistveno izboljšamo storilnost in da dosežemo uspešnejše gospodarjenje.

Prejšnji teden je bilo na Bledu tridnevno posvetovanje o izboljšanju kmetijske proizvodnje in o rezultatih, ki smo jih v tem pogledu dosegli na zasebnih kmetijskih v Sloveniji. Mnenja, izoblikovana na tem posvetovanju, bodo nedvomno precej prispevala tudi k oblikovanju vse jugoslovanke kmetijske politike. Ob tem posebej omenimo eno od mnenj, ki je bilo poudarjeno - in to je, da bi moralo uživati kmetijstvo posebno družbeno zaščito na vseh ravneh tako v proizvodnem kot v razvojnem pogledu. Na zvezni ravni - je bilo rečeno - bi se morala ta zaščita odražati pri usmerjanju trga (posebej s sistemom zaščitnih cen itd.), na republiški in občinski ravni pa bi morali z zakonodajo uveljaviti ustrezen ekonomski sistem, zlasti glede združevanja kmetov, financiranja proizvodnje, davčne in zemljiške politike itd.

Učenci osnovne šole Kočevje so se pred kratkim začeli ukvarjati z raketarstvom. Pri prvem poizkusu pretekli teden je izstrelitev uspela in je vrh rakete pristal na drugi strani Rinže, drugi poizkus pa se je ponesrečil. (Foto: J. Prime)

Kmet Kramar z Velikega Obreža je pripeljal v trgovino s sadjem in zelenjavo v Brežicah napredaj voz zelja, kjer so mu odšteli po dinar za kilogram. „Zelje je letos lepo in tudi dobro, kar pa je odvisno od tega, s čim je zabeljeno,“ se je pošalil Kramar. (Foto: Jožica Teppey)

Drenažno podlago za nogometno igrišče pri osnovni šoli v Stopičah so delali v sredo (21. novembra) učenci osnovne šole. Gotovo bodo znali ceniti vrednost tega športnega objekta, saj bo v njem vgrajen tudi njihov trud. (Foto: fotokrožek šole)

Ob zadnjih poplavah je Mirna močno zdelala jez v Boštanj, uničujoča moč vode pa je še na delu, ker se nihče ne spomni, da bi dvignil zapornice in zmanjšal pritisk vode na to, kar je še ostalo. V nevarnosti je tudi kopalnice, ki so ga uredili lani. (Foto: Železnik)

SMRTNA KAZEN ZA GOSPODARSKI KRIMINAL

V mednarodnem poslovnem svetu je te dni močno završalo, ko se je zvedelo, da so v Romuniji zaradi sprejemanja podkupnine obsodili na smrt vodjo oddelka v industrijski centrali za kmetijske stroje. Obtoženi je priznal, da je od inozemskih poslovnih partnerjev prejel darila in podkupnine v skupni vrednosti 2 milijona lejev in državi skupno povzročil za 4 milijone lejev škodo. Obsojeni je bil tako strogo kaznovan „zaradi izdaje interesov domovine“. Podobno so v preteklosti že izvršili nekaj smrtnih obsodb nad raznimi špekulanti in dobičkarji v Sovjetski zvezi. (Iz Gospodarskega vestnika)

»Zaslužen« v potu tujega obraza

Znano je, da skuša mnogo delovnih organizacij in posameznikov izigrati določila o cenah in pride zato navzkriž s tržno inšpekcijo. Ker pa spoznavajo, da s cenami ne gre, poskušajo priti do večjega zaslužka skozi druge špranje.

Taka špranja je kvaliteta blaga. Medobčinska inšpekcijska služba v Novem mestu ugotavlja, kot poroča njen vodja Franc Kotnik, da so vse pogostejše primeri, ko se kakovost izdelka slabša – cena pa seveda ostaja ista. To je pridobitna mahinacija, ki ne sme ostati

Franc Kotnik: „Manjka nam šest inšpektorjev; gradbene, cestne, vodnogospodarske inšpekcije sploh nimamo“.

nekaznovana. Salomon je pred stoletji modro rekel: Kdor pa hiti, da obogati, ne bo brez kazni.

Kazen pa pogoltnost zasluži tudi zaradi tega, ker je škodljiva

– celo zdravju ljudi. Tov. Kotnik je navedel primer gostilničarja, ki je v istem olju pekel krompir in zrezke tako dolgo, da je bilo še najbolj podobno izrabljenemu strojnemu olju. S tem je zaslužil – reci in piši – 18.000 novih dinarjev. Kako pa so tisto olje, žarko, delno razkrojeno, prenašali želodci, ni znano. Posledice se še lahko pokažejo, če ne prej pa v starosti, ko je treba plačati dolg za take in podobne „nezmernosti“.

Kot rečeno, ljudje poskušajo na različne načine priti do lažjega zaslužka in večjega dohodka. Inšpekcijo čaka dosti dela, žal pa ni dovolj strokovnjakov, ki bi hoteli opravljati ta neahvalni posel. Napol v prazno je že nekajkrat izvenel poziv odgovornih za inšpekcijsko službo, da mora družba tej službi posvetiti več pozornosti. Če je ne bo, bo ostalo še več možnosti za goljufije, to je očitno.

M. L.

Za varnost na stara leta ...

Enaki delavcem

Prvi korak je že storjen: Slovenija je kot prva republika uvedla starostno zavarovanje kmetov. Zdjaj je na vrsti drug korak: v javnosti je predlog, da se lahko tudi kmetije-kooperanti pokojninsko in invalidsko zavarujejo in se povsem izenačijo z delavci.

Novi odnos se uveljavi s posebno pogodbo. Predpis, ki določa pogoje za pokojninsko in invalidsko zavarovanje kmetov, pravi, da je tako zavarovanje prostovoljno, vezano pa je na kooperacijski odnos in dohodek, ki ga kmet z njim ustvari. Drugače povedano: kmet mora pogodbeno sodelovati s kmetijsko organizacijo, iz tega sodelovanja pa ustvariti vsaj toliko čistega dohodka, kot znaša zadržani osebni dohodek delavca v tistem letu. Za letos je določeno, da je to 1.000 dinarjev.

Ko bo imel kmet 20 let pokojninske dobe (leta lahko tudi dokupi) in ko bo star 60 let, se lahko upokoji, pravi nadalje zakon. Kot je pokazal razgovor, ki ga je priredila kmetijska sekcija pri SZDL Novo mesto, so se nekatere nerazčiščene stvari, pa tudi dileme – zlasti glede plačevanja prispevkov – ki jih bo treba urediti tako, da bodo za kmete-kooperante sprejemljive.

Novost je treba kmetovalcem dobro obrazložiti, saj je v ljudeh mnogo nezaupanja in bojzani. Spomnimo naj kako si je zavarovanje utiralo pot v obrtništvu. Nekaj podobnega bi kazalo uveljaviti v kmetijstvu, čeprav bodo tu težave mnogo večje, uspeh pa zato hvaležnejši.

Prvič nad 10.000

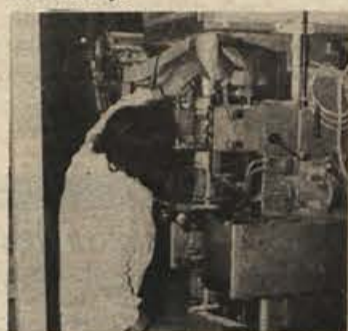
Novomeška industrija je letos prvič dosegla 10.000 zaposlenih. Ob koncu oktobra je bilo v industrijskih podjetjih zaposlenih 10.641 ljudi. To je za 7 odstotkov ali za 720 delavcev več kot lani.

Največ novincev je dobilo kruh v Novoteku – 350. V tovarni zdravil Krka so sprejeli na novo 130 ljudi, v Labodu 48, Novolesu 43 in v Industriji obutve 37.

Takšen porast števila zaposlenih je v skladu s predvidevanji. Opaziti je, da je pritisk na industrijo nekoličan močnejši kot na druge dejavnosti. Res je tudi, da so v marsikaterem industrijskem podjetju sprejeli nove delovne moči zaradi razširjene dejavnosti.

Število vseh zaposlenih v novomeški občini je preseglo 18.000. Podatek pove, da spada ta občina med tiste, kjer je zaposlenost nad slovenskim povprečjem. Domačih rezerv delovne sile ni več ali pa so tako majhne, da v prihodnje ni računati na pritisk na delovna mesta. To

kažejo tudi podatki Komunalnega zavoda za zaposlovanje za novomeško območje.

Ženske le za v kuhinjo, delo, garanje ...?

Le za kuhinjo?

Republiški svet Zveze sindikatov Slovenije je imel sredi novembra plenum, na katerem so imenovali svoje predstavnike ali delegate za 11 različnih dogodkov oziroma forumov.

Takole je bilo: pet predstavnikov so imenovali v odbor za pripravo proslave ob 50. obletnici borbe delavcev proti ORJUNI. Tri člane so izvolili v komisijo, ki se sporazumeva o merilih za razporejanje dohodka in za delitev sredstev za osebne dohodke; izvolili so člane in namestnika v odbor za programiranje raziskovalnega dela na področju stanovanjskega in komunalnega gospodarstva pri Raziskovalni skupnosti Slovenije v Ljubljani; imenovali so predstavnika v izdajateljski svet za založniško dejavnost pri Skupnosti slovenskih občin; dvignili so roke za predstavnika komisije za vlaganje tujega kapitala pri Gospodarski zbornici Slovenije; izvolili so 10-člansko delegacijo, ki se bo udeležila zasedanja skupščine protialkoholne dejavnosti; dogovorili so se za predstavnika v svet za telesno kulturo pri republiški konferenci SZDL; izvolili so dva delegata za proslavo ob 30. obletnici zasedanja AVNOJ itd. Skratka: izvolili so 28 ljudi.

Povsod, ampak zares povsod, so izvolili samo moške. O, pač, bila je ena izjema: za skupščino protialkoholne dejavnosti so dali v delegacijo tudi pet žensk. Kot da niso našli še pet navdušenih protialkoholikov!

redno je zapisati...

Premog je ponovno postal „črno zlato“. Nemajhno število kupcev se je vrnilo k njemu. Rudarje v tem času zasipljejo s telegrami, prošnjami, apeli in zahtevami za povečano dobavo rjavega premoga in lignita. Prejšnja leta ni bilo tako.

Čeprav je to izredna prilika za rudnike in rudarje, ki so se že doslej večkrat izkazali kot rešitelji ob energetskih krizah, so vendarle možnosti, da bi to prilika izkoristili, omejene. Zdjaj namreč zahtevajo potrošniki veliko več premoga različnih vrst. Tradicionalnim porabnikom se je pridružila slovenska in hrvaška industrija, pa tudi trgovska mreža iz drugih krajev države. Povečane so zahteve termoelektrarn, ki želijo ublažiti pomanjkanje električnega toka.

Stari sijaj

S svoje strani so se rudniki dobro organizirali in vlagajo velike napore, da bi nakopali čimveč, toda sodeč po vsakodnevnih informacijah v tisku, zadovoljujejo premogovniki komaj dobro tretjino vseh zahtev. Premogovniki obratujejo tudi ob nedeljah. To delo se seveda plačuje več kot sicer, zato morajo termoelektrarne priznati „nedeljskemu premogu“ višjo ceno. Ponekod je ta dogovor že dosežen in se uresničuje.

Pomanjkanju rudarjev, sorazmerno nizkim cenam premoga ter živčnosti, ki vlada na tržišču, se je pridružilo še pomanjkanje vagonov. V petih delovnih dneh sta dva dneva, ko zadostuje vagonov le za eno izmeno. Zagato poskušajo reševati s kamionskimi prevozi, vendar to še ni dovolj. Rudarje skrbi napoved, da bo pomanjkanje vagonov trajalo še do srede januarja prihodnjega leta. Odgovorni že ukrepajo, da bi kriza vagonov oskrbo s premogom čim manj prizadela. Pričakujemo, da se bodo ta prizadevanja pokazala tudi v družbeno-ekonomski resoluciji za prihodnje leto, kot tudi v razvojnih načrtih. Energetska kriza nas je dovolj izučila.

inž. R. KOMLJENOVIC

Sejmišča

NOVO MESTO – Na ponedeljkov sejem so pripeljali 608 prašičev. Prodali so jih 369 po cenah 380 – 480 din za prašiče v starosti od 6 do 12 tednov, in po 490 – 700 din za prašiče v starosti od 3 do 6 mesecev. Kupci so bili v glavnem iz drugih občin.

BREŽICE – Na sobotni sejem so rejci pripeljali 548 prašičev. Prodali so jih 402 po 26 din za kilogram žive teže za prašiče stare do 3 mesece, in po 20 din za prašiče stare nad 3 mesece.

Kmetijski kotichek

Vrt je hvaležen gnojenju

Ob cenah zelenjave, ki se vzpenjajo iz leta v leto, je imeti lasten vrt pravi blagoslov za gospodinjstvo. Pa tudi sicer postaja vrtnarstvo za mestnega človeka priljubljena oblika sprostitve po duševnem delu, hkrati pa je še pridobitno. Kako korist povečati, o tem govori prispevek, namenjen predvsem gnojenju na vrtu.

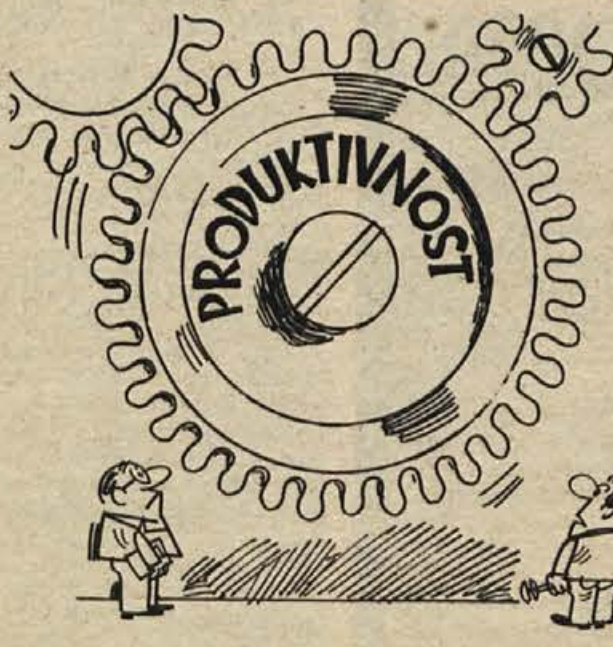
Ker večino zelenjadnic okopavamo, na vrtu ne moremo brez hlevskega gnoja. Računamo lahko, da je treba dati vrtni zemlji vsaj 4 stote gnoja na ar, še bolje pa več. Priporočljivo je ta gnoj dodajati zemlji vsako drugo leto; tako dosežemo najboljši učinek. Za težje zemlje je boljši nezozoren gnoj, ki ga zakopljemo v zemljo že jeseni, za lažjo zemljo pa je ustrenejši preperel gnoj, dodan zemlji spomladi.

Zelo različne so potrebe posameznih vrst vrtnih rastlin. Najbolj zahtevne so kapusnice, zlasti pozno zelje, zatem paprika, por, paradižnik. Srednje zahtevne so kumare, korenje, redkev, glavna solata, najmanj pa stročnice, ki se v glavnem same preskrbujejo s dušikom. Hlevski gnoj sam običajno ne zadošča, zato je vrt dobro posipati z umetnimi gnojili. Prav gnojiti s fosfornimi in kalijevimi gnojili ni težko, drugače pa je z dušičnimi, pri katerih je treba misliti na potrebe posameznih vrtnih rastlin.

Da ne bi delali napak, izdelujejo tovarne umetnih gnojil mešanice, ki vsebujejo v primerem sorazmerju vsa potrebna gnojila, pa tudi tako imenovane sledovne elemente, nujne za dobro rast. Znano gnojilo je nitrofoskal special.

Koliko umetnih gnojil dati posameznim vrstam vrtnih rastlin, pove naslednje priporočilo. Najbolj zahtevne naj dobijo približno 12 kg mešanega gnojila na ar, rastline iz druge skupine (korenčnice) 8 kg, one iz tretje pa štiri. Najbolj zahtev in je treba dati tudi hlevski gnoj ali kompost. Naslednje leto naj jim sledijo rastline, ki neposredno gnojenje težje prenašajo ali pa ga sploh ne.

Inž. M. L.

KARIKATURA – Mazanje smo malce zanemarili ...!

(Karikatura: Marjan Bregar)

(Nadaljevanj s I. str.)

Sentjur, Laško, Sevnica, Krško in Brežice. Prav ta osnutek Kozjanskega pa izpodbija trditve, da manj razvitega območja ni mogoče določiti mimo občinskih meja. Razkriva nam, da je v sedanjem zakonu o manj razvitih območjih napačna izključna usmerjenost na administrativne meje občin, pa tudi uporaba povprečnih kazalcev.

Po tej študiji je Kozjansko opredeljeno tako, da obsega za 11.635 ha več površin kot sedanji manj razviti občini Sentjur in Šmarje pri Jelšah in da ima tako povečana površina za 6.351 prebivalcev manj. Brežiška občina ima na Kozjanskem 34,4 odst. površin in 6.848 prebivalcev, krška 21,5 odst. površin in 3952 prebivalcev, sevnška 30,9 odst. površin in 3948 prebivalcev ter laška 46 odst. površin in 4580 prebivalcev.

V razvojnem osnutku Kozjanskega šteje to območje 41.145 prebivalcev na 75.628 ha površine, zakon o manj razvitih pa govori o 47.491 prebivalcih in 63.975 ha ozemlja.

Zaradi tega se vsiljuje vprašanje, ali vztrajanje pri črki zakona ne pomeni zavore za tesnejše medobčinsko sodelovanje in povezovanje. Skladen razvoj Slovenije zahteva, naj območja enakomerno napredujejo, zato tem ciljem ne bi smele biti napoti občinske meje.

J. T.

VW SERVIS

Tudi pri nas je v rabi že precej vozil znamke Volkswagen, ki jih dobro leto dni izdeluje nova tovarna v Sarajevu. Zastopniki teh vozil imajo zdaj na voljo servis z ustrežno opremo in usposobljenimi strokovnjaki. Servis je odprl v Novem mestu Zavod za požarno varnost v gasilskem domu. Pet avtomobilov je bilo na strokovnem usposabljanju v tovarni v Sarajevu. V servisu imajo na zalogi tudi dovolj rezervnih delov za vozila Volkswagen.

V krški Celulozi je gorelo

V soboto, 24. novembra ob 4. uri in 5 minut zjutraj se je v krški tovarni popirja vžgal trak za transport sekane lesa od priprave lesa do kuhalnikov. Požar je opazil izmenski delovodja v pripravi lesa Ivan Resnik in že naslednji trenutek alarmiral dežurno gasilsko enoto tovarne.

Na vprašanja o poteku gašenja odgovarja vodja gasilske službe v celulozi Marjan Špan, ki je ves čas sodeloval pri reševanju. Takole pojasnjuje: „Dežurne gasilske enote so prispele na kraj požara s prvim kombiniranim vozilom že v prvi minuti po alarmu in s prisotnimi delavci začele gasiti.“

— Kaj je gorelo?

„Vžgal se je transportni trak in ogenj se je v 3 minutah razširil na dolžino 120 m in na objekt kuhalnikov. Dežurni gasilec je takoj sprožil alarm prostovoljni enoti tovarne. Že v 3. minuti po izbruhu ognja se je spustila v boj s požarom črpalka druge cisterne z zmogljivostjo 1.200 litrov na minuto. Gašenje je trajalo približno 40 minut. Požar smo pogasili na začetku zgradbe kuhalnikov. Uničen je transportni trak objekta kuhalnikov. Nov trak je na poti in bo 27. novembra že v pogonu.“

— Je res grozila eksplozija klora?

„Ne. Vest o tem v nedeljskem Delu ni bila resnična. Poklicna gasilska služba in strokovni kolegi tovarne, ki je 26. novembra o tem razpravljali,

čutita odgovornost za pravilno obveščeno prebivalstva, zato želim, da s tem v zvezi zapišete tole:

— Skladišče klora je v skladu z zakonitimi določili toliko oddaljeno od vseh naših oddelkov, da niti požar, niti drugi nenormalni pogoji ne morejo sprožiti eksplozije. Prebivalci v bližnji in daljnji okolici tovarne so torej lahko mirni, ker te nevarnosti ni.

— Že veste, kaj je povzročilo požar?

LEP ODZIV

Prejšnji teden se je krvodajalske akcije v Sentjerneju udeležilo okoli 100 ljudi. Največ krvodajalcev je bilo iz Iskre.

Najbolj podjetni že trkajo

Namesto darilnih paketov kaj pametnejšega

Še nismo dobro Martina zalili in niso se sestavljeni govori za 29. november, pa že izredno prizadevno nastopajo za služba željni trgovci s ponudbami kolektivom: „Pri nas dobite najcenejši darilni paket za dedka Mraza.“

Mladinski biro Koper, Borec iz Ljubljane in predstavniki novomeških študentov so že oblezli domala vse večje tovarne s takimi ponudbami, medtem ko pravi trgovci še sploh niso začeli

Okvara na električnem kablu. Našla jo je komisija, ki je raziskovala vzroke požara.“

JOŽICA TEPPEY

TREBNJE: KAKO JE Z GASILCI

V trebanjski občini so zaključili pregled gasilskih društev. Zbrani podatki o številu članov in opremljenosti kažejo, da so gasilska društva dobro opremljena in usposobljena za izvrševanje požarno varnostne službe. Izkazalo se je tudi, da število operativnih članov pada in v programu nadaljnega razvoja bo treba k temu delu pritegniti več mladine. V prihodnjem letu bodo še naprej izboljševali opremo predvsem društvom, ki so odmakljena od prometnih središč. Pospešili bodo tudi nabavo električnih siren.

B. D.

Todo Kurtović:

Tisk naj piše nepristransko

Zato tudi na primere, o katerih piše danes tisk, ne moremo gledati kot na nekaj, kar je ločeno, samo zase. To je zmeraj del celote, samo da jim je zdaj videti pravo podobo, ker sta jih politično delo in politični boj popolnoma razgallila. Ti pojavi dalj časa obstajajo tam, kjer verbalizem, oportunistem in taktiziranje nadomeščajo resnični idejnopolitični boj.

Razumljivo je, da obstojijo tudi realni odpori in nerazumevanje. V našem boju je treba med tem ločiti in se tega stalno zavedati. Tisk mora te primere popolneje osvetljevati in o njih nepristransko pisati. Seveda se ne moremo s posameznimi primeri ukvarjati izolirano, pa naj gre za afero, kriminal ali za kaj drugega. Zmeraj jih moramo gledati v zvezi z bojem za razvoj samoupravljanja, bojem proti tistemu, kar je omogočilo takšne pojave, ker je očitno, da prav birokratsko-tehnokratski elementi olajšujejo takokriminal kot kršenje predpisov. Pri tem so jim šli in jim še gredo na roke tako nacionalizem kot razni drugi protisamoupravni pojavi.

(Član izvršnega biroja ZKJ na posvetovanju s predstavniki glasil)

inž. Marko Bulc:

Od »male šole« se začenja valiti gruda velike družbene krivice

V prizadevanjih, da bi odločno zatrli žarišča socialnih neenakosti, smo ugotovili, da se moramo v izhodiščih vsekakov zavzeti tudi za drugačen odnos do predšolske vzgoje. Sodobna spoznanja kažejo, da so predšolska leta odločilna za umski razvoj otrok in za njihovo socializacijo. Poleg tega pri nas še ni družbene zavesti o pomembnosti predšolske vzgoje in izobraževanja za enak start otrok na začetku staršev, ki lahko to plačajo. Dejstvo pa je, da živijo nekateri otroci v mestu, drugi staršev, ki lahko to plačajo. Dejstvo pa je, da živijo nekateri otroci v mestu, drugi pa na vasi, nekateri imajo pismene in izobražene starše, drugi jih nimajo. Tudi družinska vzgoja je različna, pa je start otrok zelo različen. Te razlike bodo trajale dalj časa, toda predšolska vzgoja je prva možnost, da jih zmanjšamo. Pravzaprav se od „male šole“ začenja valiti gruda velike družbene krivice, četudi tega zagotovo nismo želeli. V odboru menimo, da je zato potrebno predšolskemu izobraževanju priznati enak pomen kakor osnovni šoli, se pravi, da si moramo prizadevati, da bo zajelo vse otroke, neglede na socialno stanje staršev. Družba že ima materialne možnosti, da to uresniči. Zato mora predšolska vzgoja postati skrb republike.

(Član predsedstva SFRJ v intervjuju za „Komunista“)

dr. Vladimir Bakarič:

Tedaj je moralo počiti

Tehnomenažerski družbeni sloj, ki je na določen način privatiziral velikanska družbena materialna sredstva, banke in podobne ustanove, je težil za tem, da zavlada tudi v Jugoslaviji. Center finančne moči, odtujen od delavskega razreda, se je začel oblikovati kot center oblasti. Tito je hotel takšen razvoj dogodkov preprečiti demokratično. Zato je podprl kritiko tega centra, ki je prihajala z druge strani. Ta kritika pa je začela leta 1968 dobivati nesprejemljive oblike. Njena ostrina ni obljubljala spremeniti bistva odnosov, ampak prerazdeliti finančno in politično moč, ki bi še nadalje ostala odtujena od delavskega razreda. Za delavca je bilo vseeno, ali se bodo ta moč in sredstva preselila iz enega centra v drugega ali pa bodo razdeljena na več centrov. Poleg tega se je kritika začela stopnjevati do nacionalizma. Šla je mimo partije in iskala podporo na ulici. Tedaj je moralo počiti. Prišlo je do 21. seje predsedstva ZKJ, ki je imela zelo burno in dramatično predzgodovino. Nadaljnji dogodki, v katerih je imel Tito izredno pomembno vlogo, so znani. Zveza komunistov, ki so jo dotlej zavestno in vztrajno odpravili, je začela izpolnjevati svojo revolucionarno vlogo in se bojevati za Titovo usmeritev. Prišlo je do resne razprave. Začetek uresničevanja ustavnih dopolnil je razčistil teren za nastajanje novih odnosov, za nadaljnji razvoj samoupravljanja.

(iz pogovora člana predsedstva ZKJ z novinarji „Komunisti“)

dr. Borislav Jovič:

»Družbena režija« pri nas čez mero obremenjuje gospodarstvo

Doseženi uspehi so nedvomno pomembni, niso pa popolni in zadostni. Akumulativnost gospodarstva je še majhna, obremenjenost s krediti pa huda. Samoupravna integracija v proizvodnji, prometu in finančni zadostna, pa tudi veliko družbenih sredstev je odtujenih od proizvodnega dela družbe. Draga in premalo racionalna je tudi „družbena režija“, ki prav tako čez mero obremenjuje proizvodnjo. Z reševanjem teh in drugih problemov v skladu z ustavnimi spremembami v prihodnjem obdobju hkrati z večjo produktivnostjo dela in boljšim izkoriščanjem sredstev naj bi nadalje okrepli stabilnost in likvidnost našega gospodarstva in materialno osnovo samoupravljanja ter s tem olajšali uresničevanje drugih nalog, zastavljenih v družbenem planu...

(Član ZIS in direktor zveznega zavoda za planiranje 22. novembra na seji zvezne skupščine)

Če želite ekonomično malolitražno vozilo in z njim temperamnetno vožnjo po gorskih cestah, pa še mnogo prostora za tovor, poleg 4 potnikov, je odločitev lahka

Renault4

iz dolgoročne industrijske kooperacije

IMV — RENAULT

OLAJŠAJTE SI NAKUP S KREDITOMI

OBRNITE SE NA POSLOVNO BANKO V VAŠEM KRAJU, DA VAM ODOBRI POTROŠNIŠKO POSOJILO

Takoj, ko prejmemo vaše nakazilo, vam dobavimo romunski RENAULT 12

DAZIA 1300

Cena: 52.200 din fco jugo-romunska meja.

ZA DINARJE vam nudimo iz konsignacije vsa vozila proizvodnega programa RENAULT: R-5, R-6, R-12, R-15, R-16, R-17. Redno oskrbo z nadomestnimi deli zagotavlja

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL NOVO MESTO

preko svojih poslovalnic in specializirane servisne mreže

Za podrobnejše informacije in navodila se obrnite na poslovalnice IMV:

Ljubljana, Titova c. 172-a 061-343-485
Ljubljana, Poljanska c. 12 061-321-294
Novo mesto, Zagrebška 18-20 068-21-075

KOLIKO JE OSTALO NEIZRAŽENEGA!

Odlomek iz knjige Božidarja Jakca „PORTRET TITA“

Prvi dan v Jajcu sem bil v svoje presenečenje na kosilu v neki privatni hiši. Bila je majhna družba. Prišel sem s Kidričem in Kardeljem in na moje veselje je bil z nami tudi Tito. Zvečer sem bil na predprijavi pri Kidriču in Kardelju. Z njimi je bil v tem stanovanju tudi Bolgar Atanasov, ki sem ga seveda takoj narisal. Ta je bil močne postave, poln zdravja, moči in sile. Ta dan sem samo skiciral tovariša Tita pri delu in čakal na boljši papir, ki mi ga je bil obljubil Moša Pijade. Ko pa nisem dobil pravega, sem se zadovoljil z malim, ki mi ga je dal v Otočcu tovariš Apih. Začel sem na sam dan zasedanja. Jasno, da ni bilo mnogo časa. Vmes je reševal pošto in nujne posle, v odmorih pa se je poigraval s svojim lepim velikim nemškimi psom Tigrom in iz male pipice kadil cigareto.

Vlažen in mrzel veter je vlekel skozi pobeljeni bunker, mali tunel v živi skali. „Daj, zapri zadnja vrata in pripravi električno peč!“ Popravil si je jugoslovanski oficirski plašč, še bolj blede je postal njegov obraz, utrujeno, zastrto je zrl vame in mislil bogve kaj. Sem pa tja sva izmenjala stavke. Hitel sem risati, čas je bil dragocen, dvojno dragocen človeku, skozi katerega so vodile vse niti nenavadnega kompliciranega boja, kot ga še ni poznala zgodovina. Pred tem silnim človekom, ki predstavlja ves naš upor in nečloveški napor, vso našo edinstveno borbo — on sam je sedel pred menoj in zrl sva si v oči kot spovednika. Nenavadno globoko občutje me je spreletavalo. Tu v notranjosti ogromne skalne gnote je srce tega boja, sem so uprte oči in ušesa borec za svobodo, oči vsega sveta, prijaznega in tudi sovražnega. Zavedal sem se dragocenosti teh trenutkov. Kakšna pestra vrsta obrazov se je bila že zvrstila pred menoj med delom, a tu sem doživljal nekaj docela nenavadnega, izrednega, in v kakšnih pogojih in okolju! Vedno več sem odkrival v tem, izrednem obrazu in samo to sem si želel, da bi imel kdaj možnost, da z boljšim materialom, kot sem ga imel tu, naredim njegovo novo, popolnejšo podobo...

Pravzaprav sem se še ta dan zvečer naenkrat znašel neprespan, utrujen in vročičen od prehlada, v veliki dvorani kulturnega doma, ki so ga prav za to prilžnost obnovili iz ruševin in uredili.

Zaradi letalskih napadov, ki so jih doživeli že pred nekaj dnevi, in zaradi konspiracije, je bilo ta večer mesto Jajce brez luči, pogreznjeno v popolno temo, samo tu notri so žarele luči. Okrog Jajca v gorah pa so brigade budno stražile in tudi napadale sovražnika.

Naša slovenska delegacija je imela prostor spredaj levo od pročelja in tovariša Tita. Predsednik OF, Josip Vidmar-Saša, levo poleg Tita, nato Kocbek in Rus. Moj prostor je bil v drugi vrsti, prav blizu Tita, tako da sem ga lahko dobro videl in opazoval.

Pred slavnostno okrašenim odrom je bil na visokem ozkem podstavku še sveži Avgustinčičev kip Tita. Ta Titov portret je na žalost med ofenzivo propadel.

Božidar Jakac: PORTRET MARŠALA TITA (1943, rdeča kreda)

Navdušeno je bilo razpoloženje, ko je Tito v svojem dolgem oficirskem plašču vstopil v dvorano, miren, resen in blede. Za njim predsednik AVNOJ dr. Ivo Ribar, ki je junaško zatajeval strašno bolečino, saj je včeraj izvedel za smrt obeh svojih dragih sinov, Lole in Jurice.

Na odru je partizanski zbor zapel Hej Slovani. Stojte smo prepevali in vsa dvorana je gremela od stare budnice. Nato je predsednik Ribar odprl zasedanje.

Poskušal sem skicirati vse govornike — bila jih je dolga vrsta — vendar mi spričo preutrujenosti, vročice in neustreznega materiala na žalost ni šlo prav od rok.

Kot je bil ves potek zasedanja pomemben, saj so se postavljali temelji nove Jugoslavije, vendar je bil eden izmed najmočnejših trenutkov, ko so na predlog slovenske delegacije, ki ga je AVNOJ-u podal tovariš Josip Vidmar, proglasil komandanta NOV in POJ, tovariša Tita, za maršala Jugoslavije. Kot električna iskra je preletela vso dvorano in navdušenja ni hotelo biti konec. Vzvalovila je vsa velika dvorana in galerija. Vsi narodi Jugoslavije so navdušeno pozdravili svečano misel. Gledal sem obraz Tita, ki je bil nepremičen. Ves vase zaprt je gledal v daljo, ki se je veselo in grozljivo odpirala pred njim in nami. Tak je bil tudi Ribar, resen, čeprav tudi notranje prizadet od svoji žalosti in mirno zrl po valujoči dvorani na nenavadne predstavnike jugoslovanskih narodov.

Bil je pomemben trenutek ne samo zanj, za nas vse, za vso novo Jugoslavijo. Ta obraz mi ostaja še vedno globoko v spominu in mi za vedno priča o

veličini tega edinstvenega moža. Čeprav sem ves čas skiciral govornike, v tem trenutku me je prevzelo le strmenje. Vesel sem bil, da sem se tako nepričakovano znašel pred to živo zgodovinsko podobo.

To noč, to jutro, sem imel nenavadno srečo in čast, da sem spal na dolgi klopi za Kidričem in Kardeljem v istem prostoru v tunelu, v osrčju ogromne skalne gnote. Nisem mogel zaspati. Sedel sem na ležišču in skiciral našo nenavadno situacijo. Stražar je zjutraj popravil Titu odejo. 30. novembra sem si zapisal v dnevnik: „Popoldan je že, za odhodno smo imeli poslovitno kosilo v veliki baraki oficirske šole vsi delegati. Pod svojo sliko in našimi ter zavezniškimi zastavami je na koncu dolge osrednje mize sedel novi maršal ves razigran, mladosten, topel in domač. Ob desni Ribar, na levi Vidmar, dalje naš narodni komite in vlada, ki smo jo izvolili nočoj. Bilo je izvrstno kosilo: juha, svinjska pečenka, pražen krompir, sladko zelje pa še torta na koncu, vse odlično in zabeljeno, zraven pa še celc pivo in jabolka. Za ta čas in za parti zane pač nenavadne dobrote.“

V jedrnatih besedah je zbrane pozdravil naš novi maršal Predsednik dr. Ribar pa je v vznesenih besedah odgovoril v imenu nas vseh. Navdušenje je bilo nepopisno in toplo, vsem so žarele oči.

V odmoru sem stopil od naše sosedne mize, kjer smo sedeli Slovenci, k Titu in mu predlagal, da bi bilo dobro če bi dobili podpise vseh delegatov kar je takoj z veseljem osvojil. Ko je ob koncu pozabil in so delegati že začeli odhajati, sem stopil do njega in ga ponovno spomnil, potem je naglo

poklical vse delegate, da se vrnejo na svoja mesta v dvorano in počakajo na podpisovanje. Medtem, ko je tovariš Moša Pijade iskal primerne papirje za podpise, sem izrabil prilžnost in s pomočjo tovariša Fajfarja dobil v svojo še neuporabljeno drobno skicirko dragocene podpise vseh delegatov s Titom na čelu.

Prvega decembra zjutraj, ko sem vstal v našem bunkerju, kjer smo z Vidmarjem in Titovo tajnico spali in sem se šel umiti, sem že srečal Tita, ki je že bil pokonci in takoj nato sva delala na portretu, dokler me ni odrihnila hrvaška delegacija. Govorila sva, kakšna naj bo peterokraka zvezda na kapah in sem skiciral, kaj če bi jo obrobili drobno z državno trobojnico. Bil je zadovoljen z mojim predlogom.

Nato sva šla z Vidmarjem v mesto, kjer smo se sestali z igralci, ki so sinoči tako sijajno igrali Nušičevega „Narodnega poslanika“. Bili so Veljko Afrić, Ljubiša Jovanović, Salko Repak, Žorž Skrigin.

Sedeli smo v kavarnici nasproti mostu. Uporabil sem prilžnost in med razgovorom risal lep pogled na to čudovito starodavno mesto, ki je preživelo vrsto pomembnih zgodovinskih dogodkov, posebno v času kraljev, kar priča arhitektonsko odlični Trvdkov stolp. Sedaj pa je postalo rojstno mesto nove, socialistične Jugoslavije.

Vrnil sem se do tovarne, kjer je bil Titov bunker, in že sva sedela za dolgo ozko mizo v bunkerju ter sem ga risal. Medtem so se general Jaka Avšič, Vidmar in Kidrič razgovarjali o poti nazaj, enako tudi drugi prisotni. Titov lepi volčjak, ki ga je malo prej strogo kaznoval, se je mirno sprehajal med nami.

Že preje sem pripeljal v bunker fotografa Huga Fischer-Ribarića iz hrvaške skupine, ki je celo pot od Otočca dalje fotografiral. Fotografiral naju je med delom, kar je zelo dragocen dokument. Prosil sem tovariša Tita, da se je v kotu bunkerja vsedel na stol in sva ga obračala in od vseh strani fotografirala. Pa še skupino vodilnih je posnel v bunkerju.

Ko sva prekinila z delom, so se zbrali nekateri od delegatov in čakali na pogreb Lole Ribarja. Na klopi sedeč se naenkrat z nenavadnim glasom oglasi dr. Ribar rekoč: „Druže Jakac, daj, crtaj me.“ Presenečen in začuden sem bil nad to nenavadno željo eno uro pred pogrebom. Razumel sem in molče sva si zrla v oči. Razjedeno njegovo lice je bilo še bolj preorano z zadržano hučo bolečino.

Odšli smo vsi skupaj na pogreb Lole Ribarja. Pogreb je bil čudno težak. Snežilo je, ogromno blata, spolzko, prav posebej pa na pokopališču. Tema, sneg, blato, masa ljudi, v dalji pa le slabo razsvetljeno mesto. Sprevod se ustavi in prav poleg mene spregovori Moša Pijade na robu obzidanega groba poslovitni govor mlademu pomembnemu revolucionarju in politiku, ki je tako nesrečno prezgodaj končal svoje veliko poslanstvo. Čudno so zvenele besede prek grobov in mase ljudi v pošastno temo. Nato se je premaknil pogreb proti mestu po hudem blatu navkreber ven iz pokopališča na cesto do nekega trga, kjer je spregovoril Kocbek resne besede v slovo. Nato pa se je oglasil nad krsto sam oče. Grozljivo je bilo čuti očeto-ve besede mrtvima sinovoma. Kaj takega se ne doživi več. Z mahanjem rok je premagoval silno bolečino in govoril, da nam je zastajal dih. Silna moč in samozatajevanje. In s kakšnim bolečim ponosom je iztisnil iz sebe: „Vidva nista mrtva, živa sta v meni. Od danes bom živel trojno življenje. Obljubljam vama, da bom izpolnil vse tisto, kar sta vidva hotela izvršiti!“

V rdečo zastavo zavito krsto so naložili na kamion. Po strastnem govoru mladince in potem, ko so odpeli partizansko žalostinko ter Internacionalo, je kamion s krsto odpeljal mimo kule in luč je izginila v temo.

Do desetih zvečer sem risal Tita in končal, oziroma moral končati zaradi vračanja in ker so Nemci začeli ofenzivo. Tito je bil tudi bolan po injekciji proti tifusu. Podpisal je risbo. Koliko je še ostalo neizražena!

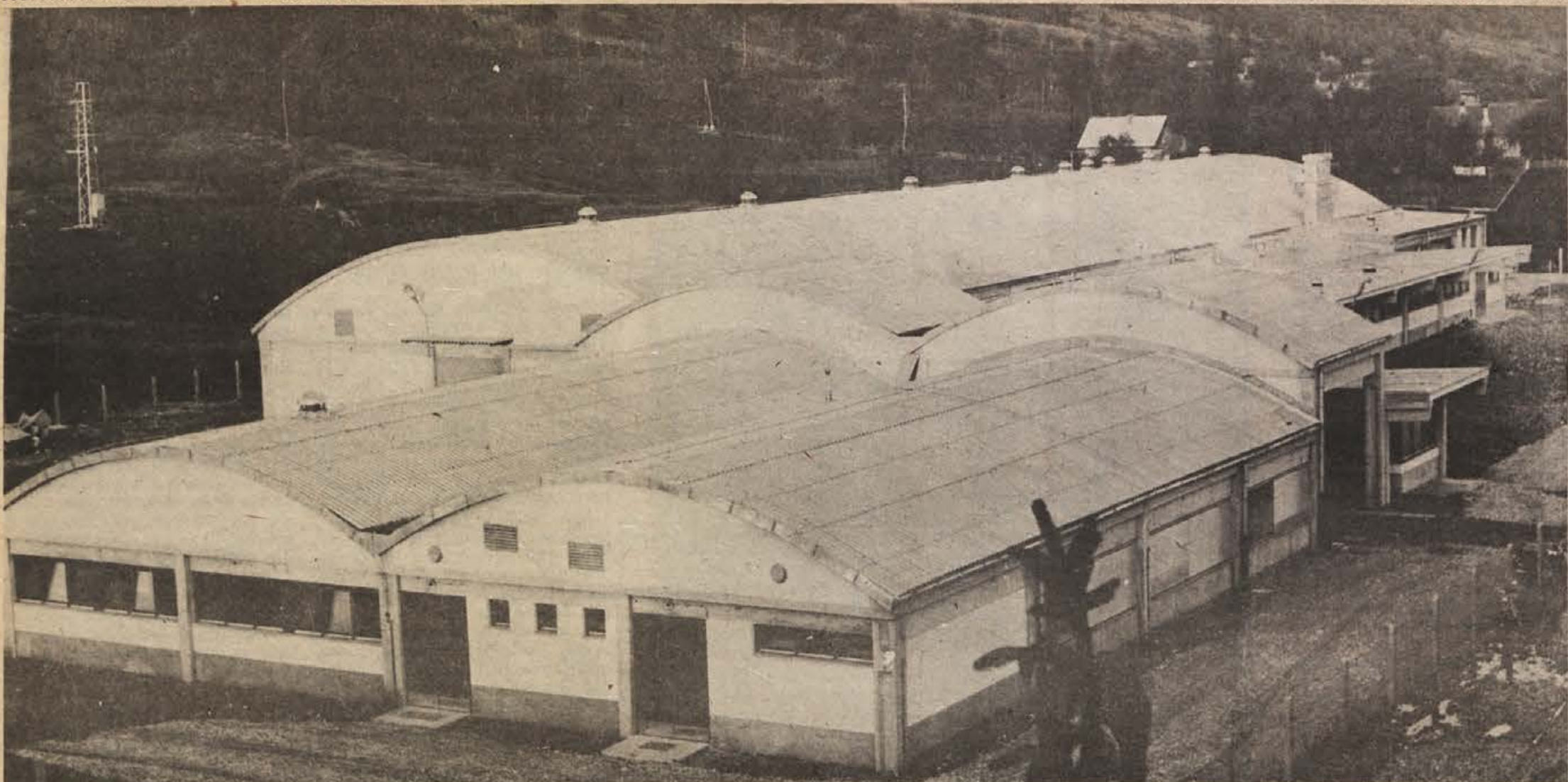
Štiri portretne skice maršala Tita pri kosilu (1943, črnilo, delo B. Jakca)

Božidar Jakac portretira Tita v bunkerju 1. decembra 1943. (Foto: Hugo Fischer — Ribarić)

Predsednik Tito, Tatjana, Jakčeva žena, in Božidar Jakac 1966. leta na otoku Vangji.

Pogled na novo tovarno konfekcije na Vinici, kjer bodo izdelovali hlače in krila

NOVOTEKS SLAVI

Novoteks

TEKSTILNA TOVARNA NOVO MESTO
ČESTITAMO ZA DAN REPUBLIKE!

JUBILEJ V METLIKI

Pred petnajstimi leti je v Metliki začel delati obrat novomeškega „Novoteksa“. Skromni začetki, hiter razvoj in pohvalno poslovanje sedaj, tako bi lahko ocenili doslej prehojeno pot tega marljivega kolektiva. Velika pridobitev za metliško občino je bila Novoteksova predilnica pred 15 leti. Mnogo prispeva k uspešnemu gospodarjenju v občini še sedaj.

S 3.136 vreteni in 226 zaposlenimi je pričela svojo „življenjsko pot“ omenjena predilnica. V prvem letu so v njej napredili 432 ton preje. Nato so spredli vsako leto več. Leta 1963 so s 4.032 vreteni napredili 504 tone volne, 1970. leta pa s 4.876 vreteni že 710 ton volne. Letos bodo spredli 715 ton preje; to delo bo opravilo 218 zaposlenih, torej manj, kot jih je bilo v začetku, čeprav bodo naredili znatno več. To je posledica večje produktivnosti in modernizacije, ki so jo pričeli intenzivno uvajati 1968. leta.

Metliška predilnica se je hitro uveljavila, seveda zaradi kvalitete svojega dela, saj so bili njeni izdelki med boljšimi celo na svetovnem, ne le na domačem trgu. Po petih letih obstoja so pričeli uporabljati novo surovino: mešanico diolena in volne. Leta 1968 so rekonstruirali

predpredilnico in skrajšali postopek predenja. V naslednjih letih so izboljšali predilne stroje, s čimer se je izboljšala kvaliteta in povečala količina izdelkov. Kasneje pa so uvedli še česalnike in čistilnico preje. Naj še povemo, da so v predilnici I kot imenujejo Novoteksov obrat v Metliki, doslej spredli 8 milijonov kilogramov preje.

Kolektiv predilnice pa se ni zadovoljil z doslej doseženimi

uspehi. Letos so izdelali vse potrebne načrte, ki jim bodo omogočili gradnjo nove predilnice. V njej naj bi se že 1975. leta v prvi fazi zaposlilo 100 novih delavcev. V novi predilnici bodo v prvem letu napredili 750 ton preje in bo med najmodernejšimi predilnicami v Evropi. Za gradnjo predilnice se je kolektiv odločil zato, ker pri nas durgje ni mogoče dobiti tako kvalitetne preje, kot jo

potrebuje Novoteks.

OTVORITEV NA VINICI

Hkrati s proslavljanjem 15-letnice predilnice v Metliki, praznuje kolektiv Novoteksa še eno zelo pomembno delovno zmago. To ni prazna fraza, pač pa je res. Zmaga namreč. Na Vinici, tem majhnem obmejnem kraju naše republike, doslej ni bilo pravega dela za pre-

bivalce tostran in onstran Kolpe. Zato so Slovenci in Hrvati z bojaznijo in upanjem spremljali začetna ugibanja o tem, ali bo na Vinici zrasla nova tovarna ali ne. In prav so imeli optimisti: tovarna na Vinici bo pričela danes že obratovati. Mnogim bo „zaprla“ vrata v tujino, kajti zaposlili se bodo lahko doma. Tovarna bo dajala zaposlenim in njihovim družinam socialno varnost, pa tudi občutek koristnosti. In tudi tisti, ki so bili doslej že zaposleni v raznih delovnih organizacijah in so se morali doslej daleč voziti na delo, se vesele novega „Novoteksa“. Delo bodo dobili doma. Pa tudi črnomaljska občina bo z novo tovarno naredila še en korak, ki vodi iz „kluba“ nerazvitih med slovenskimi občinami.

Nova konfekcija na Vinici je obrat TOZD Konfekcija v okviru tekstilne tovarne Novoteks iz Novega mesta. Kasneje se bo obrat osamosvojil in postal TOZD v Novoteksu.

Proizvodni program obsega izdelovanje hlač in kril. Ko bo tovarna delala s polno zmogljivostjo, bodo na leto naredili 300.000 parov hlač in 250.000 kril. Izdelovali bodo za domače tržišče in za izvoz.

Trenutno je v obratu na Vinici zaposlenih 75 ljudi, prav toliko pa jih je na priučevanju. Spomladi bo že 150 redno zaposlenih, sredi poletja prihodnjega leta pa 230. Ko bosta delali dve popolni izmeni, bo imelo na Vinici zaposlitev 260 ljudi iz okoliških krajev ter bližnjih hrvaških vasi.

Prva skupina zaposlenih izdelala na dan že blizu 700 parov hlač. Obrat je opremljen z najnovejšimi šivalnimi in likalnimi stroji.

Tovarna na Vinici je projektirana tako, da jo bo mogoče povečati. V načrtu imajo zgraditi še eno proizvodno halo, medtem ko so vse druge naprave in prostori že sedaj dovolj veliki za predvideno razširitev. Na Vinici imajo tudi lepo urejeno kuhinjo in jedilnico, prodajalno Novoteksovih izdelkov in vse druge prostore, ki jih obrat potrebuje.

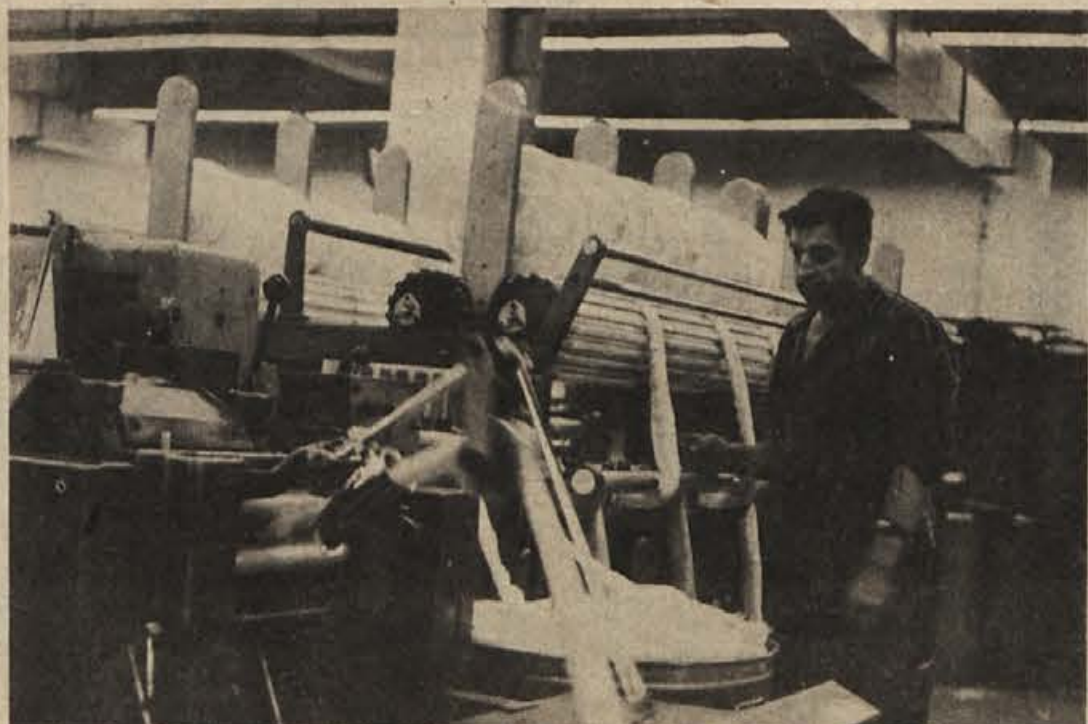
Nova tovarna na Vinici je pomembna pridobitev za Vinico in sosedne kraje ob lepi Kolpi, kjer doslej ni bilo zaposlitve. Tudi pesnik Oton Župančič bi bil vesel, saj se je tako bal, da bodo njegovi rojaki odšli v „Hamburk, Hamburk!“

Obrat na Vinici je opremljen z najmodernejšimi šivalnimi in likalnimi stroji

Prihodnje leto bodo predilnico v Metliki razširili in nabavili najmodernejše predilne stroje. Tudi število zaposlenih se bo povečalo

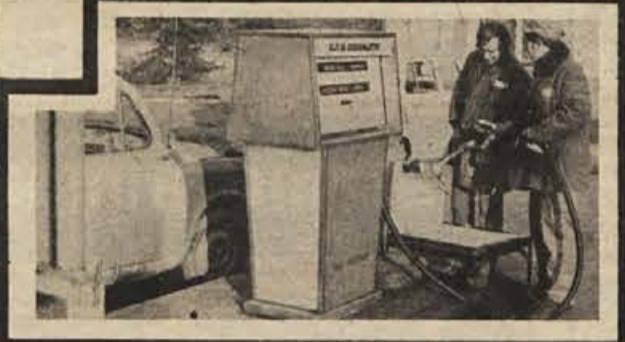
15-letnico predilnice v Metliki bodo proslavili z začetkom novih naložb v razširitev in modernizacijo obrata

Fotografije: Mirko Vesel

POLMER	IZGRED	VRTANINA	DOMAČA ŽIVAL	LOŠČ	URŠIČ VIKTOR	SLIVA	GR. OTOK	VRSTA SMREKE	HRIB PRI BEOGRADU				
KRVAV-LJENJE													
STEKALIŠČE					NEVESTINA OPRAVA								
					LADJA								
KOSITER				STARAVINSKAMERA	OKLEPNIK			SUKANEC	IGRALKA TURNER	BIVŠA NOVOMESKA STEKLARNA	JAP. DENAR	SRBSKO M. IME	
1				TEŽA EMBALAŽE				OTDOŠKA DRŽAVA					
				VINODODNA POKRAJINA									
PUSČAVA							DVOJICA	BENEŠKO KOPALIŠČE	PREBIVALEC IRANA				
									PUSČAVNIKI				
D L	OVIRA	RIM. KRALJ LUNINO STEVILO						PLETENO BLAGO					
PRIPADNICA BELE RASE								NAPEV		SKAND. LETALSKA DRUŽBA		D L	
								MOZD-LJAVOST		KING COLE			
FILIPINSKI OGNJENIK				NARODNA BANKA		ZAH-EVR. POGORJE					OKRASNA RASTLINA	VEZAJ	SUMERSKA BOGINJA PLODNOSTI
						SMITH							D L
									MOHAMED VLADARSKA RODOVINA				NADAV
									SINJSKA IGRA				
JAPNAČIN ARANŽIRANJA CVETJA										NAŠA PRVA FILM. IGRALKA ERBIJ			
ANG. FILOZOF													

BERITE D L	NAPRAVA ZA POTA-PLIANJE	GOZDOPADARSKA DEJAVNOST	PRITOK BAJKALSKEGA JEZERA	FR. PISATELJICA	PANJ ZA SEKANJE DRV	BAT		ATLANTSKI PAKT	NALETANJE				NEKONANJA JAP. PRESTOLNICA	OBER
									ANGMESTO					RIMSKI PESNIK
IGRALEC NA OBOD										ZDRAVILNA RASTLINA	KRILLO NA OBROČE			
											ETIOP. JEZERO			
ELEKTRARNA NA NERETVI								ŽILA ODVODNICA				ŠIBKOST	NAZANILLO	
													MAND-METER	D L
PRIPOMOČEK ZA STRIŽENJE								D L	VZTRAJNOST					
RIM. CESAR			PREHOD ČEZ VELEBIT					D L	ČLOVEK Z VELIKIMI OČMI				OBRAT ZA IZDELAVO STADII	BOJNA CRTA
VARNOSTNI SVET		Ž. IME	NUMERO											
			RAVNANJE PERILA											
OGRADA ZA SVINJE					M. IME								PEROCI	TORINO
														NAELEKTREN DEL EC
RADIJSKI SPREJEMNIK														GARDNER
														GUBA
UČINEK														RUSKA REKA
														DOBA
FOSFOR	SLAVNI KIT. PESNIK					BAD DAI	DEDIČ	ČEŠKI PEVEC (KAREL)	KRILLO RIMSKE LEGIJE	ZNANI IT. SLIKAR	LEVSTIKOV ROJSTNI KRAJ			LICE
	HLEVSKI HLAPEC										GEOL. DOBA			
NAKIT				MALENKOST										
				PREKLETSIVO										
BANJA LUKA		NAŠE PODJ. ZA POMORSKI PROMET												ZAPOR
		OČKA												
VELIK RASTL. LIST														TANTAL
														ŠKOTSKO KRILLO
VRBA			FR. PISATELJ											
			Ž. IME											
POVELJNIK LADJE														
REDKO M. IME														

Veselite čez praznike in še 30 lepih nagrad!

Spet objavljamo skandinavsko nagradno križanko in upamo, da bodo ljubitelji ugankarskih orehov z njo zadovoljni. Verjetno boste našli toliko časa, da potipate obisti teje celostranski „uganki“ in skušate odgovoriti na njena vprašanja in nastavljenе znanke. – 7. decembra bomo izžrebali med srečne izbrance 30 lepih nagrad, če bodo seveda njihovi odgovori pravilni. Pri tem bomo upoštevali vse rešitve, ki jih bomo dobili po pošti ali osebno vsaj do 7. decembra 1973. Na izžrebance čaka:

1. nagrada – 250 din
2. nagrada – 200 din
3. nagrada – 150 din
4. nagrada – 120 din
5. nagrada – 100 din
6. nagrada – 90 din
7. nagrada – 80 din

in 23 knjižnih daril.

Reševalce prosimo, da upoštevajo: izrezana rešena križanka je hkrati kupon za udeležbo pri žrebanju. – Rešitve pošljite na naslov: Dolenjski list, 68001 Novo mesto, p. p. 33. – V levi spodnji kot kuverte napišite: KRIŽANKA. – Ne pozabite na svoj točni naslov, ki mora biti obvezno napisan na belem robu križanke! – Lepe pozdrave vam pošilja vaš

DOLENJSKI LIST

kultura in izobra- ževanje

SKLADATELJ O GLASBI

V počastitev 400-letnice puntov se je Janko Grilanc, glasbeni urednik na ljubljanski RTV, pogovarjal s skladateljem Jakobom Ježem iz Loke pri Zidanem mostu. V tem TV razgovoru je Jež, ki je hkrati tudi profesor glasbe na ljubljanski Pedagoški akademiji in urednik glasbene revije Grica, govoril o razvoju glasbene umetnosti pri Slovencih in še posebej o smereh, ki jo ubirajo mlajši skladatelji.

S. SKOČIR

SEVNIŠKA USTVARJALCA RAZSTAVLJATA V ŠOŠTANJU

Rudi Stopar in Tone Zgonec, likovna samorastnika iz Sevnice, razstavljata v Napotnikovi galeriji v Šoštanju: Stopar plastike, Zgonec olja. Razstavo so odprli sinoči.

Spodbudni obeti za amaterizem

Združenje gledaliških skupin se je uveljavilo po vsej Sloveniji, od prejšnjega tedna razpravljajo več o njem tudi na Dolenjskem

„Dve glavni nalogi ima vaše združenje: skrb za srečanja gledaliških skupin in vzgojo kadrov,“ je poudaril Marjan Belina prejšnji teden, ko so v Novem mestu ustanovljali področno Združenje gledaliških skupin Slovenije za črnomaljsko, metliško, novomeško in trebanjsko občino. Ustanovnega sestanka so se udeležili le delegati iz novomeške občine.

Srečanja gledaliških skupin so republiške prireditve. Najboljša predstava se lahko poteguje za nastop na zaključnem srečanju, ki bo prihodnje leto že šestnajstič od 27. maja do 2. junija (kraj še ni znan). O srečanjih domačih skupin so ob ustanovitvi področnega združenja in področnega dobora veliko govorili, saj bodo le-ta spodbudila in priložnost dolenjskim amaterskim skupinam, da bodo spet oživele. Dejali so, naj bi vsaka skupina, članica združenja, naštudirala vsaj eno delo. Marjan Belina je nekaterim že kar na kraju samem svetoval, česa naj bi se lotili.

Hkrati s srečanjem gledaliških skupin bodo priredili tudi

srečanje pionirskih in mladinskih skupin, katerih najboljši bodo lahko odšli na zaključno prireditev, ki jo vsako leto pripravijo pod imenom Naša beseda (prihodnje leto bo ta od 6. do 12. maja).

Seminarjev, na katerih naj bi vzgajili kader za delo v amaterskih gledaliških skupinah, bo več: za režiserje in druge. Posebni tečajji bodo za člané strokovne žirije, ki bo obiskovala predstave in odločala, katera bo šla na področno srečanje. Seminarje in tečaje bodo imeli najbrž skupaj z brežiškim področnim odborom, ker bi to stroške pocenilo.

Ker so pred kratkim ustanovili področni odbor tudi v Ljubljani ter vključili vanj ribniško in kočevsko občino, je zdaj vseh devet občin na našem območju pokritih. Upati je, da se bo to poznalo tudi v dejavnosti.

»Gubčevo izročilo«

Slovesnosti v počastitev 400-letnice hrvaško-slovenskega punta gredo h kraju. V krški občini so se odločili, da bodo na koncu izdali zbornik in v njem prikazali vse kar je bilo značilno za to kulturo-zgodovinsko gibanje mladih. Knjiga v redakciji Rezi Pirc iz Krškega z naslovom „Gubčevo izročilo“ bo izšla predvidoma sredi decembra.

Zbornik bo vsebinsko zelo bogat. Objavil bo nekaj najboljših prispevkov iz šolskih pionirskih glasil, poročila s pohodov po poteh puntarjev, dokumentarno gradivo z velikega srečanja pionirjev v Stubici, pisal bo o izredno bogatem in uspešnem grafičnem bienalu jugoslovanskih pionirjev v Kostanjevici (letos so vse grafike izdelane na temo puntov) itd. To bo nedvomno lep in izviran prispevek v seštevku kulturnih manifestacij, s katerimi smo na Slovenskem počastili obletnico puntov.

Kdo je bil?

Nedavno je umrl Slavo Štine, upravnik novomeške pošte v pokoju, prvi slovenski upravnik partizanskih poš in pesnik. Da je Štine tudi pesnikoval, je bilo javnosti manj znano, saj se v revalnem tisku ni veliko oglašal.

Največ je pisal za mladino. Začel je v celjskem literarnem krožku, ki se je zbiral okrog mladinskega pesnika Danila Gorinska. Večino svojih del – kratkih in toplih pesmic, ki jih odlikujeta preprostost in jednatost – je ustvaril pred drugo svetovno vojno, ko je tudi največ objavljaj. Zadnja leta mu jih je tiskala tudi tržaška mladinska revija Galeb, ki ji je do smrti ostal zvest sodelavec.

V prvi številki dvajsetega letnika (izšla je pred kratkim) mu je Galeb napisal v slovo kratek nekrolog in objavil pesem Kdo je bil?

OSILNICA:

Kino in nič več

Kaj pokazati tujcem?

Ali je kulturno življenje na podeželju kočevske občine zamrlo? Mrtvilo na osilniškem območju kaže na to: razen potujočega kina, ki prikazuje filme borne vsebine, nimajo ljudje ničesar. Vse drugače je bilo nekdanj, ko so se kulturne prireditve vrstile druga za drugo.

Z novimi orglami v osilniški cerkvi se je kraju ponudila možnost, da bi pripravil kakšen koncert. Kdaj pa kdaj bi lahko povabili kakšnega mojstra (n.pr. Berganta), hvaležnih poslušalcev gotovo ne bi manjkalo.

Tudi cerkev sv. Egidija, ki jo štejejo med pomembne kulturnozgodovinske spomenike v dolini Kolpe, čaka da jo bodo ohranili pri življenju še nekaj let. Cesto bi morali speljati stran od cerkve. Sicer pa se za kulturo in napredek zavzeti prebivalci sprašujejo, kaj bodo pokazali obiskovalcem, ki jih bo pripeljala asfaltna cesta.

JOŽE OŽURA

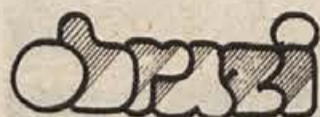
Malo filmsko mesto

V počastitev Prešernovega dne: premiera »Pravičnika«, filma po drami Mirka Božiča

Hrvaški dramatik Miro Božič pogosto obišče Kostanjevico. V zadnjem mesecu jo je malone vsak teden. Zanimalo ga je, kako znani režiser Makarović prenaša na filmski trak njegovega „Pravičnika“.

Filmska ekipa je mesec dni snemala v Kostanjevici. Prizore je filmala na trgu in v galeriji Forme vive. Režiser je k sodelovanju povabil tudi petnajst članov igralske družine kostanjeviškega PD Lojze Košak. Nastopali so v množičnih prizorih, največ kot statisti, le Ladko Kukec je dobil vlogo. Domačini, ki niso vedeli, kaj se tiste dni dogaja, so izbuljenih oči gledali Kukca v nemški ofircirski uniformi.

Celovečerni umetniški

film je posnet v barvah. Trdijo, da se ni oddaljil od vsebine, ki jo je v svoji drami izpovedal Božič. Delo govori o dogodkih med NOB. Dogajanje, ki ga prikazuje dramatik, je zelo podobno resničnim dogodkom pred tridesetimi leti v Kostanjevici. To trdijo Kostanjevčani, ki so spremljali snemanje Božičevega dela. Niti Božič niti Makarović zato nista vedela.

Z režiserjem so se dogovorili, da bo slovenska premiera tega filma za Prešernov dan v Kostanjevici. To bo za Kostanjevico priznanje in velik dan, za sodelavce v filmu pa spodbuda. Dolenj-

ski kulturni festival je medtem sklenil podeliti režiserju naziv častnega člana.

„Pravičnik“ ni prvi film, ki so ga snemali v Kostanjevici. Spomnimo se, da so najlepši prizori filma „Neve-sinjska puška“ nastali za obzidji kostanjeviškega samostana, da je kamera neutrudljivo lovila kostanjeviške motive, ko so tu snemali „Pot v nebesa“ (po besedilu Miroslava Krležje), „V registraturi“ (po romanu Antea Kovačiča). Probno znan je umetniški kratkome-

tražni film „Kostanjeviške vertikale“, ki so ga posneli v galeriji Forme vive za prikazovanje na televiziji in na širokem platnu. Ta film je hitro našel pot v mednarodno areno in dobil do zdaj že več pomembnih priznanj. Kolikokrat so snemalci v Kostanjevici že sprožili filmsko kamero, najbrž nihče ne ve. V krajevno kroniko so zapisali le, da je tu nastajal mali ducat filmskih stvaritev in da je Kostanjevica postala majhno filmsko mesto. Njen kulturni obraz je pač vsestranski.

I. ZORAN

Jadranka Mitevska, 14 let: NA MARKOVEM TRGU – Z razstave III. grafičnega bienala jugoslovanskih pionirjev v Kostanjevici.

Ne samo pripravljalnica za študij

Sklepi desetega kongresa jugoslovanskih komunistov naj pospešijo sistem vzgoje in izobraževanja. Gre zato, da bi se to področje čimbolj povežalo z delovnimi procesi. Z drugimi besedami to pomeni, naj bo v vzgoji in izobraževanju več elementov dela in usmeritve na delo. To je poudaril inž. Marko Bulc, predsednik odbora pri predsedstvu ZKJ, ki je pripravil poseben dokument o teh vprašanjih.

Ko so obravnavali ta dokument na sekretariatu CK ZKS, so poudarili, da bo potrebno na področju vzgoje in izobraževanja odstraniti žarišča socialne neenakosti, omogočiti, da bosta marksizem in socialistična ideologija postala idejna podlaga vzgojnoizobraževalnega sistema, doseči, da bodo vse izobraževalne oblike po osnovni šoli omogočile vključevanje v delo in nadaljnje izobraževanje iz dela.

Dokument podčrtuje, da „nobe-na šola niti oblika izobraževanja ne moreta imeti pravice pripravljati le za študije. To pomeni, naj bi v prihodnje vsaka srednja šola omogočila neposredno vključitev v delo. Kajpak bo nujno, kakor misli Boris Majer, pokazati na točke, ki so rešljive takoj, in na tiste, ki terjajo

»Dolenjski list« v vsako družino

BEG UČITELJEV

Po najnovejših podatkih je učiteljske vrste v Sloveniji zapustilo 248 učiteljev. Na začetku leta je bilo v naši republici okoli 1.500 učiteljev s pomanjkljivo ali neustrezno izobrazbo. Ugočavljajo, da je v tem iskati pomemben razlog za beg. O tej problematiki bodo kmalu kritično spregovorili republiški organi.

daljše reševanje. Očitno je, da tako imenovanemu klasičnemu načinu izobraževanja bide zadnja ura: v naslednjih letih bo potrebno šole oblikovati tako, da bodo učence in dijake usposabljale za delo in za same delovne procese. Zdaj daje šola vsega po malem, pred-

vsem pa ponuja neke „večne resnice“, ki so v marsičem odmaknjene od tistega, kar potrebuje naš človek. V prihodnje naj bi izobraževala tako, da se bo mladina naučila misliti in delati logično, kritično in samostojno. Skratka, bila naj bi pripravljalnica za ustvarjalno delo.

pedagoški kotiček

NE SAMO BESEDE, AMPAK ...

Učenca osebno ne oblikuje samo tisto, kar mu pove-mo, ampak zlasti vse tisto, kar v svojem okolju doživlja.

Dr. Iva Segula

ZAČETI JE TREBA PRI SEBI

Točno prihajanje v razrede ni birokratizem, ampak važen element urejenega delovnega procesa, čigar vsakokratni začetek ima zlasti na mladega, interesno neustaljenega, delovno nerazvitega človeka močan psihološki in pedagoški učinek. Verjetno se ne zavedamo vselej dovolj, da so tudi v pedagoškem procesu velike stvari prenekaterikrat sestavljene iz drobnih, na oko morda celo neznatnih stvari, ki imajo velik učinek na učenca zlasti, če se stalno ponavljajo. Ni pričakovati, da bo imel učenc resen odnos do dela, če je dan na dan priča temu, da učitelj neurejeno in prepozno privihra v razred in se pri učencih informira, kaj je obravnaval prejšnjou uro, ker je to pozabil.

Ista avtorica

POTREBNO JE POTRPLJENJE

Na otroka ne smemo nikoli čustveno reagirati kot na svojega nasprotnika, pa naj nam s svojim ravnanjem povzroča še toliko težav. Nismo zato šolniki, da se z njim borimo, ampak zato, da ga spreminjamo, pa naj je proces spreminjanja še tako dolgotrajen in utrudljiv. Mi smo – če smo – dodelani in zreli, on ni; k zrelosti pa spada pedagoško potrpljenje, velika mera strpnosti. Če kaj, tedaj moramo vedeti, da otrok ne more biti dodelan, da ni dodelan in da je to naravno. Če bi bil dodelan, nas ne bi potreboval.

Ista avtorica

Precej zanimanja so med ljudmi vzbudili domiselni trgovci, ki so na Glavnem trgu in na tržnici razstavili reprodukcije svetovnih mojstrov čopiča. Reprodukcijske, natisnjene v Veliki Britaniji in Italiji, so šle dobro v promet, saj cena ni velika in je dostopna za vsak žep. (Foto: S. Mikulan)

Mali kulturni barometer

ZE 236 VČLANJENIH – Združenje gledaliških skupin Slovenije šteje že 236 članic. Oktobra so postale članice tudi skupine iz ribniške in kočevske občine. Na našem območju ni več občine, ki bi ne imela v združenju vsaj ene igralske skupine.

BOGATA „ZETEV“ – XVIII. Dolenjski kulturni festival v Kostanjevici se je končal. Bilo je deset gledaliških predstav (gostovali so: ljubljanska Drama, SLG Celje,

Miran Hočevar: NOVO MESTO – Ta novomeški slikar-amater sodeluje prvič na razstavi v rodnem kraju: z nekaj deli se predstavlja v Dolenjski galeriji hkrati z udeleženci letošnje tretje Dolenjske slikarske kolonije.

Novogoričani, MGL, Sentjakobčani in Pekarna iz Ljubljane, Brežičani in Sentjernečani), devet glasbenih nastopov, dve folklorni prireditvi (AFA France Marolt in Lado), dva literarna večera, devet likovnih razstav, ena zabavna prireditev in pet igralskih recitalov.

REVOLUCIJA IN GLASBA – Tak naslov so dali dvodnevni prireditvi, ki se je začela včeraj in se bo končala danes in Ajdovščini. Nastopajo znani pevski zbori iz Slovenije, s Tržaškega in Koroškega.

„SINDIKALNO“ PETJE – Na prvem srečanju pevskih zborov osnovnih organizacij sindikata delavcev v prometu in zvezah Slovenije, ki je bilo v petek v Ljubljani, so sodelovali: moški zbor Luke Koper, mešani in moški pevski zbor Poštar iz Ljubljane, mešani zbor Angel Besednjak iz Maribora, mešani zbor cestnega podjetja iz Nove Gorice, mešani zbor Tine Rožanc iz Ljubljane, moški pevski zbor Gorjanci iz Straže pri Novem mestu, moški zbor KUD Pošta iz Maribora, Viatortjev zbor iz Ljubljane in moški oktet Tine Rožanc iz Ljubljane.

KULTURA: MLADINA – VOJAKI – Novomeška občinska mladinska konferenca se zavzema za najrazličnejše oblike sodelovanja z vojniki mestne garnizije. Načrtujejo skupne kvize, recitale, slavnostne akademije, literarne večerne, koncerte, likovne in fotografske razstave. Predvidevajo tudi skupne manifestacije na literarnem, glasbenem in dramskem oziroma gledališkem področju.

S sporazumom več denarja za šport

Sprejet je razvojni program telesne kulture - Športne igre za odrasle in dve novi stezi za TRIM - Dvajset prog tekmovalnega športa

Pretekli tork popoldne so se v dvorani kina KRKA v Novem mestu zbrali delegati temeljnih organizacij združenega dela, krajevnih skupnosti in organizacij za telesno kulturo. Ustanovili so temeljno telesno-vzgojno skupnost, ki bo v bodoče krojila usodo telesnovzgojnega življenja v novomeški občini. Samoupravni sporazum o financiranju telesnokulturne dejavnosti namreč zagotavlja več denarja za šport in rekreacijo, po novem z neposredno pomočjo delovnih organizacij.

Pripravljalni odbor za ustanovitev skupnosti je pripravil 51 delegatom iz delovnih organizacij, krajevnih skupnosti in športnih društev obširno gradivo, v katerem so vsaj v glavnem začetne naloge in način dela skupnosti.

Razvojni program telesne kulture v občini obravnava predšolsko in šolsko telesno vzgojo ter dejavnost šolskih športnih društev, rekreativno dejavnost v okviru telesnovzgojnih organizacij, drušev in organizacij združenega dela, tekmovalni vrhunski šport in specializirana telesnovzgojna društva, poleg tega pa še kadre, objekte, financiranje in propagiranje telesne vzgoje.

Zlasti je v programu poudarjena rekreativna dejavnost odraslih, in to med delovnim časom, med delovnimi dnevi, med tedenskim počitkom in letnim dopustom. Tu so navedene množične dejavnosti v okviru sindikalnih športnih iger, kjer je predvideno več tekmovalnih: smučarska, šahovska, balinanje, nogomet, tenis, odbojka, streljanje, plavanje, atletika, namizni tenis, kegljanje in kros. Organizirane bodo republiške športne igre gradincev, narejeni bosta TRIM stezi v Portovaldu in v Dol. Toplicah, prirejen bo izlet v naravo s športnim programom, predvideno pa je tudi športno srečanje Novo mesto-Bihač v sedmih panogah.

V tekmovalnem športu je omenjenih okrog dvajset panog, ki jih bomo v Novem mestu podpirali: atletika, smučanje, nogomet, rokomet, košarka, odbojka, namizni tenis, tenis, balinanje, kegljanje, šah, go, kolesarstvo, streljanje, športna gimnastika, letalstvo, avto-moto, podvodno plavanje in veslanje. Ti športi so že zdaj v Novem mestu več ali manj razviti, pridružili pa se jim bodo še novi oziroma tisti, ki so bili do zdaj zanemarjeni.

Več pozornosti bomo posvetili tudi telovadnim društvom Partizana, tabornikom in planincem.

Ustanovili naj bi posebno stalno športno ambulanto s kartoteko, za vrhunske športnike pa uredili pomoč pri učenju in študiju, plačan dopust za tiste, ki so primorani izostati od dela, štipendijo, če je to potrebno, in primeren poklic.

Ko so na ustanovni skupščini razpravljali o tem programu, je rekel Alojz Jožef od Pionirja: „V tem programu je premalo poudarjena odgovornost organizacij združenega dela, da bomo naloge zares izvedli. Denar in kadri niso dovolj, kar se je že pokazalo. Večkrat celo po krivdi posameznikov dejavnosti niso bile izvedene!“

Vlado Dernač, predsednik odbora za ustanovitev republiške Zveze za šolski šport iz Ljubljane, je pozdravil skupščino in med drugim rekel: „Šport je pravica in dolžnost občana SFRJ!“

Predsednik občinske skupščine Avgust Avbar: „Prepričan sem, da nastopa z ustanovitvijo skupnosti novo obdobje. Nastajajo novi odnosi. Ne več proračunski, temveč na temelju sporazumevanja, ki bo zagotovilo več denarja. Toda potrebna je množičnost! Za športne objekte moramo zagotoviti družbeno vzdrževanje.“

Jože Malič, predsednik odbora za ustanovitev republiške telesnovzgojne skupnosti: „Šolski šport in rekreacija smo doslej bolj mimogrede reševali, zdaj pa bo drugače...“

Skupščina je sprejela poročilo predsednika pripravljalnega odbora,

odbojka

TRIMO - BRANIK
0:3

V tretje ni šlo. Mariborski Branik ki je v dveh prejšnjih prvenstvih že dvakrat klonil na nekdanjih vročih trebanjskih tleh, je v nedeljo s svojo staro, preizkušeno ekipo zanesljivo premagal moštvo TRIMA s 3:0 (12, 3, 7). Za domačine so bili svetli trenutki le v prvem nizu, ko so vodili do 12, potem pa je šlo vse navzdol. Dosti drugače tudi ni moglo biti. TRIMO ni imel v minulem tednu nobenega resnega treninga. Mlajših igralcev, ki bi morali prevzemati breme starejših, enostavno ni bilo k vadbi - in to v času, ko je ekipa trdno zasidrana na zadnjem mestu. Vprašanje je, če je ob taki neresnosti smotno še sodelovati v družbi najboljših in za dokaj draga tekmovanja trošiti družbeni denar. Zdjaj je še čas, da bi preprečili tako žalosten konec trebanjske odbojke.

M. L.

potrdila predlog statuta in poslovnik skupščine skupnosti ter sprejela program dela. Za predsednika skupščine so delegati izvolili Ivana Kočevarja, generalnega direktorja PIONIRJA, predsednik izvršnega odbora skupnosti pa bo Boris Gabrič, ravnatelj osnovne šole v Bršlinu.

Tudi Metlika in Kočevje

Od skupnosti si obetajo napredek!

Prejšnjo sredo so ustanovili temeljni telesnokulturni skupnosti tudi v metliški in kočevski občini. V Metliki sta manjkala le dva delegata, kar dokazuje, kako veliko je bilo zanimanja za ustanovitev skupnosti.

Na skupščini so ugotovili, da potrebujejo več strokovnjakov in objektov, sicer ne bo napredka. Zavezali so se za gradnjo športnega parka ob metliški osnovni šoli. Skupščino bo vodil Marjan Pavlovič, namestnik bo Gabre Bogdanovič, predsednik izvršnega odbora inž. Ivan Kostelec, sekretar pa Zvone Hauptman.

V Kočevju so na ustanovni skupščini poudarili, da je zadnje čase viden napredek, pamanjkanje objektov pa je izredno žgoče. Menili so, da bo potrebno zgraditi novo dvorano in posvetiti več pozornosti množični športu. Za predsednika izvršnega odbora so izvolili prof. Saša Bižala, za podpredsednico Nado Smola in za tajnika Branka Obravničarja.

Poslej bolje

Ustanovljena skupnost v Krškem

V petek so ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost v Krškem. Ugotovili so, da so imeli v krški občini v te namene doslej okrog 300 tisočakov na leto, vendar pa so iz proračuna dobili komaj 56 tisočakov ali le dva dinarja na prebivalca!

Obstoj in razvoj telesne kulture je bil prepuščen dobri volji posameznikov.

ŠPORTNI KOMENTAR

Dobro pripravljani

Dolenjski smučarji bolje pripravljani kot prejšnje sezone - Tudi večji uspehi?

Dolenjski smučarji bodo, kot kažejo prva poročila o pripravljalnem obdobju na novo sezono, letos bolje pripravljani kot kdajkoli prej, razen tega pa je tudi smučarsko središče v Črmošnjicah letos urejeno bolje kot prejšnjega leta.

To vliva upanje, da bodo tudi smučarji s svojimi rezultati napredovali v slovenskem merilu: če se že ne bodo prerinili na vrh po mestih, lahko pričakujemo, da bodo njihovi časi za najboljšimi zaostajali manj kot lani ali predlanskim. Dolenjski žanjejo tekmovalne uspehe zvečine v pionirski in deloma tudi v mladinski konkurenci, kar dokazuje, da načrtno delo zadnjih let že rodi prve sadove. Seveda pa vsega, kar je bilo zamujena leta in leta, ni mogoče nadomestiti čez noč, razen tega pa je treba upoštevati tudi daljšo in precej bogatejšo smučarsko tradicijo v drugih naših pokrajinah, zlasti na Gorenjskem.

Nedvomno drži, da je danes za uspeh tudi v smu

J. SPLICHAL

kov, kar je bilo kajpak premalo, da bi lahko telesna kultura zaživela tako, kot so pričakovali in želeli. Na skupščini so se odločili, da bodo še naprej podpirali rekreacijo, delavske športne igre, šolska športna društva in kakovostni šport.

Razen materialnih težav pa so se v krški občini v športnem življenju ubadali tudi z razdrobljenostjo in neenotnostjo. Prav zaradi tega je trpela vsa telesna kultura v občini. Za novo skupnost so prepričani, da bo predstavljala prelomnico v delu, hkrati pa bo dala možnosti za družbeno uveljavitev telesne kulture. Za predsednika skupščine so izvolili Branka Voglarja, predsednik izvršnega odbora je Miloš Medved, podpredsednik pa Franc Rakar.

Morda tudi Vas pekli krivica? Napišite pismo, objavil ga bo: »Dolenjski list«

Takih skokov na dvoboju med Slovenijo in Vojvodino gotovo ne bo manjkalo.

gimnastika

Dvoboj Slovenije z Vojvodino

Novo mesto bo 15. decembra imelo v gosteh najboljše telovadce - V slovenski reprezentanci bosta nastopili tudi sestri Maja in Jasna Dokl

Novo mesto, znano predvso središče orodne telovadbe v Sloveniji, bo 15. decembra imelo v gosteh najboljše mlade jugoslovanske telovadke in telovadce, ki bodo zastopali barve reprezentance Slovenije in Vojvodine. Vojvodina in Slovenija sta žarišči športne telovadbe pri nas, zato bodo imeli gledalci priložnost videti res najboljše telovadce, ki se že prebijajo v jugoslovanski vrh. Pokrovitelj tekmovalna bo novomeški Partizan, ki sta mu zaupana pokroviteljstvo in organizacija zaradi znanih uspehov, ki jih že vrsto let dosegajo novomeške telovadke pod vodstvom Ruže Kovačič.

V reprezentanci Slovenije bosta nastopili samo dve Novomeščanki. Na izbirnih tekmah za sestavo reprezentance, ki so bile pred dnevi v Ljubljani, sta si dres z republiškim grbom priborili sestri Maja in Jasna Dokl. Starejša, Maja, ki nastopa že v ženski državni reprezentanci, je lani na dvoboju mladink Slovenije-Vojvodine v Novem Sadu zmagala; premagala je svojo veliko tekmičico Marijo Težakovo. Jasna, ki ji je 9-let, se je nekoliko presenetljivo uvrstila v pionirsko vrsto. Na izbirnih tekmah je zasedla četrto mesto.

Med pionirji in mladinci Novomeščani in tudi drugod na Dolenjskem nimamo telovadca, ki bi se potegoval za uvrstitev v republiško vrsto. Zato bomo morali biti zadovoljni samo z nastopom dveh mladih de-

klet, kar je glede na pogoje, v kakršnih delajo, in možnost, ki jih imajo, več kot dovolj.

Prepričani smo, da bo nastop mladih telovadcev zadovoljil vse, ki si bodo vzeli čas in prišli na to prireditel. Res je že skrajni čas, da Novomeščani, ki v gimnastiki že nekaj pomenijo, pokažejo še svoje organizatorske sposobnosti.

Na reviji mladih telovadcev nas bodo z obiskom počastili tudi telovadci starejše garde, ki so ime Jugoslavije ponesli preko naših meja: kot sodnike srečujemo Mira Cerarja, Janca Brodnika, Marlenko Kovač, Zdenko Cerar in vrsto drugih.

P. R.

Zmaga in noga v mavcu!

Velika smola Maje Dokl, ki zaradi poškodbe ne bo mogla na tekmo v Češkoslovaško

V nedeljo je bilo v Ljubljani izborno tekmovalje mladink do 16. leta starosti za uvrstitev v državno gimnastično vrsto, ki se bo 1. decembra pomerila z ustrezno reprezentanco Češkoslovaške.

Najboljša med vsemi je bila novomeška reprezentantka Maja Dokl, ki pa je dosegla Pirovo zmago: kljub prvemu mestu namreč ne bo šla v Gottwaldovo, ker si je na parterju poškodovala stopalo in so ji dali nogo v mavco. Razen Doklove je nastopilo še pet Novomeščank, med katerimi je mlajša Majina sestra Jasna znova opozorila nase z odličnim 11. mestom in tako potrdila napovedi, da bo šla po stopnicah starejše sestri.

Rezultati: 1. Maja Dokl 36,10, 2. Dimnik 35,95, 3. Renar (obe Partizan Spodnja Šiška) 35,50. Uvrstitve Novomeščank: 11. - 12. Jasna Dokl 29,90, 20. Zupančič 23,25, 21. Zlogar 23,10, 22. Furlan 22,95 in 23. Klemenc 22,25.

Poškodba stopala v parterju in zlomljena noga - Maja Dokl

ODPRAVITI PLAVALNO „NEPISMENOST“ - V krški občini so se načrtno vključili v akcijo „Odravimo plavalno nepismenost“. V zimskem bazenu krške osnovne šole se bodo že do začetka prihodnjega leta zvrstili vsi učenci tretjih razredov z vseh osnovnih šol in se v šestnajstih urah naučili plavati. Na sliki: učenci iz Brestanice se dobro počutijo v vodi, zanje pa skrbi vzgojiteljica Meri Ravbarjeva. (Foto: S. DOKL)

šport

NOVO MESTO - Namiznoteniški igralci Novega mesta so po prvem delu tekmovalja v drugi slovenski ligi zasedli drugo mesto za Lendavo in imajo lepe možnosti, da se po končanem tekmovalju spet uvrstijo v razred najboljših slovenskih namiznoteniških kolektivov. (J. S.)

SLOVENJI GRADEC - Na tradicionalni reviji kegljaških podveznih reprezentanc je zmagala Štajerska pred Gorenjsko in Zasavjem, medtem ko je bila Dolenjska sedma - zadnja. Za Dolenjce so kegljali Mrzлак 874, Rožič 863, Zidanek 847, Jarc 858, Turk 861 in Krušič 837. (A. B.)

RAVNE - Po tridnevni pripravi so na Ravnah izbrali letošnjo mladinsko slovensko reprezentanco, ki bo nastopila na turnirju republik v Beogradu. Med reprezentantkami sta tudi dve Novomeščanki, Piličeva in Fortejeva. (C. F.)

RIBNICA - Po treh kolih propagandnega šahovskega turnirja vodi igralec šahovskega kluba iz Kočevja Cimer, ki je zbral 2,5 točke. Slede: Pisar 2 (1), Osterman, Janež in Slak 2 in drugi. (P. P.)

BREŽICE - V počastitev dneva republike je bil dvoboj sindikalnih ekip Brežic in Samobora. Ker je bil po šestih disciplinah rezultat neodločen, je zmagovalca odločilo vlečenje vrvi, v katerem so bili domači močnejši. Brežičani so zmagali v odbojki 3:0, v streljanju z značno puško 1393:1383 in v kegljanju 706:663, gostje pa v namiznem tenisu 5:0, v malem nogometu 6:4 in v šahu 6,5:3,5. (V. P.)

SENOVO - V prijateljski nogometni tekmi so domačini izgubili z Brežičani 1:7. Najboljši je bil Mirkac, gostje pa so preizkusili tudi več mladincev. (V. P.)

DVE PRIZNANJI

V Ljubljani so prejšnji teden podelili tradicionalne Bloudkove nagrade in plakete. Dobilo jih je 40 najbolj zaslužnih športnikov in športnih organizacij, med njimi tudi Vincenc Žgajnar in šahovski klub iz Kočevja.

V obrazložitvi k plaketi je za Vincenca Žgajnarja zapisano med drugim, da so mu jo podelili za vsestransko organizacijsko delo. Povsod, kjer je doslej delal, je pripravljaj in vadal telovadne akademije in nastope ter pomagal pri organizaciji smučarskih tečajev in šole v naravi. Poleg neposrednega dela je bil izredno aktiven tudi v občinskih in okrajnih forumih za telesno kulturo.

V obrazložitvi za šahovski klub iz Kočevja pa je med drugim rečeno, da je dosegel pomembne rezultate v vseh starostnih kategorijah in je za svoje delo doslej prejel tudi priznanji slovenske in jugoslovanske šahovske zveze.

Nagrajencema tudi naše čestitke!

DVE ZMAGI INDUSTRIJE MOTORNIH VOZIL

V soboto, 17. novembra, so na slavnostni seji centralnega delavskega sveta v največjem dolenskem podjetju, novomeški Industriji motornih vozil, proslavili za tovarno in za dolensko gospodarstvo dva pomembna dogodka: skoraj dva meseca pred koncem leta so v kolektivu ustvarili proizvodnjo, ki je vredna milijardo novih dinarjev, hkrati pa so proslavili tudi ustanovitev osmih temeljnih organizacij združenega dela. Na proslavi je bil med številnimi gosti tudi France Popit.

Od začetkov

„Na naši razvojni poti smo imeli pomembne uspehe, toda skromno, čeprav veselo, smo šli mimo njih novim nalogam naproti!“ je v svojem govoru na slavnostni seji poudaril predsednik centralnega delavskega sveta Anton Sepec.

Ta delovni kolektiv je začel svojo pot leta 1955 v skromni mehanični delavnici, namenjeni servisiranju kmetijske mehanizacije. Zaposlenih je bilo vsega 28 ljudi. Na tem območju je bilo takrat veliko problemov zaradi nezaposlenosti. Razvoj IMV oziroma takratnih Agroservisov in Motomontaže pa so zasnovali prav na dejstvu, da je tu veliko nezaposlenih, veliko partizanskih družin, ki ne želijo, tako kot njihovi predniki, s trebuhom za kruhom, ampak bi radi doma zagotovili sebi in svojim otrokom boljši jutrišnji dan.

Ob koncu istega leta je bilo zaposlenih že 64 delavcev, potem ko se je kolektiv v sodelovanju z zahodnonemško firmo DKW – Auto Union odlo-

čil za montažo dostavnih in osebnih avtomobilov. S to odločitvijo so zastavili proizvodni program, ki še danes predstavlja osnovno usmeritev zdaj že 4.300-članskega kolektiva.

1958. l je bilo zasnovano prvo jugoslovansko vozilo domače konstrukcije. Doseženi uspehi so privedli do tega, da se je Motomontaža februarja 1959 preimenovala v Industrijo motornih vozil, število zaposlenih pa se je povečalo na 500. Jugoslovanski trg je novo vozilo sprejel. Potem ko se je tovarna pojavila med proizvajalci cestnih vozil je naletela na velike težave, na katere ni računala. Starejši delavci v kolektivu še pomnijo, kako je dostikrat šlo za biti ali ne biti. Stalno spreminjanje zunanjetrgovinskih predpisov je onemogočalo dolgoročno načrtovanje in hkrati s tem hitrejši razvoj kolektiva. Da si je tovarna zagotovila potrebne devize za uvoz agregatov, je bila med prvimi proizvajalci, ki so se z dostavnim avtomobilom pojavili v izvozu. Prav neizprosna konkurenca na tujem trgu je Novomeščane naučila, kako je potrebno delati avto.

Gospodarsko reformo je podjetje dočakalo pripravljeno. Zaposlenost se je v 1965. letu dvignila na 1.147 delavcev. Dragocene izkušnje iz uvoza so začeli uspešno uveljavljati doma. Tovar-

na je začela ustanavljati lastno servisno organizacijo, potem ko je ugotovila, da trgovska mreža kolektiv preveč ožema in kljub temu ne daje zagotovil za uspešno prodajo proizvodov z znakom IMV.

Predstavniki družbenopolitičnih skupnosti niso kazali posebnega razumevanja, zato so se v IMV raje naslanjali na tisto, kar so sami ustvarili. Dobro zastavljen proizvodni program je tovarni narekoval, da poišče poti za vezavo uvoza za izvoz.

Prelomna odločitev

V Evropi se je novomeška IMV leta 1966 pojavila kot proizvajalka avtomobilskih prikolic. Novomeščani niso imeli le želje, ampak tudi resen namen, da mimo avtomobilskega vpeljejo še dodaten proizvodni program, ki bo tehnološko podoben avtomobilskemu. Kako dobra je bila ta odločitev, se je hitro pokazalo: kljub močni konkurenci je zahodnoevropski trg ugodno sprejel novomeške prikolicice... Kajpak se z enim samim tipom prikolicice IMV ni mogla uspešno kosati s tujci, zato je razvila celo družino priko-

lic. Samo s širokim izborom, dobro kakovostjo in konkurenčno ceno se je mogoče obdržati na tržišču. IMV je s svojimi prikolicami ADRIA to zmogla!

S široko zastavljenim programom – od ADRIA 305 do ADRIA 840 – in velikimi serijami se je tovarna uvrstila med pomembnejše proizvajalce prikolic v Evropi. Da bi se obdržala na trgu, se je pojavila še s popolnoma novo družino enoslojnih prikolic JUNIOR, ki so cenejše in enostavnejše.

Ob močnem izvozu na zahodni trg pa je tovarna spoznala, da je mogoče dobro nastopati na tujem in biti kos močni konkurenci le, če organizira lastno prodajno organizacijo. S tem so se znižali prodajni stroški, kar je omogočilo še večjo konkurenčnost. Prvo podjetje v tujini, katerega izključna naloga je bila prodaja prikolic na tujem trgu, je IMV ustanovila 1968. l v Muenchnu.

Doseženi uspehi so narekovali ustanavljanje podobnih podjetij tudi v drugih zahodnoevropskih državah.

Denar, ki so ga dobili z izvozom prikolic, je po eni strani v celoti pokrival potrebe po uvozu avtomobilskih delov, po drugi strani pa večal možnosti za razširitev proizvodnega programa in narekoval gradnjo novih proizvodnih zmogljivosti. Nove gradnje so v tovarni opirali na lastna sredstva, ker so nekateri še vedno izražali nezaupanje v prihodnost avtomobilskega programa, še bolj pa so bili nezaupljivi do proizvodnje prikolic. Z novimi zmogljivostmi za proizvodnjo avtomobilov so sprostili zmogljivosti za večjo proizvodnjo prikolic, hkrati pa odprli nove možnosti za uredničev zastavljenega programa proizvodnje dostavnih avtomobilov in osebnih vozil.

Obcinski predsednik Avgust Avbar pozdravlja velike uspehe Industrije motornih vozil, zraven je delovno predsedstvo na slavnostni seji centralnega delavskega sveta.

Jurij Levičnik, France Popit, inž. Božo Kočevar in Avgust Avbar se pogovarja o „paradnem“ izdelku novomeške Industrije motornih vozil, potem ko so si ogledali prikolicice.

Zanimanje gostov za proizvodnjo kombijev

Med slavnostno sejo centralnega delavskega sveta

Po ogledu tovarne – še kratek pomenek

Sodelovanje z Britanci

Leta 1967 je tovarna sklenila dolgoročno sodelovanje z britansko industrijo, na podlagi katere so vgradili v dostavni avto motor BMC, hkrati pa začeli organizirati tudi proizvodnjo osebnega avtomobila s 1300-ccm motorjem. Kar je bilo potrebno uvoziti, je tovarna plačala z devizami, ki jih je dobila od izvoza. Zaradi težav BLMC Novomeščani žal niso mogli uresničiti vsega programa. Konec 1971 se je vse jugoslovansko gospodarstvo znašlo v težavah: splošna zamrznitev cen, devalvacija, potem pa še svezjenj ukrepov iz

deviznega, zunanjetrgovinskega in kreditno-monetarnega področja. Zaradi tega je morala IMV spremeniti gospodarski načrt in poslovno politiko prilagoditi družbenim, stabilizacijskim in reformskim ukrepom ter začrtati pota notranje stabilizacije.

Zaradi znanih težav pri uvozu materiala iz Velike Britanije so se v IMV na seji centralnega

delavskega sveta dogovorili, da postopno prenehajo sodelovati z BLMC. Konec leta 1972 so se odločili za francoskega Renaulta, ki je sprejel jugoslovanske kooperantske pogoje za proizvodno in tehnično sodelovanje.

Del tiska je dogovor, da sklepa v javnosti še ne bodo objavili, izigral in objavil spremembo, zato je BLMC čez noč ukinil vse dobave avtomobilskih delov ter odpovedal zastopniško pogodbo o poslovnem in tehničnem sodelovanju. Posledice tega čutijo v tovarni še danes.

Dogovori z Renaultom

Sodelovanje s Francozi danes dobro teče, medsebojne dobave so v skladu s pogodbnimi o dolgoročnem sodelovanju. Uresničujejo tudi kooperacijsko pogodbo s KIZ Zreče in drugimi jugoslovanskimi partnerji, pomembno pa je tudi to, da je jugoslovanski trg zdaj spet dobro založen z rezervnimi deli za renaulte.

Kljub vsemu tistemu, kar je zaviralo hitrejši razvoj podjetja, je IMV 10. novembra letos dosegla milijardo dinarjev finančne realizacije. Kar so v tovarni izgubili zaradi manjše proizvodnje do-

stavnih avtomobilov, so nadoknadili s proizvodnjo avtomobilskih prikolic in računajo, da bo letošnja proizvodnja vredna 1,25 milijarde dinarjev.

Poudariti velja, da je prav dostavni avto prvo vozilo domače konstrukcije in da so v IMV razvili 12 izvedb, hkrati pa so se uspešno uveljavili v zahodni Evropi. Ugled IMV se je zato dvignil tako visoko, da je novomeški tovarni romunska industrija ponudila sodelovanje pri uresničevanju programa proizvodnje 100.000 dostavnih avtomobilov na leto. Mehanske elemente naj bi delali Romuni, šasijske in karoserijske pa IMV. 80.000 vozil naj bi dokončno obdelali v Romuniji, 20.000 pa v Novem mestu. Skupna proizvodnja z romunsko industrijo omogoča IMV neposredno vključevanje na vzhodno-evropski trg in hkrati skupen nastop z romunsko avtomobilsko industrijo na tretjih tržiščih.

Predstavniki iz Novega mesta so zaradi sodelovanja v proizvodnji osebnih in dostavnih avtomobilov že trikrat obiskali romunsko tovarno v Piteștiu, uradna romunska delegacija pa je bila v Novem mestu.

Sodelovanje med novomeško in romunsko tovarno, ki sodelujeta z Renaultom, bo omogočilo tudi širše vključevanje slovenske avtomobilске industrije in specializiranih proizvajalcev-kooperantov za posamezne programe.

Centralni delavski svet je na zadnji seji sprejel predlog okvirnega proizvodnega programa, po katerem bodo v tovarni v prihodnjem letu naredili 3.300 dostavnih vozil, leta 1975 5.000 in do 20.000 na leto. Proizvodni načrt predvideva 500 vozil R-4 na mesec oziroma 6.000 na leto, medtem ko bodo že januarja 1974 začeli delati tudi R-12 in od marca naprej naredili po 500 avtomobilov na mesec. Leta 1975 nameravajo narediti 12.000 vozil R-12, isto leto pa naj bi vključili v proizvodnjo še en model, tako da bodo l. 1975 v IMV naredili 25.000 osebnih avtomobilov.

Ze v prvem četrtletju prihodnjega leta bodo zato končali načrt razvoja proizvodnje osebnih avtomobilov. V prvi etapi pa bi naredili najpogostejše do 1978. leta po 50.000 avtomobilov na leto.

Tudi načrt proizvodnje prikolic je zastavljen tako, da bodo v Novem mestu prihodnje leto naredili 18.000 prikolic, v Brežicah 5.000 in v Belgiji 12.000. Do konca naslednjega leta morajo zagotoviti zmogljivosti za proizvodnjo mehanskih in pločevinastih delov za 50.000 prikolic na leto. Večino nove opreme za izdelavo lesnih elementov so že vključili v redno proizvodnjo, preostanek pa bodo vključili do konca leta. Tako bodo že naslednje leto lahko povečali proizvodnjo prikolic.

Integracije

Na obseg in rast proizvodnje v tem največjem dolenjskem kolektivu je močno vplivalo tudi povezovanje. Prve pobude za integracijo so bile v letu 1962, ko se je podjetju pripojil konjski obrat Agroservisa v Brežicah. Leta 1968 je pristopil k IMV Lepis s Suhorja. Sledile so integracije z lesnim podjetjem ZORA iz Črnomlja, s

Tovarno šivalnih strojev na Mirni in s Tovarno servisne opreme iz Belega Manastira, v letu 1972 pa še z mizarjskim podjetjem PODGORJE iz Sentjerneja. S temi integracijami so se močno povečale zmogljivosti za proizvodnjo prikolic. Takoj po pripojitvah pa je matična tovarna začela modernizirati obrate, saj so kupili opremo in stroje za visoko produktivno delo, ki omogoča linijsko proizvodnjo po sodobni tehnologiji.

IMV je lani končala gradnjo nove tovarne prikolic v Brežicah, letos pa tovarne v Sentjerneju. Zdaj gradijo nove prostore v Črnomlju in pripravljajo načrte za rekonstrukcijo tovarni na Mirni in Suhorju. Hkrati je ponovno zagotovljena samostojnost teh enot in so izpolnjeni osnovni pogoji, da se te enote organizirajo kot temeljne organizacije združenega dela v okviru IMV.

Povezovanja

Jasno zastavljeni načrti dolgoročnega razvoja in samopravna organiziranost na osnovi samostojnega ugotavljanja in delitve dohodka v temeljnih organizacijah združenega dela omogočajo podjetju še širše povezovanje. Zato IMV načrtuje še širše integracije – tako v lokalnem, republiškem in zveznem merilu. Proizvodnja prikolic je na primer tako razvita, da bo potrebno poiskati nove zmogljivosti, če bodo hoteli v tovarni še boljše izkoristiti že dosežene uspehe na zahodnem trgu ter zagotoviti skupnosti večji izvoz.

IMV je tako že predlagal lesnemu kombinatu Novoles iz Straže okvirni program tesnejšega poslovnega sodelovanja. Proizvodne zmogljivosti v Novolesu bi omogočile nadaljnje povečanje proizvodnje stanovanjskih prikolic in vključitev novega proizvoda – mobilnih hišic. Integracija teh dveh podjetij, ki sta med največjimi na Dolenjskem, bi imela tako za Dolenjsko kot tudi za širšo družbeno skupnost velike koristi.

Novomeška tovarna se zavzema tudi za tesnejše sodelovanje in integracije v okviru slovenske ir

jugoslovanske avtomobilске industrije. Velik korak v poslovnem in tehničnem sodelovanju je bil narejen s podpisom pogodbe med mariborsko TAM in IMV. Pogodba, ki sloni na bogatih izkušnjah in dosežkih sedanjega dobrega sodelovanja med kolektivoma, zagotavlja usklajevanje proizvodnih programov ter boljše izkoriščanje zmogljivosti, hkrati pa zagotavlja utrjevanje položaja na jugoslovanskem trgu in odpiranje na svetovni trg. To je pravzaprav tudi prvi resni korak k sodelovanju slovenske avtomobilске industrije, saj je mogoče v naši proizvodnji videti proizvodno montažo težkih motorjev za vozila TAM.

Na slavnostno sejo je prišla tudi delegacija iz Belega Manastira. Drugi z leve: podpredsednik občine Valent Gorup.

Gostje so si z največjim zanimanjem ogledali tudi proizvodnjo dostavnih vozil.

Slavnostni govor na seji delavskega sveta je imel predsednik Anton Šepec.

Inž. Božo Kočevar razlaga gostom, kje so in kaj si bodo še ogledali.

Tudi tako nastaja prikolica.

Levičnik razlaga podrobnosti o prikolicah.

Po ogledu notranjosti.

Skrb za delavce

Razen za dobro poslovnost pa Industrija motornih vozil skrbi tudi za potrebe delavcev. Zlasti so posvečali veliko skrb občutljivemu družbenemu vprašanju – stanovanjski izgradnji, čeprav je bil denar zanjo zaradi gradnje in razvoja podjetja vedno tehtno odmerjen.

Stanovanjska politika je bila usmerjena tako, da so reševali probleme strokovnjakov, ki so jih nujno potrebovali pri organizaciji proizvodnje. Zaradi tega je dobilo zaposlitev več kot 2.800 delavcev, katerih stanovanjski problem ni bil tako velik, ker so ostali doma. Za te delavce je tovarna organizirala avtobusne prevoze. Danes vozijo tovarniški avtobusi – imajo jih 21 – na 18 progah na delo in z njega 1.400 delavcev in več kot 100 vajencev ter delavcev na priučitvi.

Sedanji finančni uspehi omogočajo tovarni, da bo stanovanjski izgradnji namenila več denarja. V IMV bodo najprej zgradili samski dom, da bi tako pritegnili mlade delavce, predvsem tiste, za katere organizirajo šolanje. Gradnja doma za več kot 200 delavcev bo zmanjšala fluktuacijo, hkrati pa bo zagotovila možnosti za redno kulturno, politično in splošno izobraževanje mladih delavcev.

Prav tako so na seji centralnega delavskega sveta že sklenili, da bodo gradili dva stanovanjska bloka za 48 stanovanj. V stanovanjski politiki IMV dajejo vedno več poudarka reševanju stanovanjskih težav z denarjem podjetja, preko solidarnostnega sklada v občini ter preko sklada združenih sredstev za usmerjeno izgradnjo stanovanj, še posebej pa s posojili za posamično gradnjo.

V podjetju sodijo, da je njihovo stanovanjsko politiko dostikrat utesnjevala lokalna urbanizacija. Zato so nenehno poudarjali potrebo po urbanistični ureditvi kompleksov za gradnjo družbenih stanovanj. Ker so v občini te težave

počasi reševali, so morali v IMV dostikrat kupovati draga stanovanja, ki so jih gradila podjetja za trg.

V IMV sodijo: „Na področju stanovanjske izgradnje piha nov veter. Skrb za streho nad glavo smo sedaj jasno opredelili, pri tem pa se moramo zavedati, da postaja Novo mesto industrijski center z moderno industrijo, ki zahteva tudi moderno urejeno mesto. Za rešitev tega vprašanja bomo morali dati svoj prispevek, hkrati pa bomo morali zagotoviti svoj vpliv, posebno kar zadeva lokacije in cenenost gradnje. Zavzemati se moramo, da bodo hkrati gradili stanovanja za vse kategorije delavcev. Člani ZK v IMV smo zato predlagali občinski skupščini, naj takoj naredi projekt za novo Novo mesto na lokaciji, ki naj bi omogočila hitro gradnjo družbenih stanovanj. Poudarjamo, da to ni le realnost, ampak nuja, ker sicer ne bomo mogli uresničiti daljnosežnih razvojnih programov. Samo IMV namerava leta 1978 dati kruh približno 5.000 delavcem!“

Osem temeljnih organizacij združenega dela

Doseženi razvoj in delitev dela po enotah ob istočasni modernizaciji zmogljivosti sta omogočila kolektivu, da se organizira v osmih temeljnih organizacijah združenega dela. Tako je dana pravna podlaga za nadaljnji pospešeni razvoj samoupravljanja v podjetju. V naslednji etapi bo kajpak potrebno še marsikaj razčistiti in dokončati: zastavljajo se številne naloge, ki jih bo potrebno dobro proučiti, preden jih bodo lahko zapisali v samoupravni sporazum o združevanju, kajti s tem

aktom bodo dani temelji bodočemu razvoju samoupravnega in gospodarskega sistema ter medsebojnih odnosov.

Prizadevanja za uresničevanje ustavnih dopolnil segajo v IMV dve leti nazaj. V tem času so v kolektivu ustvarili pogoje in takšne gospodarske organizme, ki bodo lahko učinkovito vplivali na nadaljnji razvoj samoupravljanja v podjetju. Modernizirana tehnologija je osnova, ki zagotavlja pospešen razvoj in daje jasne perspektive vsem temeljnim organizacijam združenega dela v IMV.

Sedanja oblika nove organizacije podjetja je, da so postale temeljne organizacije tisti deli podjetja, ki predstavljajo dovolj zaokrožene gospodarske celote in lahko v njih zaposleni uresničujejo temeljne pravice in dolžnosti: ustvarjanje in formiranje dohodka ter delitev po rezultatih dela. Pri tem so v IMV upoštevali tudi teritorialno načelo. Lastna sredstva v posameznih temeljnih organizacijah bodo omogočala tesnejše sodelovanje temeljnih organizacij združenega dela s krajevnimi skupnostmi in drugimi družbenopolitičnimi organizacijami.

Javno razpravo o organizaciji TOZD so v kolektivu začeli maja letos, pred nedavnim pa so na podlagi strokovne analize odločili, da bodo ustanovili naslednjih osem TOZD: TOZD tovarna avtomobilov in prikolic, TOZD razvojni inštitut, TOZD komerciala, TOZD tovarna pohištva Brežice, TOZD tovarna opreme Črnomelj, TOZD tovarna „Podgorje“ Šentjernej, TOZD tovarna opreme Mirna in TOZD tovarna servisne opreme Beli Manastir.

Neposredno izvoljeni delegati, ki so pripravili analizo, so na 38 zborih delovnih ljudi v celotnem kolektivu, ki jih je obiskalo 87 odstotkov vseh zaposlenih delavcev, obrazložili ekonomske in druge pogoje za ustanovitev temeljnih organizacij ter način njihovega poslovanja.

Aktivne razprave na zborih delovnih ljudi so pokazale, da je večina članov kolektiva močno zainteresirana za novo organizacijo podjetja ter za nove samoupravne odnose.

V podjetju so zato prepričani: „Na vseh zborih delovnih ljudi je bila ponovno potrjena naša enotnost in zaupanje v naš samoupravni sistem. To

nam vliva nov pogum: tako močan kolektiv z enotnimi pogledi bo brez težav šel v akcijo in uresničeval naloge, pred katerimi stoji!“

Po zaključku novih investicij v IMV predvidevajo, da bi po zaključku investicije in modernizacije opravili nadaljnje organizacijske spremembe, ki bodo v drugi fazi omogočile konstituiranje tovarne avtomobilov v skupnost TOZD, delovna enota na Suhorju pa se bo organizirala kot TOZD.

Predsednik centralnega delavskega sveta Anton Šepec je v svojem govoru na slavnostni seji med drugim poudaril:

„Pismo tovariša Tita in izvršnega biroja nas je zateklo pri delu, zato menimo, da je prišlo ob pravem času. Z njim se je odprla široka fronta boja proti tistim, ki so zavirali vzpostavljanje novih samoupravnih odnosov na podlagi ustavnih dopolnil, in pregnana je bila bojazen, da vodi to v dezintegracijo, kakor so nekateri malomeščanski krogi zlonamerno prikazovali, da bi ustvarili nezaupanje v naš samoupravni sistem in samoupravno organizirano gospodarstvo. Pismo ter sklepi 29. seje CK ZKS so vsestransko spodbudili delo članov ZK in družbenopolitičnih organizacij v podjetju, kar je pripomoglo k hitrejši in uspešnejši realizaciji naših nalog.“

KOLEKTIV
INDUSTRIJE MOTORNH VOZIL
ČESTITA VSEM OBČANOM DOLENJSKE
ZA DAN REPUBLIKE

Pogled na udeležence slavnostne seje centralnega delavskega sveta 17. novembra.

V skladišču rezervnih delov so predstavniki zagotovili: rezervnih delov za renaulte bo dovolj!

Dežurni poročajo

KOMU SO NA POTI DREVEŠA? V noči na 19. november je nekdo Alojzu Beletu s Potovrha polomil več jablan in povzročil za okrog 500 din škode.

URO SO UKRADLI – Med tem, ko je bil 20. novembra Janez Trlep iz Gor. Straže na gradbišču svoje stanovanjske hiše v Lebanovi ulici v Novem mestu, mu je nekdo ukradel uro, vredno 360 din.

KLJUČAVNICO JE ODPRL – Redžu Corbiću, ki stanuje v samskem domu podjetja PIONIR v Bršlunu, je nekdo 20. novembra iz omare ukradel fotoapar. Omara je bila zaklenjena, a jo je tat odprl.

SPET UKRADEN MOPED – 21. novembra je nekdo odpeljal moped znamke TOMOS Antonu Proseniku iz Metlike. Lastnik je oškodovan za 4.000 din.

V BIFEJU JE ZMANJKALO – 21. novembra popoldne so imeli v bifeju Dolenjke v Kristanovi ulici v Novem mestu tatinski obisk; iz točilne mize je nekdo izmaknil 400 din gotovine. Storišca pa so že na sledi.

DRUGEMU BO IGRAL – Dragoslav Andjelkoviću, delavcu GOP Mirna, stanujočemu v barakah v Kristanovi ulici, je nekdo ukradel tranzistor.

PROSJAČILI IN UKRADLI – Jožici Klobučar iz Šmihela je nekdo 24. novembra ukradel 800 din. Denar je bil v stanovanju. Ugotovili so, da so denar vzeli otroci, Cigančki, ki so prosjačili.

DVA KLATEŽA PRIJETA – 24. novembra zvečer so novomeški miličniki pridržali Dušana Rakoviča in Djurada Komljenoviča, oba iz Kojerova. Priklatila sta se v Novo mesto brez vseh dokumentov. Potepuha bosta šla nazaj, od koder sta prišla, še prej pa bosta morala pred našega sodnika za prekrške.

Na nekaterih ljubljanskih ulicah so rumeni pasovi, označeni s posebnim prometnim znakom. Po rumenem pasu pa lahko vozijo le vozila mestnega prometa, vozila, ki imajo prednost v prometu in vozila s spremstvom. Ostali udeleženci v prometu po rumenem pasu ne smejo voziti. Če se pregrešijo, prav tako plačajo kazen.

Rumeni pasovi so zaznamovani na Masarykovi cesti (od križišča z Njegošovo do križišča z Resljevo cesto), na Titovi cesti (od križišča s Subičevo do križišča s Prešernovo ulico) in na vsej Gosposvetski cesti.

že v križišču ne smemo narediti.

Ko smo z vozilom čez križišče, pogledamo najprej v ogledalo in levi kot, če je pot prosta, potem nakažemo spremembo smeri z levim smernim kazalcem. Ko zapeljemo na prometni pas 1 (glej sliko), izključimo smerni kazalec.

Na skici tudi vidimo, kaj narediti, ko pridemo do položaja, označenega z a. Tedaj se s pogledom v ogledalo prepričamo o varnosti desnega kota, nato z desnim smernim kazalcem nakažemo pot in zapeljemo na prometni pas, ki kaže naravnost in v desno. Če hočemo nadaljevati vožnjo naravnost, potem takoj izključimo desni smerni kazalec, ako pa nameravamo zaviti še v desno, pustimo smernik utripati, dokler zavijanje ni opravljeno.

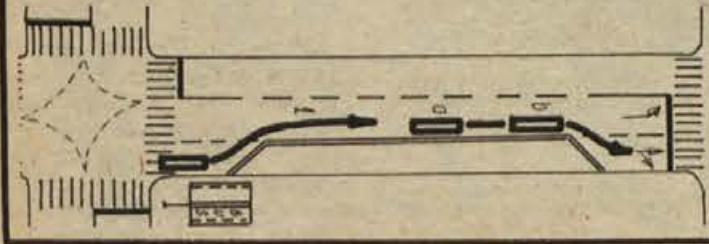
Če po rumenem pasu vozi vozilo, ki ne bi smelo, moramo v položaju b (na skici) počakati, dokler prometni pas za pot naravnost ali v desno ni prost. Levo pa lahko zavijemo brez težav. **VELJA KOCIĆ**

Kdo na rumeni pas?

Kako vozniki vedo, kje je rumeni pas in kako bodo tedaj vozili?

Takoj, ko prevozijo križišče, stoji obvestilni prometni znak, ki opozarja, da je na cesti rumeni pas. Ta je omejen z dvema črtama. Prva, zunanja, je bele barve, notranja pa je rumena. Ko zagledamo navpični prometni znak in tudi oznake na cesti, moramo spremeniti vožnjo v prometnem pasu. Torej: moramo se pravilno uravnati na cestišče. Tega pa

Če po rumenem pasu vozi vozilo, ki ne bi smelo, moramo v položaju b (na skici) počakati, dokler prometni pas za pot naravnost ali v desno ni prost. Levo pa lahko zavijemo brez težav. **VELJA KOCIĆ**

Obrisali so se pod nosom

Šest Novomeščanov, ki so delavcu iz Bosne posodili denar za obljubljene mastne obresti, je ostalo praznih rok - Krivec Boško Miletić je bil obtožen goljufije, na razpravi pa oproščen

„Če mi za dva meseca posodite 20.000 din, dam 1.000 din obresti,“ je ponujal znanim Novomeščanom kupčijo 48-letni Boško Miletić iz Slavonskega Broda. Ker je že prej na tak način dobil denar od drugih ljudi in plačal tudi mastne obresti, je poleti 1971 znova dobil pri 6 ljudeh 125.000 din posojila. Zanje je obljubil v dveh mesecih 20.500 din obresti! Tisti, ki so se oderuško veselili večjega kupčka, ki bo zrasel kar sam, pa so se nasmolili ...

Boško Miletić je bil obtožen 9 goljufij, od tega gre 6 primerov na račun izposojanja denarja, v treh primerih pa je vzel hrano in drugo blago na kredit v dveh novomeških in v eni semiški trgovini. Toda okrogno sodišče v Novem mestu je Miletića oprostil obtožbe. Seveda pa bo moral izposojeni denar vrniti. Zakaj je bil oproščen?

Boško je bil skupinovodja sezon-

skih delavcev, ki so opravljali predvsem razna težaška dela za SGP PIONIR. Sam je sklepal delovne pogodbe, izplačeval delavcem zasluge in tudi skrbel za njihovo prehrano in stanovanje. Iz njegovih domačih krajev, pa tudi od drugod se je leta 1971 nabralo pri Bošku že okrog 100 ljudi, vendar evidence o njih ni vodil. Nekateri so odhajali domov pred končanim delom, seve-

da pa so prej zahtevali denar. Ker pa dela niso bila končana, PIONIR Boška ni izplačal, in tako ni imel „svojih ljudi“, s čim plačati. Delavci so mu grozili celo z noži (in vsak ve, da se s takimi ne gre šaliti!), razen tega je šla skupina celo v upravo podjetja PIONIR ostro protestirat. To je privedlo skupinovodjo Miletića, da si je od zasebnikov izposojal denar in z njim plačeval delavce, ki so odhajali in prihajali, še preden je on od podjetja dobil obračun. Vrh vsega je še PIONIR z Boškom prekinil pogodbe, ker niso hoteli imeti sitnosti.

Boško si je v sili izposojal gotovino za visoke obresti tudi že prej, in ker je veljal za moža, ki drži besedo, so mu nekateri radi dajali. Naenkrat pa skupinovodja Miletić ni mogel v dogovorjenem roku vrniti denarja ne obljubljenih obresti. PIONIR starih računov ni izplačal, ker dela niso bila končana, za naprej pa se je te skupine odkrižal iz bojazni pred sitnostmi. Tako so upniki navallili! Prijave so bile na UVJ in vrstile so se zasebne tožbe.

Obtoženec je ves čas, pa tudi na razpravi, ki ji je predsedoval Janez Kramarič, odkrito priznaval. Sodišče je menilo, da Boško pri izposojanju ni imel namena goljufati. Obtoženc je odšel s sodišča prost krivde (sodba še ni pravnomočna), lahko pa se vprašamo, kaj je z moralo ljudi, ki so po izrazito kapitalističnih načelih hoteli obogateti na tuj račun. Posojanje za kratek rok in obljubljene obresti, ki so znašale od 500 do 10.000 din, ni z delom pridobljen zaslužek, je izkoriščanje človeka po človeku!

R. BAČER

LEZLA NA TOVORNJAK

Ko je 21. novembra dopoldne Dušan Kupm pripeljal s tovarnjakom odpadke na novomeško smetišče, so bili takoj zraven mladi Romi iz bližnjega taborišča. Navadno imajo brskati po smeteh. Cigančki so se začeli obešati na tovarnjak, 15-letna Jana Brajdčič pa je pri tem izgubila ravnatežje in padla. Na srečo je voznik tedaj ustavil, tako da je deklo dobilo le nekaj odrgnin po nogah. Vseeno pa je morala po zdravniško pomoč v bolnišnico.

NE POZABITE!

Zlizane gume so na mokri cesti najbolj nevarne! Na mokrem cestišču moramo zmeraj mehko in počasi zavirati.

Gasilska društva so tudi na podeželju dobro opremljena, se pa včasih zgodi, da se ne morejo uspešno spoprijeti z ognjem samo zaradi tega, ker jim ponekod manjka nastavkov za hidrante. V Brežicah na primer so odborniki že opozorili na to pomanjkljivost. (Foto: Jožica Teppy)

Zgodi se, da iščeš koga na deželi ali pa v mestnem stanovanju, toda vrata so odprta, a nikjer žive duše.

Se nič ne bojite tatov?

Človeku je nerodno in začne klicati. Če pa na tako priloznost naleti tat, zares nima težkega dela. Preden se kdo prikaže, lahko že izprazni vse omare. In na taka odprta vrata, za njimi pa nikogar, naletiš celo v kakšnem uradu ali v podjetju. Mar smo res vsi pošteni ali pa je nekaterim pretežno obrtni ključ? O tem so rekli:

TONČKA GOTLIB, gospodinja z Otočca: – Kadar grem od doma, dobro zaklenem. Ze od nekda imamo tako navado. Tudi hudega psa imamo pri hiši. Stanujemo ob cesti, in nič ne veš, kdo pride mimo. Mislim, da previdnost ne more škodovati. Pri nas zlepa ne bo tujec prišel v hišo.

JANEZ KOLENC iz Škocjana 7: – Naša domačija je samo 20 metrov stran od ceste. Zaklenemo že, če gremo na njivo, toda ključ je nad vrati in bi ga lahko vsak snel. Imamo zaupanje v ljudi. Okradeni doslej še nismo bili. Tudi dobre sosede imamo, tako da eden drugemu popazimo, če je potrebno. Bojimo se edine Ciganov. Kadar so ti v vasi, smo bolj previdni.

MARTIN JENIČ z Malega Slatnika 17: – Čeprav smo blizu hoste in precej stran od ceste, se nikogar ne bojim. Naokrog so pošteni ljudje, tujci pa zaenkrat ne hodijo okrog nas. Imamo pa navado zakleniti vrata, če gremo vsi od hiše. To se zgodi zelo malokdaj, ker je navadno vsaj ženska doma. Ker pa je zadnje čase več slišati o tatovih, je res bolje dvakrat zakleniti, kot pa nobenkrt. Ampak če pride pravi vlomilec, se tudi ključa ne bo ustrašil.

R. B.

KRONIKA NESREČ

LAZE: DVAKRAT POČENA KOST – 19. novembra je Alenka Šobar z Laz peščila ob desnem robu ceste, ko jo je dohitel mopedist Marko Vene iz Travnega dola in jo s krmilom zadel v levo roko. Šobarjevi je pri udarcu dvakrat počila kost pod komolcem in je moral po pomoč v novomeško bolnišnico.

KANDIJA: NI ŠLO NAKROG – 20. novembra je Anton Dragila iz Levanjske Varoši vozil tovarnjak po Zagrebški cesti in ga ustavil. Ko je za njim pripeljal z osebnim avtom Anton Vene iz Zaboršta, je hotel po levi mimo tovarnjaka, a ga je oplazi. Škode je za 2.500 din.

GMAJNA: GUMO JE RAZNESLO – 24. novembra je Julijan Kirn iz Šmihela s kombijem in prikolico vozil iz Brežic proti Novemu mestu, ko je med vožnjo pri Gmajni razneslo gumo na prikolici. Kombi je zasukalo in se je prekucnil na travnik, prikolica pa je obstala poprek na cesti. Škode je za 5.000 din.

KRŠKO: IZSILJEVAL PREDNOST – 21. novembra popoldne je peljal kolo s pomožnim motorjem iz Breznanice proti Krškemu kolestar Jože Mirt iz Krškega. S stranske Prešernove ulice je tedaj pripeljal in izsiljeval prednost Mirko Siemensek iz Brezovega. Zapri je kolestar pot, zato je prišlo do trčenja. Kolestar je dobil hude poškodbe in so ga morali odpeljati v novomeško bolnišnico.

EKSPLOZIJA V VINOGRADU

22. novembra popoldne je v Trebelniku nad Podbočjem Peter Herakovič urejeval terase in rigol v vinogradu. Pri delu mu je pomagal Jože Vintar s Planine. Pri rigolanju sta prišla do plasti laporja in kamena. Kamen sta hotela razstreliti. Dve vrtni je naredil lastnik Herakovič, dve pa Jože Vintar. Ko sta prvi dve vrtni eksplodirali, naslednji dve, ki jih je naredil Vintar, še nista. V trenutku, ko je Vintar šel pogledat, zakaj ni eksplodiralo, sta ti dve vrtni eksplodirali. Veliko kamena in prsti je Vintarju priletelo v obraz, tako da so ga morali zaradi hudih poškodb prepeljati v breziško bolnišnico.

KURE SO IZGINILE – Antonu Novaku iz Cegelnice je v noči na 25. november zmanjkalo 10 kur. Kaže, da je isti tat skušal vlomiti še k Jožetu Florjančiču v isti vasi, vendar so ga domači prepoznali.

ZAMENJAVA NASLOVA

V 47. številki Dolenjskega lista nam jo je zagodel tiskarski škrt na strani Pota in stranpoti. Zamenjana sta naslova „Sam je vzel plačilo“ in Beg pred samim seboj“. Bralcem se opravičujemo.

Zakaj je bil premaknjen klobuk?

Razprava proti krivcema prometne nesreče ob čateškem mostu, ki je terjala dve življenji, preložena zaradi novih okoliščin

Senat novomeškega okrožnega sodišča pod predsedstvom Janeza Kramariča, je pretekli teden obravnaval krivdo Adolfa Križana in Jožeta Kranjca obtožena, da sta kriva prometne nesreče 3. decembra lani, ko sta pri mostu ob Savi v Brežicah izgubila življenje Miloš Kovačić in njegov 13-letni sin. Kovačićeva žena, ki je takrat skupaj peščila z njima, je ostala živa.

Znano je, da je okrog 17.30 za njimi pridrel osebni avto, ki ga je vozil Adolf Križan, oba možka zadel

in zbil po tleh. Kmalu je pripeljal še en avto in povozil že na tleh ležečega dečka. Voznik drugega avtomobila je bil Jože Kranjec iz Krške vasi.

Ker so ob pričevanju očitvecev nastopile nove okoliščine, je bila razprava preložena. Izvedenec prometne stroke, univ. prof. dr. Mušič, za te okoliščine ni vedel, ko je dal svoje mnenje, zato so celoten spis ponovno poslali k njemu v dopolnilo. Bistvena novost je premaknjen klobuk, ki je po nesreči ostal na cestišču. Prvi očitvelec, ki je prišel na kraj nesreče, je namreč klobuk

videl ležati drugje, kot so ga našli miličniki in komisija. To dejstvo pa je zelo važno, saj je kaži pot k ugotavljanju hitrosti vozila in še drugim dokazom.

VLOM BREZ KRAJE

Nekdo je 24. novembra ponoči vlomil v klet Šolskega centra kovinske stroke v Novem mestu. Očitno je neznanec zlezel v poslopje skozi odprto okno, nato pa razbil steklo na vratih avtomehaničnega kabine-ta. Hodil je po hodnikih in učilnicah, končno pa zapustil šolo po isti poti, ne da bi kaj vzel. Najbrž zmikavt ni našel nič pripravnega ...

S COLIBRIJEM JE ŠEL – Danilu Gutmanu iz Prečne je nekdo 22. novembra zvečer odpeljal moped, ki ga je pustil v Bršlunu pred Drenikovo hišo.

Že drugič je kriv?

Za Novomeščana Janeza Kastelica je Glavni trg usoden

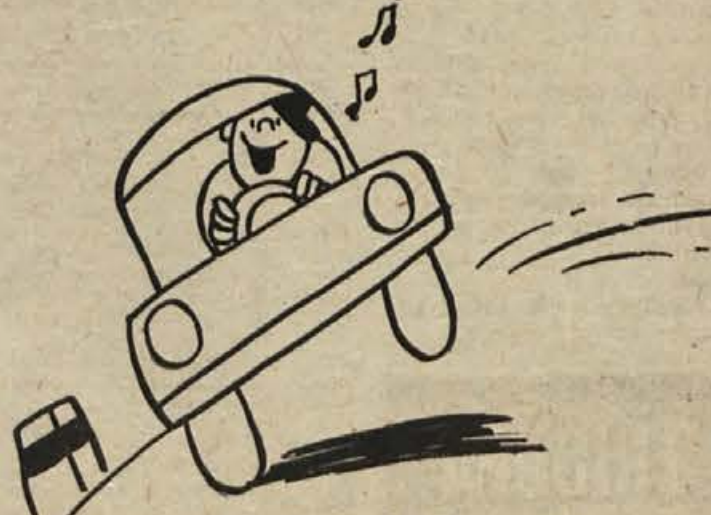
Kaže, da nesreča preži na Janeza Kastelica iz Pugljeve ulice pri vožnji skozi mesto proti Kandiji. Ko je na mostu letos že povzročil prometno nesrečo s smrtnim izidom, v kateri je podlegla priletna Marija Uršič, je 23. novembra popoldne okrog 17. ure na Glavnem trgu z osebnim avtom podrl tudi 8-letno Darjo Kavšek. Ta je prečkala cesto, vendar ne na prehodu za pešce.

Kastelic je tokrat verjetno prehitro vozil, zato nesreče ni mogel preprečiti, ko je deklico zagledal. Darjo, ki je doma iz Bršlina, so s pretresom možgan in drugimi poškodbami odpeljali v novomeško bolnišnico.

Za nesrečo bo moral Kastelic odgovarjati pred sodiščem, takrat se bo tudi izkazala krivda.

SUKNJIČ GA JE ZVABIL

Popoldne 24. novembra je Novomeščan Henrik Cigoj delal v vinogradu na Ruperč vrhu, suknjič pa je odločil na rob vinograda. Ko je čez čas suknjič oblekel, je opazil, da je iz njega zmanjkala denarnica z vsemi dokumenti in 7.500 dinarji.

Kol'ko kapljic, tol'ko let. (manj)!

Kratka lastna odeja

L. Kastelic: »Za vse ena dvorana - doklej?«

Skoraj neopazno je šla mimo desetletnica ustanovitve novomeškega Zavoda za kulturno dejavnost. Morda bo brošura, ki jo že nekaj časa pripravljajo, edina manifestacija tega jubileja.

Direktor Lojze Kastelic pravi, da je zavod nastal zgolj zaradi potreb. Razen ustanovne listine in doma v slabem stanju ni dobil ničesar. Začetek torej ni bil obezavet. »Vse je bilo treba postaviti na noge z lastnimi močmi in sposobnostmi. Za program je dobil zavod pomoč občine in republiških skladov, vendar je moral prenekateri izdatki

zdej vsi taki poskusi običajni na papirju. Ker kultura brez ustreznih prostorov ne more živeti, tudi ni bilo mogoče doseči zaželene kakovosti in množičnosti. V sili razmer so bile vaje gledališnikov in drugih skupin, pripravljajočih se za nastope, ali v garderobi ali kar na odru. To so občutli člani »odra mladih«, to čutijo še vedno učenci baletne vzgoje. Po Kastelčevem mnenju bo prva skrb v prihodnje urediti dvoje: prostore in poskrbeti za kader. Zavod bo moral obstajati še naprej, le o vsebini njegove dejavnosti bi se bilo treba še pomeniti. Prav tako bi morali pri kulturni skupnosti pretehtati, ali je prav, da daje zavodu predvsem naloge, ne pa tudi ustreznega plačila za ljudi, ki skrbijo, da se te naloge uresničujejo.

»Morda bi povedali še kaj več o kinu?«

»Organizirali so redne predstave za občane, abonmajske za srednje šole, bile so šolske predstave, občasnje tudi predstave za šole in otroške matinee. Potujoči kino je poskušal doseči kraje brez stalnih kinematografov in odročnejše vasi. S pomočjo sklada za filmsko dejavnost je zavod poskrbel, da so dobila večja podeželska središča ustreznije aparature, nove pa je dobilo Novo mesto. Urediti je bilo treba tudi dvorane. Pri tem so pokazali krajevni dejavniki veliko razumevanje.«

Lojze Kastelic je predlagal, naj bi v prihodnjem četrtrkovem intervjuju odgovorjal Tine Tomšič, predsednik turističnega društva za območje Otočca in Šmarjeških Toplic. »Rad bi zvedel, kaj meniš o povezanju turizma in kulture s posebnim poudarkom na Dolenjskem poletju.«

I. ZORAN

pokriti iz svoje dejavnosti. Od ustanovitve je vložil v posodobitev dejavnosti več kot 900.000 din, od tega nad polovico za dom, razlaga Kastelic.

V dvorani Doma kulture, ki je pod upravo zavoda, se je na leto zvrstilo okoli 100 najrazličnejših prireditev. Kastelic meni, da je zato trpel kino, ki je v istih prostorih. Račun je preprosti: manj predstav – manjši dohodek. Poleg tega se je občutno zmanjšalo število obiskovalcev: od 163.000 v letu ustanovitve na 90.000, kolikor jih predvidevajo letos. »Potrebovali bi novo kino dvorano, vendar so do

Najbolj živo je ob vsakem času v Novem mestu na avtobusni postaji, od koder se vsak dan odpelje in pripelje več sto ljudi. Opažajo, da je med potniki zadnje dni tudi več meščanov. Odkar se je podražil bencin, ljudje več potujejo z javnimi prevoznimi sredstvi. (Foto: R. Bačer)

PO PODATKIH ZA PRVIH DESET MESECEV 1973:

IMV - polovico vsega izvoza

Novomeška industrija povečala prodajo svojih izdelkov na tujih tržiščih - Glavni iztržek daje še vedno izvoz na konvertibilno področje - IMV po izvozu daleč pred vsem, oktobra dobra tudi Krka

Industrija novomeške občine je v letošnjih prvih desetih mesecih izvozila za 34.549.568 dolarjev izdelkov ali za 26 odstotkov več kot lani. Na konvertibilno področje je bilo prodano za 30.432.332 dolarjev blaga. Razmerje v izvozu na konvertibilno in nekonvertibilno področje se je od lani precej spremenilo. Ob koncu oktobra je bil izvozni načrt za leto 1973 dosežen s 85 odstotki.

Industrija motornih vozil je sama iztržila pri izvozu nekaj več kot polovico ali natanko: 17.391.813 dolarjev. Tovarna zdravil Krka je s 7.477.577 dolarji druga, Novoles s

5.778.886 dolarji tretji in Novoteks z iztržkom 2.955.608

Suhokrajinski drobč

15. NOVEMBRA SO na petem, to je zadnjem polju žužemberškega mostu položili železobetonsko ploščo. S tem je opravljeno glavno delo pri obnovi 54 metrov dolgega in 7 metrov širokega mostu, ki bo imel nosilnost 45 ton. Most se bo uvrstil med velike v dolini reke Krke. Obnovitvena dela so bila opravljena razmeroma hitro, ob tesnem in požrtvovalnem sodelovanju občanov Žužemberka, Stranske vasi, Prapreč in Cvibljia in krajevne skupnosti.

KRAJEVNO ZDRUŽENJE ZRVS ŽUŽEMBERK je imelo redno letno skupščino, ki je pokazala uspešno delo odbora in članov v razdobju 1972-1973. V novo vodstvo združenja je bila izvoljena večina prejšnjih članov odbora. Na skupščini je bil nakazan delovni program dela za naprej, ki daje velik obet za še večjo aktivnost te organizacije.

ŽUŽEMBERSKI ROJAK MIRKO MEDVEŠEK, ki živi sedaj v Ljubljani, je pripravil že drugo zbirko pesmi. V njih prikazuje z vso pretresljivostjo in bolečino težko mladost doraščajočega otroka v vojnem času, obenem pa kaže neizmerno ljubezen do rojstnega kraja in gornje Krške doline. Prva zbirka je izšla v samozaložbi in je požela veliko priznanj med našimi najbolj znanimi pesniki. Pesmi iz te prve zbirke je Medvešek posvetil spomenu padlih in preživelih borcev Cankarjeve, Gubčeve, Serčerjeve in Tomšičeve brigade. Druga zbirka, ki je obsejnija od prve, pa bo izšla še letos. Pesniku, ki ustvarja poleg svoje redne zaposlitve in je znan družbeno - politični delavec, gre pohvala in priznanje.

M. S.

POTRDLI OCENO

Prejšnjo sredo so na skupni seji predsedstva občinskega sindikalnega sveta, vodstva sindikalne organizacije iz novomeškega Cestnega podjetja in predstavnikov sindikata za promet in zveze ugotovili, da prej izrečene ocene o razmerah v Cestnem podjetju veljajo. Na tej seji so znova ugotovili, da gre v tem podjetju za boj proti naprednim silam v celoti, in ne samo za medsebojno sporekanje posameznikov, kot bi nekateri radi dokazali. Zavzeli so se, da sindikalna organizacija v Cestnem podjetju naposled le pravilno in objektivno obvesti delavce, kaj se dogaja.

dolarjev četrta. Ta štiri podjetja so tudi edina prodala za več kot milijon dolarjev izdelkov v tujini. »Milijonarjem« se je približal Labod s 754.201 dolarjem. Samo na konvertibilno področje so v tem obdobju izvažali: IMV, Novoles, Labod in Industrija obutev.

Zelo dober je bil oktobrski dolarski iztržek. Največ deviz se je v tem mesecu nateklo v blagajno IMV - 2.434.392 dolarjev. Lep izvozni skok so imeli v tovarni zdravil, ki je na tujih tržiščih prodala za 1.256.460 dolarjev izdelkov. Ostali trije veliki so oktobra izvozili: Novoles za 677.992 dolarjev, Novoteks za 341.009 in Labod za 63.807 dolarjev izdelkov.

Glede na to, da gre izvoz skladno s predvidevanji, je pričakovati, da bo letni načrt vsaj dosežen, če ne tudi presežen. »Manjkajočih« 15 odstotkov ne dela nikomur sivih las in ne povzroča nemirnega spanja. To velja poudariti zlasti zategadelj, ker v zadnjih dveh mesecih letošnjega leta ni pričakovati kakšnih večjih zastojev.

I. Z.

MINI ANKETA:

Porast črnih gradenj je gotovo posledica velike stanovanjske stiske pri nas, dostikrat pa tudi neurejenih urbanističnih vprašanj. Ljudje v želji po zgrajitvi lastnega doma velikokrat kar preskočijo vse omejitve ter si »na črno«, kot pravijo, postavijo hišo ali vikend. Črnogradijele ostru ukrepi rušenja črnih gradenj seveda zelo prizadenejo in se počutijo kot žrtve krivice. Po drugi strani pa je rušenje nemalo krat edno sredstvo, da se ta problem reši.

Črne gradnje

BORIS GOLOB, delavec: »Okoli črnih gradenj se je nabralo veliko nepravilnosti tako z ene kot druge strani. Moj primer je posvoje zanimiv. Z materjo sem delal hišo nad vasjo Otočec. Zagrozili so mi, da jo bodo porušili z buldožerjem, če je ne bomo sami. Tako smo morali gradnjo porušiti, čeprav smo hišo napravili že do prve plošče. Zdaj na istem mestu stoji hlev, ki pa menda ne moti turistov in ne kazi okolja, kot je bilo rečeno, da bi ga hiša.«

DUŠANKA KRAMARIČ, študentka: »Pojav črnih gradenj kaže, da pri nas še zdaleč ni urejen problem gradnje zasebnih hiš in vikendov. Mislim, da je rušenje dostikrat neupravičeno, saj bi morali delovati že prej tako, da do gradenj ne bi prišlo. Popolnoma upravičeno pa je rušenje takih objektov, ki izrazito motijo ubranost okolja.«

VLADO MALI, uslužbenec: »Postopek za gradbeno dovoljenje je predolg, zato nekateri gradijo kar brez ustreznih dovoljenj. Prihaja do tega, da ljudem na črno zgrajeno hišo porušijo in s tem vzbude veliko nejevolje in hude krvi. Rušenje je po moje upravičeno samo takrat, ko črna gradnja dejansko kazi okolje.«

MARTA MOHORIC, farmacevtski tehnik: »Da dobi človek vsa ustrezna dovoljenja za gradnjo, traja precej časa. Dogaja se celo, da na parceli, ki je bila neuporabna, zraste potem celo kup legalnih hiš. Ljudje si v tej zmedeni raznih določil poiščejo svojo pot in zgrade hišo. Ukrep rušenja ni pravi, ker je zakasnel in samo kaže, da pristojni niso kos položaju.«

JOŽE MOHORIC, tekstilni delavec: »Rušenje črnih gradenj je upravičeno takrat, kadar gradnja kaže okolico ali ovira gradnjo komunalnih naprav. Sam pojav črnih gradenj pa gotovo kaže, da so ljudje prisiljeni iskati tak način za reševanje stanovanjske stiske. Povprečen delavec si ne more kupiti stanovanja in si pač pomaga, kakor si more. Gradi tudi na črno, če drugače ne more.«

DAN REPUBLIKE V ŠMARJETI

Danes ob 11.30 bodo s slavnostno akademijo v Šmarješki šoli prabivalci Šmarjete in okolice počastili dan republike. Hkrati bodo v šoli odprli razstavo o razvoju Dolenjskih in Šmarjeških Toplic. Za občinski praznik je bila ta razstava v Dolenjskih Toplicah.

»Ni primerjave s prejšnjimi časi«

pravijo v šentjernejskem Podgorju - TOZD novomeške IMV - Zdej izdelajo na mesec 25.000 m² ploskovnih elementov za prikolice, zmogljivost tovarne pa je 40.000' - Odprtih še 70 delovnih mest

»Postali smo TOZD Industrije motornih vozil, delamo ploskovne elemente za prikolice. Dohodek ugotavljamo samostojno. Imamo urejeno prehrano, smo na toplem, v novih prostorih. Z enim stavkom bi rekli: ni primerjave s tistim, kar smo prej imeli in zmogli,« pravi Jože Gabrič, vodja tovarne Podgorje v Šentjerneju.

Stisko je kolektiv »Podgorja« čutil dolga leta. Pred tremi leti so začeli graditi novo halo. Ugotovili so, da je naložba za nje prehuda, zato so iskali močnejšega sodelavca. Sklenili so, da bo to IMV. K tej veliki novomeški tovarni se je »Podgorje« pripojilo pred dvema letoma.

Po pripojitvi so najprej spremenili tehnologijo. Opustili so proizvodnjo pohištva in začeli izdelovati lesene plošče. Doinvestirala je IMV, prav tako je pomagala pri nabavi nove opreme. Postopno so tovarno organizirali tako, da je v njej stekla nova proizvodnja nemoteno. Za letošnji občinski praznik so tovarno slovesno odprli.

Trenutno izdelajo v Podgorju na mesec 25.000 m² ploskovnih elementov za prikolice. To je le nekaj več, kot je predvidena zmogljivost tovarne: 40.000 m². Zdej dela v njej 130 ljudi, iščejo pa že nove, da bo imelo »Podgorje« okoli 200 zaposlenih. Še nezaposlenim prebivalcem Šentjernejskega polja se torej obeta kos kruha v tej tovarni.

S kadrom še niso zadovoljni. Manjka jim predvsem ljudi z vi-

šjo in visoko izobrazbo. Imajo pa dovolj kvalificiranih delavcev, zlasti mizarjev, ki so jim zaupali nadzorstvo pri zahtevnejših fazah dela.

Prejšnje prostore v samem Šentjerneju je »Podgorje« obdržalo. Preuredili jih bodo in v njih organizirali izdelavo prototipnih elementov za prikolice. To bo njihov razvojni oddelek, inštitut v malem.

Avtomobili na kredit

V novomeški Novotehni odobravajo znatna posojila kupcem Zastavnih osebnih vozil

Novo mesto je prav gotovo med najboljše založenimi jugoslovanskimi mesti, kadar se kupci odločajo za nakup avtomobilov. Mimo domače IMV, ki prodaja katrce in R-12, ima tudi Novotehna bogato izbiro vozil iz Zastavinega in Cimosovega programa.

Zanimivo je, da je podjetju uspelo zagotoviti do 1. marca prihodnjega leta za vse občane, ki delajo ali živijo na območju Dolenjske banke in hranilnice, še dodatne kredite. Tako lahko kupci, ki so kreditno sposobni, ob 20-odstotni udeležbi in s 30-mesečnim odplačilnim rokom dobijo do 30.000 din posojila, če pa vzamejo družinski kredit, se lahko ta znesek še poveča.

Ta posojila veljajo za vse vrste Zastavnih vozil: novo izvedbo 1300, 101, novo izvedbo 1500, 125 PZ in 750 ter 750 luxe. Posojila daje Novotehna tudi za gospodarska vozila, tako gospodarskim organiza-

cijam kot tudi zasebnikom. Za kombi 430 K in furgon 430 F odobrijo 75 odstotkov kredita od cene vozila in ob dveletnem odplačevanju. Za dvotonski tovornjak dajo 80 odstotkov posojila na 36 mesecev, za nova tovorna vozila zastava - om z nosilnostjo 3.500 in 4.000 kg pa 50 odstotkov posojila od cene tovornjaka na 3 leta. Pod enakimi pogoji prodajajo tudi furgon in kombi 1300 ter kamionet 1300.

V Novotehni prodajajo tudi osebne avtomobile Cimos. Za spatek, ami 8, ami super, GS in DS je potrebno čakati do dva meseca.

Novomeška kronika

SE ENA ULICA - V Novem mestu je vse manj neasfaltiranih ulic. Prejšnji teden so delavci Cestnega podjetja položili asfalt na Kastelevo ulico, ki je bila nekaj časa zaprta zaradi zemeljskih in pripravljajnih del.

ZIMSKI ŠPORT - V gimnaziji so se v soboto zbrali prodajalci in kupci rabljene smučarske opreme na prvem tovrstnem sejmu v našem mestu. Sejem je koristna oblika nabavljanja smučarske opreme za tiste, ki težje kupijo drago opremo za ta priljubljene zimski šport.

NAPISI - Kmetijska zadruga Krka je namestila nad svojimi prodajalnami svetleče napise s simbolom zadruge. Morda so zato goreli še podnevi, ker so se hoteli pokazati, da niso kar tako in da zaslužijo nekaj pozornosti.

ZAKRPANI MOST - Da bi se Novomeščani ob praznikih po nepotrebnem ne razburjali cestnega mostu. Tako peči ne morejo več uživati pogleda na reko Krko pod nogami, rešeni pa so tudi neprijetnosti spotikanja, zatikanja, prekljnjanja, jeze in podobnih opravkov.

NOV KABEL - Pionirjevi delavci so na tržnici položili v zemljo nov električni kabel. Konec tedna so izkopani rov le zasuli.

TRŽNICA - Petkova tržnica je bila bolj obiskana kot teden dni nazaj. Pojavili so se že tudi prodajal-

ci toplih, doma spletenih volnenih nogavic. Cene nekaterim živilom: jajca so stala 1,80 dinarja, zelje 3 din, fižol 12 din, solata 10 do 14 din, hruške 8 din, repa 3 do 4 dinarje, glavica česna 0,80 dinarja, kos sirčka en dinar.

ROJSTVA - Rodile so: Danica Marjanovič iz V brezov log 3 - deklico, Dragica Šepič iz Kristanove 32 - deklico, Štefka Jevnik iz Ceste herojev - Vesno in Stanka Papež iz Trdinove 12 a - Igorja.

- Ena gospa je rekla, da bi lahko samo Diogenes, ki je svojčas iskal ljudi z lučjo tudi podnevi, pripeljal takega direktorja, kakršnega bi radi imeli v centralni ko fetariji. Nesreča je samo v tem, da Diogenesa ni več.

Polja so pospravljena. Korenje, repo in kolerabo so kmetje pripeljali domov. Tam, kjer se sejejo repo, so je tudi za družino dali nekaj na stran. Pri živini jo močno spodriva koleraba, zato jo marsikje opuščajo. Na sliki: pri Prahju v Krški vasi so se kar štiri ženske lotile lupljenja in ribanja repe, da bo pozimi imela gospodinja okusno prilogo h klobasam. (Foto: J. Teppey)

NE POZABITE!

Takoj po praznikih, 3. in 4. decembra, bo v Brežicah krvodajalska akcija. Komisija je poskrbela za dobro obveščenost prebivalstva. Solarji so prinesli staršem letake, s katerimi vabi Rdeči križ občane, naj se odzovejo pozivu k humanosti. Zaposlene so obvestili o akciji s posebnim pismom. Na enak način so sporočili datum akcije tudi krajevnim skupnostim, odborom SZDL, odborom SLO, društvom in drugim organizatorjem krvodajalstva, ki so se izkazali že v dosedanjih akcijah. Komisija za krvodajalstvo računa, da bo jesenska akcija enako uspešna kot spomladanska, ko je prišlo na odzvem krvi 498 občanov.

Združeni - močnejši

Še so možnosti za razvoj vinogradništva

Pri Slovinu - TOZD vinogradništvo in vinarstvo Bizeljsko - Brežice so končali zbere kooperantov. Dogovorili so se, da bodo na Bizeljskem, v Pišecah, v Sromljah in Cerkljah ustanovili kooperacijske enote.

Kmetje so to pobudo podjetja z veseljem pozdravili, ker vidijo v sodelovanju s trgovino tudi svoje koristi. Letošnje ugodne odkupne cene grozda jim vlivajo zaupanje in jih spodbujajo k poglobljanju medsebojnih stikov.

Na zborih so kmetje izvolili delegate, ki bodo zastopali njihove interese v delavskem svetu TOZD Slovin Brežice. Preko svojih delegatov bodo povezani z močno delovno organizacijo, ki jih bo vključevala v tržno proizvodnjo, jim zagotovila prodajo pridelkov in strokovno pomoč.

TOZD Slovin Brežice bo do leta 1978 obnovila 1050 hektarov vinogradniških površin na območju Bizeljskega, Šmarja in na obronkih Gorjancev. Razen tega bodo obnovili še 30 ha v družbenem sektorju, predvsem na Bizeljskem in v Pišecah.

V Brežicah bodo v istem obdobju dokončali predelovalni obrat, polnilnico in klet. Ta bo leta 1978 lahko sprejela 600 vagonov vina, polnilnica pa bo imela zmogljivost 5 tisoč litrov na uro.

Čez zimo bo podjetje organiziralo izobraževalne tečaje za vinogradnike. Seznanili jih bodo z novostmi, ki jih prinaša sodobno obdelovanje vinogradov, v katere vpeljujejo z obnovo vedno več strojnega dela. Mehanizacija obeta torej lepše čase mladim pridelovalcem grozja in vina.

KAKŠNI BODO POGREBI

Verska komisija je na zadnji seji razpravljala o oblikovanju odloka za pogrebni obred. Predlog je dobila v obravnavo občinska skupščina. Odlok zagotavlja siehernemu občanu dostojen pokop in tudi govornika, ki se poslovi od umrlega v imenu družbe. V njem je podrobno razčlenjen tudi vrstni red obeležij v sprevidu, če gre za cerkveni ali za civilni pogreb. Po uveljavitvi odloka bodo kršiči kaznovani.

VABILO DIREKTORJEM

Sodnik okrožnega sodišča v Celju tov. Podraž bo imel danes razgovor z direktorji delovnih organizacij o ustanavljanju TOZD in drugih ustavnih zahtevah. Na dnevnem redu so tudi priprave na sejo občinske konference ZK, o katerih bo spregovoril sekretar Franc Skinder.

UMIRJENO GOSPODARJENJE

Delovne organizacije v brežiški občini večajo lastna sredstva in s tem krepijo sposobnost za nove naložbe. Kljub pomanjkanju električne energije, ki je oslabila poslovne uspehe, so pokazale napredek. Z izgubo so zaključili devetmesečno obdobje samo Rudnik Globoko, Metalgrad Jesenice ter obrat avtomobilskih prikolic. V občini so ustvarili za 22 odst. več celotnega dohodka kot lani.

Posojilo iz solidarnosti

Kako časopisna podjetja pomagajo tovarni papirja v Krškem - Z združenimi močmi hitreje do novega papirnega stroja v Celulozi

„Celuloza je jugoslovanska tovarna,“ so poudarili predstavniki največjih jugoslovanskih časopisozaložniških hiš, ko so 16. novembra podpisali pogodbo za sodelovanje pri nakupu tretjega papirnega stroja. Podjetja Politika, Grafika in Vjesnik so odobrila krški tovarni papirja 41 milijonov dinarjev posojila. Celuloza ga bo vračala sedem let. Odplačevati ga bo začela oktobra 1975, ko bo novi papirni stroj prestal šestmesečno preizkušnjo in bo proizvodnja že vpeljana.

Solidarnostni akciji se bodo pridružila tudi slovenska časopisna podjetja in beograjska Borba, ki je tudi stalna odjemalka krške tovarne papirja. Celuloza ima obljubljen še inozemski kredit; zanj bo dala garancijo Jugobanka. Sodelovala bo tudi Dolenjska banka, velik delež pa bo prispeval kolektiv tovarne iz svojih sredstev. Celoten kredit jugoslovanskih grafičnih podjetij bo znašal nekaj nad 50 milijonov dinarjev.

Na novem stroju bo krška tovarna napravila vsako leto 50 tisoč ton različnih vrst papirja. Ko bo stroj začel obratovati, si bodo oddahnili vsi tisti, ki že nekaj časa čutijo krizo na jugoslovanskem papirnem tržišču. Deset let bodo lahko brez skrbi. Za to obdobje bo Celuloza v

pogodbi zagotovila redno dobavo potrebnih količin papirja. V pogodbi, ki sta jo glavni direktor Rošker in predsednik delavskega sveta Zoran Dular podpi-

sala s predstavnikoma Vjesnika, Grafike in Politike, se je podjetje obvezalo, da bo Vjesniku pošiljalo na leto tri tisoč ton časopisnega papirja, 14 tisoč ton ofsetnega papirja, 4 tisoč ton srednje finega papirja in 10 tisoč ton satiranega papirja. Grafika bo prejela na leto 4 tisoč ton, Politika pa 37 tisoč ton, od tega 24 tisoč ton časopisnega papirja.

J. TEPPEY

Papirja bo več, ko bo v Celulozi začel obratovati tretji papirni stroj. Tovarna v Krškem obljublja soinvestitorjem, da jih bo deset let po postavitvi novega stroja redno oskrbovala z zadostnimi količinami svojih papirnih izdelkov. Na sliki: pogled na lesni prostor. (Foto: Jožica Teppey)

Popoldnevi v šolski klopi

Za zaspance to ni

Njun delovni dan je naporen, ne toliko zaradi dela, bolj zaradi tega, ker morata potem še v šolo. Obe sestri, Danica in Marjana, se vozita v Brežice iz Dobrave pri Podbočju. Veseli ju delo v gostinstvu, zato sta poizkusili srečo v motelu na Catežu. Marjana izdaja hrano v ekspresni restavraciji, Danica pa se priučuje za natakarico.

Danica Kuhar

Od oktobra dalje obiskujeta tečaj za polkvalifikacijo, ki ga prireja delavska univerza in šolski center za natakarski oz. kuharski poklic. Iz motela se jih pet izobražuje v popoldanski šoli. Podjetje jim je omogočilo tak delovni čas, da ne zamudijo predavanj. V šolskih klopah presedijo po štiri učne ure štirikrat v tednu.

„Do marca bova že vzdržali,“ pravi mlajša, Danica. Kar naprej je nasmejana in ni ji videti, da po nočnem delu še ni zatisnila oči. To se ji večkrat primeri. Po službi se kdaj pa kdaj zamudi po opravkih v Brežicah, potem še doma kaj napravi, in že je treba spet v Brežice. Tudi Marjani zmanjkuje časa, še toliko bolj, ker ima doma družino. Za delo prideta v poštev samo jutranja ali pa nočna izmena, dokler bo trajal tečaj. Ta čas si bosta sestri pridobili tisto nujno potrebno znanje, brez katerega v gostinstvu ne gre.

Marjana: „Treba je začeti.“

DEVET MESECEV JE MIMO

Odborniki občinske skupščine v Krškem so v ponedeljek razpravljali o gospodarjenju v devetih mesecih letošnjega leta in o izpolnjevanju smernic razvoja občine za leto 1973. Sklepali so tudi o podpisu družbenega dogovora za ustanovitev kmetijske zemljiške skupnosti.

NEPREHODNI PODVOZI

Jesen podaja kljuko zimi, zato se spet oglašajo kmetje s Krškega polja. Prihaja obdobje, ko so podvozi pod avtomobilsko cesto zaliti z vodo in ko je prehod skoraj nemogoč zaradi stalnih poplav, ki nastopijo že ob manjšem deževju. Prizadeti se obračajo na skupščino, ki naj bi spodbudila odgovorne organe k ukrepanju.

USTANOVLJENA JE TTKS

V petek, 23. novembra, je bila v Krškem ustanovljena skupščina temeljne telesnokulturne skupnosti. To pomeni prelomnico za telesno vzgojo dejavnost v občini. Že januarja prihodnje leto se bodo začela stekati večje vsote za tovrstno dejavnost in tako bo telesna kultura lahko zaživela v vseh sredinah.

VOLIVCI VZTRAJAJO

Prebivalci Brestanice, Dol. Leskovca, Armeskega, St. Lovnika se ne strinjajo s tem, da bi „Preskrba“ preuredila gostišče „Pod lipo“ v trgovske lokale, temveč vztrajajo, da ga obnovi v sodoben gostinski objekt, v katerem bi tudi soba za poslovne sestanke. To gostišče naj bi postreglo tudi s topli malico in imelo na voljo nekaj prenočišč.

PROMETNI ZNAK JE NUJNO POTREBEN

V Velikem Podlogu zahtevajo prebivalci postavitev prometnega znaka, ki bo pri šoli opozarjal voznike motornih vozil na otroke. Mamično, da tudi občasna kontrola milice ne bi bila odveč, zlasti zjutraj med pol šestu in šestu uro, ko vozijo avtomobilisti skozi naselje hitreje, kot bi smeli.

KRŠKE NOVICE

DR. BRILEJ V KRŠKEM - Na povabilo občinske konference SZDL je podpredsednik republiške skupščine spregovoril na osrednji občinski proslavi ob dnevu republike, ki je bila v ponedeljek zvečer v dvoranah DPD Svobode. V kulturnem programu so nastopali pevski zbor „France Prešeren“ iz Celja in igralec Sandi Krošl.

PREMIERA V KOSTANJEVICI? - Te dni so v Kostanjevici zaključili snemanje barvne TV nadaljevanke po delu hrvaškega dramatika Mirka Božića „Pravičnik“. Za RTV Zagreb je delo posnel režiser Makarović, v pomembnejših vlogah pa sta nastopala tudi Sandi Krošl in Demeter Bitenc in skupina domačih igralcev amaterjev. Avtorji so objavili, da bo slovenska prva predstava filma verjetno februarja v Kostanjevici, ob slovenskem kulturnem prazniku.

ZA PRAZNIK - V četrtek zvečer so v pionirski sobi krške osnovne šole v počastitev 30-letnice republike odprli razstavo znamk članov domačega filatelističnega društva.

Opdrta je bila do danes, ko je družstvo izdalo še spominski ovitek s priložnostnim žigom, že tretjim letos.

DOLOČILI DATUM - Slovesen zaključek letošnjih občinskih delavskih športnih iger bo po sklepu komisije za šport pri občinskem sindikalnem svetu v petek, 7. decembra, v domu Svobode. V program, ki bo posvečen tudi ustanovitvi temeljne telesnokulturne skupnosti, bodo nastopali učenci krške osnovne šole in telovadna vrsta brežiške gimnazije, nato pa bodo najboljšim posameznikom in ekipam podelili diplome, plakete in pokale.

GLASOVI „ZA“ - Članice kolektiva senovskega obrata seničke „Lisce“ so pred nedavnim na zboru delovne skupnosti glasovale za predloženo organizacijo v temeljne organizacije združenega dela. Vsi prizadevi pa morajo podpisati še samostojni sporazum, ki bo natančno določil vse pravice in dolžnosti članov kolektivov in njihove medsebojne odnose.

Dva dni stari piščanci ne pogrešajo kolkje, ker jim je v hlevu prijetno toplo. Po 30 tisoč jih Agraria naenkrat sprejme v rejo, kjer jih nato hranijo dvajset tednov.

NOVO V BREŽICAH

ZADOVOLJNI. Brežiška tovarna avtomobilskih prikolic se je proglašila za temeljno organizacijo združenega dela Industrije motornih vozil iz Novega mesta. IMV ima zdaj osem temeljnih organizacij združenega dela. O ustanovitvi je pred dnevi sklepal centralni delavski svet.

KVIZ ZA STARŠE. V četrtek, 22. novembra, so starši osnovnošolskih otrok napolnili dvorano JLA. Prisostvovali so roditeljskemu sestanku, ki ga je vodila ravnateljica osnovne šole bratov Ribarjev Angela Škalcer. V drugem delu je šola pripravila staršem prijetno presenečenje. Ekipa sedmih in osmih razredov so odgovarjale na vprašanja iz boja za staro pravdo. Tako je šola zaključila niz prireditvev v počastitev kmečkih uporov.

LEP VEČER. Brežiško občinstvo je v petek zvečer prisrčno pozdravilo v svoji sredi drage goste, ki so sodelovali na prireditvi v čast dneva republike. Tokrat sta občinska konferenca SZDL in zavod za kulturo povabila v Brežice mezzosopransko Alenko Dernačevo, sopranistko

Jeano Bratuzevo, basista Jožeta Stabeja in tenorista Rudolfa Franca, ob klavirju pa jih je spremljal Andrej Jarc. Predstavili so samospeve N. Štritofa, Karla Pahorja, Cirila Cvetka, Marjana Kozine in Rada Simonitija.

STROŽJE KAZNOVATI. Odborniki občinske skupščine menijo, da so kazni za kršitelje cestno-prometnih predpisov premale, zato podpirajo predlog za strožje ukrepanje. Predlagajo tudi, da bi bilo treba nadzorovati hitrost vožnje po vaseh. V mestu je ta nadzor stalen, na podeželju se pa vozniki zanašajo, da jih nihče ne kontrolira in ne upošteva predpisov.

OBETAJO SE SPREMEMBE. Občinski odbor sindikata družbenih dejavnost je te dni razpravljal o novih organizacijskih oblikah sindikata v družbenih službah. Zvedeli so, da pripravljajo v Sloveniji republiško sindikalno konferenco o izobraževanju, znanosti, kulturi, zdravstvu, socialnem varstvu in pravosodju.

BREŽIŠKE VESTI

KRŠKI TEDNIK

REKLI SO...

NACE KARNIČNIK, sekretar občinske konference SZDL: Doslej imamo evidentiranih le 105 možnih kandidatov za razne dolžnosti. To pa je sedaj, ko prehajamo na delegatski sistem, kar 5-krat premalo le za delegate občinske skupščine, da drugih potreb ne šteje. Doslej so jih največ evidentirale mladina in krajevne skupnosti, premalo pa sindikat. Kadrovsko vprašanje je najpomembnejše, zato zasluži tudi večjo pozornost ZK.

FRANC KORELČ, poslanec: Po pismu je aktivnost v ZK porastla. Na površje so prišli mnogi problemi, ki bi se tieli, če ne bi bilo pisma, se pravi pritiska za njihovo razreševanje. Izboljšal se je odnos do gospodarstva, odgovornost za izvajanje nalog, socialnih vprašanj, načrtovanja in združevanja. Tudi ZK je dobila veljavo. Včasih ni bilo vzeto resno, če je ZK kaj predlagala samoupravni organom, zdaj pa je drugače.

Premalo TOZD?

Namesto pomoči pri ustanavljanju TOZD - zavajanje

Tone Šerčer, predsednik občinskega sindikalnega sveta Kočevje, o ustanavljanju TOZD: „Blizu se konec leta, v občini pa bo ustanovljenih le nekaj TOZD. Pa še v nekaterih izmed teh se lomijo kopja in prihaja do zavajanja ljudi. Namesto interesom delavcev hočejo nekateri dati prednost interesom posameznih ožjih krogov.“

Komuniste, ki ne izpolnjujejo sklepov, bi morali klicati na odgovor. Do ustanavljanja TOZD v ZKGP je sprejela konferenca svoje stališče, medtem ko so isti komunisti nato v kolektivu bili tiho ali niso prišli na sestanek ali pa so celo nastopali proti stališčem konference.

V občini bomo imeli TOZD le v ZKGP, ZIDARJU, AVTU in morda OPREMI. Mnogi se izgovarjajo, da jim TOZD ni potrebno, in se pri tem izgovarjajo na kranjsko SAVO, ki ima več tisoč zaposlenih in eno TOZD.

Po mojem bi morali imeti TOZD tudi pri LIK, kjer imajo več tovorn oziroma obratov v Kočevju in se obrat v Podpreski.

Nekateri poudarjajo, da bo morala imeti vsaka TOZD svojega direktorja, službe itd. To pa ni res. Le samoupravljanje bi bilo s tem bolj približano delavcem.“

Tone Šerčer: „Ni res, da bi morala imeti vsaka TOZD svojega direktorja.“ (Foto: J. Primc)

DROBNE IZ KOČEVJA

PLES ZA PRAZNIK - Danes, 28. novembra, jutri in v soboto, 1. decembra, bo ples v kavarni „Zvezda“ in v hotelu „Pugled“.

ZA REZERVACIJE - Hotelu že prijavljajo posamezniki rezervacije za silvestrovanje, čeprav hotel še ni določil cen za Silvestrov menu. Prostor si rezervirajo predvsem gostje iz drugih krajev - iz Ljubljane in od drugod - ki so že kdaj prijetno silvestrovali v Kočevju.

LE DVE POSTAJI - Pretekli petek, 23. novembra, je začel veljati nov red ustavljanja avtobusov v Kočevju. Zdj ustavljajo le na avtobusni postaji in pri železniški postaji, vsa ostala postajališča pa so ukinjena.

ZAKLJUČEK DEL - Podjetje SLOVENIJA CESTE iz Ljubljane je za zaključek letošnjih del v kočevski občini organiziralo v petek srečanje v hotelu „Pugled“, na katerem je s filmom in slikami prikazalo tudi druga svoja dela doma in v tujini.

KOČEVJSKE NOVICE

Malo ljudi, veliki stroški

Zaradi redke naseljenosti so na Kočevskem vse družbene službe dražje kot drugod

Občina Kočevje, ki je druga največja v Sloveniji, hkrati pa najbolj redko naseljena, šteje 17.000 prebivalcev; od tega jih živi v mestu Kočevje in bližnji

NOV ČASOPIS

Za novo leto bo izšla prva številka časopisa „Melamin“, glasila delovne skupnosti kemične tovarne MELAMIN. Sklep o tem je sprejel delavski svet. Urednica bo Vera Kalčič, tiskali ga bodo v CZP KOČEVSKI TISK.

KMALU GOBORSKO DRUŠTVO?

Že pred letom ali dvema smo poročali, da nameravajo v Kočevju ustanoviti gobarsko društvo. Pobudo je dal takratni direktor gimnazije Herman Kotar, vendar je ni nobeden izpeljal. Zdj, ko je bil pred kratkim tovariš Kotar upokojen, je objubil, da bo zamisel izpeljal sam oziroma v sodelovanju z nekaterimi somišljeniki v Kočevju in s pomočjo Gobarskega društva Slovenije, s katerega predstavniki se je o tem že dogovarjal. Ustanovni občni zbor bo predvidoma še letos. Nato se bodo začele pozimi za člane predavanja o gobah, ki jih bo organiziralo Gobarsko društvo Slovenije.

okolici kar okoli 14.000. Podoželje je skoraj prazno. V podoželskih središčih, nekdanjih sedežih občin Struge, Predgrad, Fara, Draga in Osilnica, živi manj kot po 800 prebivalcev. Ta središča pa so od Kočevja oddaljena kar 20 do 60 km.

Prebivalstvo na podoželju je staro in živi v glavnem od pokojnin, priznavalnin in podpor. Mlajši odhajajo in hiše se praznijo. Kar v 26 vaseh in zaselkih (od skupnih 155) živi le do 10 prebivalcev, v 48 vaseh in zaselkih pa 10 do 30 prebivalcev.

Ti podatki povedo, da je na Kočevskem vse drago, od šolstva (dolgi prevozi šolarjev), kulture in telesne vzgoje do vzdrževanja cest, poti, državne uprave (krajevni uradi) in drugega. To, se pravi veliki stroški za vse, je tudi eden izmed vzrokov, da občina nima enakih možnosti za napredovanje kot druge občine, ki so manjše in gosteje naseljene.

GOZDARSKI KROŽEK

Na osnovni šoli Kočevje so na pobudo ZKGP Kočevje pred kratkim ustanovili še gozdarski krožek. Vodi ga inž. Antón Prelesnik, krožek pa je vsak ponedeljek. Zanimanje zanj je veliko.

Na prvi razstavi Foto-kino kluba DIANA pri Lovski zvezi (LZ) Slovenije, ki je bila do nedavnega v Kočevju, je dobil za razstavljenе slike najvišje priznanje LZ Slovenije, Foto-kino zveze Slovenije in nagrado LZ Kočevje Janez Črnač iz Kočevja. (Foto: J. Primc)

90 let Marije Pirnat

Že leta 1941 je družina delala za OF, spomladi 1942 pa so odšli vsi njeni otroci v partizane

21. novembra je praznovala 90-letnico Marija Pirnat iz Kočevja. Rodila se je v Dolenji vasi pri Ribnici. Leta 1908 se je poročila s kmetom in kovačem Janezom Pirnatom iz Rajndola pri Kočevju in mu rodila 8 otrok. Dva sta umrla še majhna. Leta 1934 ji je umrl mož in z otroki je zašla v velike težave, saj je bila brez pokojnine in drugih dohodkov, razen kar je mogla iztisniti iz svoje majhne kmetije.

Janezu je bilo tedaj 25 let. Delal je v gozdu. Njemu so zaporedoma sledili ostali bratje in se pehali tu in tam za delom in zaslužkom. Dostikrat je bilo pri hiši tako hudo, da ni bilo denarja niti za sol, vžigalice ali petroleje.

Njena družina je že med prvimi začela sodelovati z OF. Jože, ki je vozil pošto iz Kočevja v Mozolja, je skrivaj prevažal tudi pošto, literaturo in druge stvari OF in je nosilec

spomenice 1941. Spomladi 1942 pa so vsi otroci odšli v partizane. France je padel na svoj 25. rojstni dan na Lepinjah 15. julija 1943, Alojz pa pri Turjaku 15. februarja 1943, ko mu je bilo komaj 18 let.

Že v začetku vstaje je morala z doma tudi ona. Poleti 1942 je živela na Pokštajnu, nato pa v Spodnjem Logu, kjer je imela partizansko kuhinjo in v njej kuhala tudi Borisu Kidriču in njegovim tovarišem. „Nekoč v jeseni 1942 se je oglasil pri meni partizanski komisar Aleksander (Savinjčan) z župnikom Matetom iz Mozolja. Nenadoma so vas obklopile Italijani in stisnili obroče.“

Marija Pirnat je pretekli teden slavila 90-letnico življenja. (Foto: Ožbolt)

Ko sem ju zagledala, sem začela vpiti, naj bežita. Toda kam? Komisar se je skril v hišo. Ko je videl, da ni rešitve, se je ustrelil. Župnika Mateta so ujeli. Nato so zažgali hišo, v kateri je zgorel tudi na pol živi partizanski komisar,“ se spominja 90-letnica vojne.

Naša slavljenka je bila pogumna in zavedna slovenska partizanska mati. Že leta 1944 je bila odlikovana z redom hrabrosti. Spominja se, da je šla takrat kot zastavonoša iz Lazov ob Kolpi v Črnomelj z drugimi ženami in aktivisti peš na zborovanje.

Zdj ima Pirnatova mama že 13 vnukov in 9 pravnukov. Čeprav ji že dolga leta zdravje ni naklonjeno, je še vedno živahna in ima za svoja leta izvrstne spomin in preudarnost. Tudi rada bere. Zadovoljno pove: „Vsi me imajo radi in me spoštujejo. Tudi moji partizani, ki sem jih med vojno sprejemala in jim stregla, se me večkrat spominjo.“

Ob visokem jubileju ji vsi, ki jo poznamo, čestitamo z željo, da bi se še dolgo prijetno počutila med nami.

TONE OŽBOLT

Novost: tri sindikalne konference

Sindikati bo drugače organiziran - Konference lesarjev, kovinarjev in prostvetarjev - Zagotoviti hitrejšo gradnjo stanovanj v občini

Na nedavnem razširjenem plenumu občinskega sindikalnega sveta Ribnica so se podrobno pogovorili o organiziranosti sindikatov v občini in sprejeli sklep o ustanovitvi treh občinskih konferenc, in sicer: konference delavcev v lesni industriji in gozdarstvu, konference delavcev v kovinarski stroki in konference delavcev v prostvetni dejavnosti. Potrdili so tudi predlog o organiziranosti sindikatov v temeljnih organizacijah združenega dela, v občinskem svetu Zveze sindikatov (ZS) ter povezavo z medobčinskim svetom Zveze sindikatov na ljubljanskem območju. V medobčinski svet ZS so izvolili za de-

ZAČETEK KONFERENC

V teh dneh so se v ribniški občini začele konference osnovnih organizacij ZK. Na njih volijo nova vodstva organizacij, ocenjujejo svoje delo v luči pisma in 29. seje ter razpravljajo o drugih aktualnih nalogah.

ORTNEŠKI POROČEVALEC

POPRAVITI CESTO - Občinska komunalna še ni uredila cest ob priključku pri ortneškem drevoredu in na gozdnom ovinku. Cesti je poškodovano zadnje neurje. Zdj sta nevarni za voznike.

PODRTI ZNAKI - Cestnoprometne znake spet podirajo. Pred kratkim sta zopet padla dva: ob priključku stranskih cest iz Ortneka in z velikopoljske strani. Koga moti opozorilo na previdnost? Kaj poredi na to Cestno podjetje Novo mesto, kaj občinska komunalna Ribnica in kaj je storila postaja milice? Če je odkrila storilce, naj jih da v časopis, da se bo vedelo, kdo dela škodo in s takim početjem spravlja ljudi v nevarnost.

TELEFON OSVAJA - Res se bo kmalu uresničila želja občanov, da bi telefon zapel tudi na Grabnu, v Hudem koncu, na Gaspinovem in Pustem hribu ter na Praproščah. Gregorske telefonske tipalke se širijo. Kdaj se bodo zbudili Velikopoljčanci? Prav gotovo v letu 1974. Vsem naenkrat pošta tudi ne more ustreči.

Starost

Petina občanov ima nad 60 let

Prebivalstvo ribniške občine se stara. Že sedaj je 19 odstotkov prebivalcev starih nad 60 let, kar je precej nad republiškim povprečjem, ki je 15 odstotkov starih nad 60 let. Kaj je temu vzrok?

Eden glavnih vzrokov je stalen odliv mladih ljudi v druge kraje. Stari pa ostajajo doma. To je posebno očitno na kmetih, posebno v višinskih območjih občine.

S starostjo in osamelostjo rastejo tudi socialni problemi. Število ostarelih ljudi, ki zaradi osamelosti, bolezni in drugih nadlog želijo preživeti jesen svojega življenja v domovih, je iz leta v leto večje. Razpoložljivih postelj, ki jih ima občina v domovih za ostarele, pa je premajhno.

Zato zasluži posebno pozornost zamisel, naj bi občini Ribnica in Kočevje, kjer imajo prav tako skrbi z ostarelimi občani, zgradili skupen dom za ostarele ljudi. Potrebe po takem domu so že danes, jutri pa bodo še veliko večje.

KURJA FARMA DA ALI NE?

V zadružnih hlevih v naselju Pešek v Sodražici naj bi po najnovejšem predlogu KZ Ribnica v sodelovanju s KZ Cerknico in kokošjo farmo „Neverka“ iz Pivke uredili kokošjo farmo. Prebivalci Sodražice, ki stanujejo v bližini hlevov, so odločno proti kokošji farmi, češ da potem ne bo miru, pa tudi sicer je Sodražica že skoraj mesto in ne več vas. „Če kdo želi kokošjo farmo, naj si jo uredi zunaj naselja,“ pravijo prizadeti. V teh hlevih je bila doslej že prasiška farma betonarna in skladišča TEKSTILANE iz Kočevja in SUKNA iz Zapuž.

legata Franca Zajca in Karla Oražma.

Na seji so razpravljali tudi o stanovanjskih zadevah. Ugotovili so, da manjka precej stanovanj, zato bo potrebno v bodoče več investirati v družbeno gradnjo stanovanj. Posebnost pereče je pomanjkanje stanovanj za prosvetne delavce v Sodražici. Sindikati predlagajo, da bi delovne organizacije v prihodnjem letu namenile več denarja za gradnjo stanovanj, da bi na leto zgradili okoli 40 družbenih stanovanj. Seveda ne kaže zanemariti tudi zasebne gradnje stanovanj. Delavska stanovanja pa so namenjena predvsem delavcem z majhnimi osebnimi dohodki in tistim, ki nimajo možnosti za gradnjo, starejšim ljudem in mladim zakoncem.

Pogovorili so se tudi o delu iniciativnega odbora samoupravne stanovanjske skupnosti (SSS), o pripravah na volitve skupščine SSS in o njenem delu v prihodnje. Razpravljali so tudi o delu odborov za splošni ljudski odpor v delovnih organizacijah in na terenu. Zavzeli so se še za

zbiranje denarnih prispevkov za gradnjo doma borcev in mladine v Kumrovcu.

KAM Z OTOKI?

Sodraške zaposlene mamice pravijo: „Pri nas imamo tako otroško varstvo, ki nam kaj malo koristi. Vrtec odpro ob 8. uri, me pa moramo v službo ob 6. uri. Razen tega je med počitnicami zaprt, čeprav bi otroke dajale v vrtec tudi med počitnicami. Če imaš poskrbljeno za otroke za dva meseca, imaš tudi za vse leto. No, potem pa še pravijo, da v vrtcu ni dovolj otrok.“

Torej bi kazalo prisluhnuti potrebam vseh zaposlenih žensk in organizirati tako varstvo, kot ga želijo, potrebujejo in so ga pripravljene plačati. To je posebno pomembno zdaj, ko se v Sodražici zaposluje vedno več žensk.

Tekovanje v nogometnih ligah se za letošnji konec. Tudi mladim Slemencem bo sneg in mraz kmalu za skoraj pol leta onemogočil igranje priljubljenega nogometa. (foto: F. Modic)

Tudi v INLES so že ustanovili TOZD, z novim letom pa bo razdeljeno premoženje posameznim TOZD. Na sliki je obrat INLES v Sodražici, kjer izdelujejo vrata. (Foto: J. Primc)

Sodraška mreža

SLANINE NI - V mesnici ni slanine. Ob torkih, ko mesar kolje, so zato vrste, kakršnih smo bili vajeni med vojno in po njej. Tudi svini ne še primanjkuje.

S KRUHOH SE TEŽKO - Pek je pred meseci povedal svoje glede preskrbe Sodražanov s kruhom. Zaposlene žene pa še vedno pravijo, da je prejšnji pek imel kruh dopoldne in popoldne, medtem ko ga zdaj zmanjka pogosto že dopoldne, tako da ostajajo zaposlene brez njega. Napis na pekarni, da lahko dobe kruh pri peku na domu, pa zanje ni preveč vabiljiv, češ: „Včasih so kruh po hišah prosili beriči.“

DRAGO MESTO - Meso je zdaj že tako drago, da si ga delavske družine z veliko otroki in majhnimi prejemki že težko privoščijo. Tudi malice v proizvodnih obratih bodo verjetno bolj skromne z mesom, saj so zelo poceni. V obratu INLES plača na primer delavec za toplotno malico le 2 dinarja, ostalo pa doda podjetje.

NOVE KNJIGE - Knjižnica v Sodražici je prejela te dni 2.000 din za nakup marksistične literature.

PRISPEVEK ZA POTA - Gozdni obrat Ribnica je prispeval krajevni skupnosti Sodražica 10.000 din za popravilo gozdnih in poljskih poti.

NI STANOVANJA - Krajevna skupnost Sodražica je dobila dve prijavi na razpis za zaposlitev komunalnega delavca, ki bi skrbel za čistočo naselja in opravljal še druga dela. Zal sta oba prijavitelca od drugod, zanju pa nimajo stanovanja. Najboljša rešitev bi bila, če bi se za to delo prijavil domačin.

— Kaj so napravili potem, ko so izmerili, kje bo šla kanalizacija?

— Ugotovili so, da bi morala teči v hrib.

REŠETO

VEČ SODELOVANJA

Da bi bila nova organiziranost sindikatov čim bolj prilagojena zahtevam članstva, se bodo predstavniki črnomaljskega občinskega sindikalnega sveta s člani vsake osnovne sindikalne organizacije v občini posebej dogovorili, kakšna je vloga posameznih osnovnih organizacij v novi organiziranosti sindikatov in v delegatskem sistemu.

Sindikalni sveti obkoljskih občin pa so se dogovorili za tesnejše sodelovanje. To bodo dosegli s širjenjem kulture med zaposlene, s športnimi tekmovanji, zlasti v strelstvu, ter z izmenjavo delegacij osnovnih sindikalnih organizacij iz raznih delovnih organizacij.

Stanovanjski blok, ki ga gradijo v Semiču, je vsak dan bolj podoben stanovanjski stavbi. Kmalu se bodo vanj vselili srečni dobitniki stanovanj. (Foto: B. Podobnik)

Solidarnost gradi stanovanja

Prva stanovanja iz solidarnostnega stanovanjskega sklada - Po občinskem srednjeročnem programu naj bi zgradili 50 stanovanj na leto

Črnomaljski solidarnostni stanovanjski sklad je letos odkupil prvih šest stanovanj v Dragatušu in odštél zanje 1.200.000 dinarjev. Sklad, v katerem se zbira tudi denar nekdanjega sklada za gradnjo borčevskih stanovanj, je do konca oktobra letos „zbral“ 1.980.000 dinarjev. Iz sklada podeljujejo tudi pomoč za plačilo najemnine v družbenem stanovanju tistim, ki je sami ne zmorejo. Vendar pripada taka pomoč enemu samemu najemniku v občini.

Prošenja za subvencioniranje najemnine iz denarja, ki se zbira v omejenem skladu, je bilo sicer več, vendar razen enega prošilca ni nihče več upravičen do pomoči. To kaže tudi na to, da so najemnine občutno prenikle, še daleč ne dosegajo ekonomske cene, v družbenih stanovanjih pa živi največ takih občanov, ki kar dobro zaslužijo.

Občinska skupščina je že izdelala srednjeročni program stanovanjske gradnje v občini. Žal, nekatere delovne organizacije takih programov še niso izdelale, pa jih bodo morale, če se bodo hotele vključiti v načrtno reševanje stanovanjske problematike v občini. Po občinskem programu stanovanjske gradnje naj bi v prihodnjih petih letih zgradili v občini iz združenih sredstev za stanovanjsko gradnjo skupno 260 stanovanj, vsako leto okrog petdeset. Lani in letos so zgradili 66 družbenih stanovanj, dvajset pa jih še gradijo. Največ ključev družbenih stanovanj so dobili nekdanji borci in mlade družine. Lani in letos pa so zasebniki v občini zgradili 57 stanovanjskih hiš. Gradijo največ delavci, ki se s pomočjo lastnega dela, denarja in bančnih posojil najbolj vneto zavzemajo za rešitev svojega stanovanjskega vprašanja.

V solidarnostnem stanovanjskem skladu ter v banki, kjer delovne organizacije vračajo sredstva za stanovanjsko gradnjo, naj bi se do konca prihodnjega leta nabralo okrog 8.330.000 dinarjev. Če k temu denarju prištejemo še denar, ki ga bodo delovne organizacije in ban-

Ljudski časnik vest socializma!

STARŠI BRANIJO VARSTVO?

V mnogih krajih starši prosijo in moliče, da bi njihove šolarje sprejeli v popoldansko varstvo. V črnomaljski občini pa je ravno obratno. Prosvetni delavci prosijo in prepričujejo starše, naj jim zaupajo svoje otroke v popoldansko šolsko varstvo. Znano je, da so otroci, ki so v popoldanskem varstvu, mnogo uspešnejši v šoli kot tisti, ki niso. Nekateri starši pa še naprej trmasto vztrajajo pri tem, da jim morajo otroci, namesto da bi se učili, pomagati na posestvu. Pri tem starši ne pomislijo ali pa jim ni mar, da se s svojimi zahtevami „botrujejo“ neuspehu svojih otrok v šoli, kar ima lahko usodne posledice za nadaljnji razvoj in celotno življenje otrok.

ČRNOMALJSKI DROBIR

STREHE SO ŽE – Industrijska cona pri vходу v Črnomelj vsak dan spreminja podobo. Ni še dolgo, kar so začeli graditi mehanske delavnice, novo „Iskro“ in poslopje Komunalne, sedaj pa so že vsi objekti pod streho. Zares pridno hitenje pred zimo.

RAZLIČNO PODNEBJE – Ko je v Beli krajini in drugod zapadel pred časom prvi sneg, so bili Črnomaljši kar malce jezni nanj. Na Vinici je zapadlo toliko snega, da bi ga smučarji najraje kar „prenesli“ v svoj „raj“ v Črmošnjicah. „Le kakaj ni obratno?“ se jeze.

Gospodarstvo se krepi

Spodbuden uspeh gospodarjenja v črnomaljski občini - Naložbe bodo pričele vračati

Letošnji zaključni uspeh črnomaljskega gospodarstva sicer še ni povsem znan, vendar dajejo rezultati devetmesečnega poslovanja upanje, da bo gospodarstvo v občini letos zelo uspešno. Dober zaključek leta pa bo hkrati tudi zagotovilo uspešnega starta v prihodnjem letu.

V občini posluje štirinajst delovnih organizacij, med katerimi jih ima enajst sedež v občini. V prvih devetih letošnjih mesecih so le-te dosegle za 13 milijonov ostanka dohodka. Prednjači semiška „Iskra“, ki je sama imela 8.230.000 dinarjev ostanka dohodka v tem času. Naj povemo, da je lani v istem času ostalo delovnim organizacijam le šest milijonov dinarjev.

Uspeh pa ni bil podarjen. Gospodarstvo v občini se je moralo zanj krepko potruditi, izkoristiti mnogo notranjih rezerv, izboljšati delovne procese in bolje poslovati.

Glede na to, da je letošnji uspeh krepko „znižala“ znana situacija v „Beltu“, ki pa bo že v prihodnjem letu verjetno bistveno boljša, bo gospodarstvo v občini v prihodnje najbrž še hitreje napredovalo.

Tudi nove, že začete investicije

Bodo skupaj?

Združitev rudnika in Opekarne?

Zaposleni v kanizarskem rudniku rjavega premoga in okrog 40 zaposlenih v Opekarni so spoznali, da bodo hitreje napredovali in da bodo uspešnejši na tržišču, če se bodo združili. Tudi proizvodnja v obeh podjetjih ima precej podobnosti, odkar v rudniškem obratu izdelujejo plošče za oblogo sten in tal ter okenske police in stopnice.

Se letos se bosta oba kolektiva v referendumu odločala za ali proti združitvi. Če se bodo odločili za združitev, bodo v začetku prihodnjega leta že poslovali skupaj. Enotno podjetje naj bi povečalo število izdelanih betonskih blokov, na novo naj bi pričeli izdelovati betonske cevi, s skupnimi močmi pa naj bi uredili tudi separacijo peska.

POPIS ROMOV

Črnomaljska temeljna izobraževalna skupnost v teh dneh popisuje male Rome, ki bi morali hoditi v šolo, pa jih šolske klopi doslej še niso „videle“. Prav, saj je gotovo, da učenost tudi njihovim glavicam ne bo škodila.

POPRAVITI SE NE DA – Na pritožbe, naj Obrtno komunalno podjetje popravi ceste, poškodovane zaradi raznih komunalnih del, so predstavniki podjetja odgovorili, da se kockasto cestnice po prekopavanju ne da več povrniti v prejšnje stanje.

Črnomaljski poročevalec

„Zato, da bodo mladinci v njih bolj konkretno pomagali pri izvajanju sanacije podjetja. Vsak mora na delovnem mestu pokazati svojo zavzetost.“

ko se posebej namenile za stanovanja, je mnenje Črnomaljšev da obstaja možnost najetja premostitvenega posojila in da bi lahko kmalu pričeli graditi 40 stanovanj v Črnomlju in 20 stanovanj izven mesta, upravičeno.

Nič več »sužnji« tekstila?

Letošnji uspeh metliškega gospodarstva zaostal za pričakovanjem - Tekstilna industrija še naprej najmočnejša - Razvijati kovinsko industrijo

Uspeh gospodarstva v metliški občini bo letos nekoliko zaostal za pričakovanjem. Kljub temu da je tako, pa načelnik za gospodarstvo pri občinski skupščini Niko Zupanič upa, da bodo gospodarske organizacije že do konca letošnjega leta odpravile nekatere težave, popravile uspeh in nadoknadile izgube, ki so nastale zaradi septembrskega pomanjkanja električne energije.

K takemu uspehu so mnogo „pripomogle“ nove obveznosti gospodarstva. Čeprav je bilo povedanih z mnogo besed o razbremenitvi gospodarstva, nalagamo le-temu nova in nova bremena. Pa se metliški gospodarstveniki zato niti ne jeze preveč. Gospodarijo in načrtujejo nadaljnji razvoj v skladu z možnostmi ter so pri tem precej oprezní. Tako kot vsi drugi tudi oni vedo, da gospodarstva pač ni mogoče razbremeniti v večji meri, denarja pa se zasluži največ ravno v gospodarskih organizacijah. Potrebe so tolikšne, da je denar pač treba dati. Kljub temu da gospodarstvo v občini ne bo izpolnilo predvidevanj v celoti, pa se lahko pohvali s tem, da v občini nobena delovna organizacija ne posluje z izgubo.

Letos so v občini spoznali, da je odvisnost od ene same branje lahko precej „nevarna“. Tekstilna industrija v občini, ki je v Metliki daleč najmočnejša med strokami je doživela manjšo krizo. Pa ne le v Metliki, tudi drugod po državi in celo v svetu. Razmere na tekstilnem trgu so se zaostrile in poslovanje bo vse težje. „V Metliki zato menimo, da bo treba najti izhod iz nastalega položaja, ki za zdaj na srečo še ni kritičen, s povezovanjem te stroke v občinskem in najbrž tudi republiškem merilu,“ je povedal Niko Zupanič.

krepila še kaka druga industrijska panoga. B. PODOBNIK

Prvi šofer

Že 77 križev si je naložil na široka in krepka pleča Anton Hanzelj iz Gradca, pa ga teža ni prav nič obremenila. Še vedno krepko telo in vedrina duha kljubujeta letom, in šale, ki jih Hanzelj kar stresa, pa krajsjajo čas vsakemu njegovemu sobesedniku.

„Se se spominjam, kako sem se pred 51 leti kot prvi Belokranjec pripeljal v Metliko na motornem kolesu. Bil sem prvi šofer tostran Gorjanec. V Metliki sem bil tudi prvi taksist, po vojni pa sem bil nekaj časa šofer pri okrožnem komiteju. Da, lepo se je bilo takrat voziti z avtom. Varno je bilo. Spominjam se, kako sem sam samcat krožil z avtom po novomeških ulicah...“ je na kratko strnil svoje spomine.

„Vojno viхро pa ste preživeli...“

„Od 1942. leta sem delal za partizane. Še dobro se spomi-

njam, kako sem z mlina na Krupi odmontiral dinamo in ga namestil na mlin v Gradcu, ki pa ga sedaj ni več. Tako sem lahko napeljal elektriko v grad, kjer so imeli partizansko šolo, v našo hišo, kjer je bila bolnišnica, in v šolo v Podzemlju. Električna luč tako tudi med vojno v naši lepi Beli krajini ni ugasnila.“

– Sedaj ste upokojenec. Kako preživljate dneve?

„Malo zemlje in vinograda imam še. Ravno toliko, da se pri delu nalce razgibam. Ker pa sem bil koroški borec, sem dobil tudi proste karte za šest voženj. Izkoristil bom to za potovanje v Kaštel Stari, kjer imam sorodnike.“

– Kaj menite o Gradcu?

„Lep kraj je to, le kulturnega življenja je premalo. Mladina je večasih kaj priredila, sedaj pa je zaspala. Zato dvorana kar sameva...“

B. P.

SODELOVANJE S POBRATENIM MESTOM

Pred nedavnim je delegacija metliške občine obiskala avstrijsko pobrateno mesto Wagno. Metličani so se s predstavniki tega mesta, ki leži blizu Sentilja, pogovarjali o možnostih še tesnejšega sodelovanja med obema mestoma. Ugotovili so, da imajo največ možnosti za sodelovanje na športnem, kulturnem, gospodarskem in turističnem področju. Dogovorili so se tudi za noveletni šahovski turnir, ki naj bi bil vsako leto v drugem mestu, letos pa bo v Metliki.

DELO ZA MOŠKE?

V metliškem TGP pravijo, da se z združitvijo v enotno podjetje še niso odpovedali poslovno-tehničnemu sodelovanju s sorodnimi podjetji. Čeprav za sedaj nimajo v načrtu, da bi podjetje postalo gradbeni velikan, nameravajo v sodelovanju z nekim sorodnim podjetjem pričeti izkoriščati belokranjska naravna bogastva. Razen tega iščejo partnerja, s katerim bi v kooperaciji v Metliki izdelovali polizdelke ali končne izdelke kovinske stroke. Pri tem je zlasti pohvalno, da se bodo lahko zaposlili moški iz Metlike.

»Beti« spet najboljša

Letošnje metliške delavske športne igre končane - Prihodnjic še bolj množično - Tudi smučanje

Delavske športne igre v metliški občini, ki so se v teh dneh končale, so bile letos že devetič zapored. Pomembne so bile predvsem zaradi velike množičnosti, saj je na njih sodelovalo okrog 300 zaposlenih in prvič tudi veliko število predstavnic nežnega spola. Med moškimi so v ekipni konkurenci zmagali zaposleni v „Beti“, med ženskami pa so bile najuspešnejše tekmovalke, ki so zastopale prosveto.

Na igrah, ki naj bi v prihodnjem, jubilejnem letu trajale vse leto – vanje nameravajo vključiti razen sedanjih devetih panog še smučanje – so si najboljši prisluzili tudi priznanja, ki so jim jih izročili na slavnostni akademiji v počastitev občinskega praznika. Ekipa „Beti“ je tokrat že tretjič osvojila prehodni pokal in ga je zato dobila v trajno last. Prehodni pokal med ženskami, ki so letos prvič tekmoval, pa so osvojile prosvetne delavke. Vse prouvrščene ekipe so dobile pokale, drugo in tretjevrščene pa diplome ter priznanja. Te so prejeli tudi posamezniki, zmagovalci v namiznem tenisu, kegljanju, plavanju in streljanju.

Organizatorji se bodo potrudili, da bodo postale delavske športne igre v občini še bolj množične. Zani-

manja med zaposlenimi za tekmovalne je sicer dovolj, še večji razmah iger pa zavira pomanjkanje športnih objektov. V krajici sportov – atletiki, se tekmovalci zato, ker nimajo tekaške steze in stadiona, že vedno ne bodo mogli pomeriti, čeprav je za ta šport precejšnje zanimanje.

B. P.

Na travnik za tovarno „Beti“ so pred časom pripeljali tri odslužene Viatorjeve avtobuse. Tisto, kar je bilo na njih ali v njih kaj vrednega, so že zdavnaj odnesli „ljubitelji“ starin za lastno uporabo, drugo pa sameva na travniku, ki se je tako spremenil v avtobusno grobišče. (Foto: B. Podobnik)

SPREHOD PO METLIKI

OBISK – Danes bo obiskal predsedstvo občinske konference ZMS član republiške konference ZMS. Mladinci se bo pogovarjal o njihovem delu, obiskal bo neki vaški aktiv, pogovarjal pa se bo tudi s člani občinskega političnega aktiva.

Rončhjev. Pogovarjali so se o še tesnejšem sodelovanju, italijanski in avstrijski gostje pa so se zvečer udeležili tudi slavnostne akademije v počastitev občinskega praznika.

POSEBNA ŠTEVILKA – Prejšnji teden je izšla posebna številka „Vežila“, glasila delovnega kolektiva „Beti“. V njej bodo zaposleni našli vse, kar jih zanima o ustanavljanju TOZD v „Beti“.

TUDI V METLIKI – V sredo, 21. novembra, so ustanovili temeljno telesnokulturno skupnost, od katere si ljubitelji športa v občini precej obetajo, predvsem pa to, da bodo sedaj dobili kak športni objekt. Predsednik skupnosti je postal Marjan Pavličič, predsednik njenega izvršnega odbora pa podpredsednik občinske skupščine inž. Ivan Kostelec.

POBRATENA MESTA – V nedeljo so se srečali predstavniki treh pobratenih mest; Metlike, Wagne in

PRIPRAVE NA VOLITVE

Prejšnji četrtek so se predsedniki osnovnih sindikalnih organizacij v metliški občini pogovarjali o nalogah pred skupščinskimi volitvami, evidentiranju kandidatov za sindikalne organizacije v TOZD in o ustanavljanju volilnih koordinacijskih komisij, ki bodo skrbele za potek in pripravo volitev v podjetjih v prihodnjem letu.

Spregovorili so tudi o pripravah na novo organiziranost sindikatov ter ocenili letošnje akcije sindikata pri pomoči z ožimnico socialno šibkejšim delavcem.

VEČ ORGANIZACIJ

Pred nedavnim so na postaji milice v Metliki ustanovili svojo osnovno sindikalno organizacijo. Ta organizacija je že trinajsta v občini. Pričakujejo pa, da se bo število organizacij po uveljavitvi delavskih ustavnih dopolnil in nove organiziranosti sindikatov še povečalo. V vsaki TOZD naj bi namreč bila vsaj ena osnovna sindikalna organizacija.

B. P.

Računajo na uvoz kapitala

Cez štiri leta le še 15 odstotkov kmetov, namesto sedanjih 25 odstotkov - 800 delavcev več - Poudarek turizmu - Kje zaposliti zdomce?

Nedavno je bil v Ribnici posvet o predlogu srednjeročnega družbenega načrta razvoja občine za obdobje 1973 do 1977. To je bil eden prvih posvetov o tem pomembnem dokumentu. Srednjeročni družbeni plan občine načrtuje

S SEJE OS RIBNICA

Na torkovi (27. novembra) se je občinske skupščine Ribnica so imeli na dnevnem redu razpravo in odločanje o osnutku srednjeročnega programa razvoja občine, analizo poslovnega uspeha OZD za 9 letnih mesecev, izvajanje pisma, uresničevanje nalog, družbenih dogovorov, samoupravnih sporazumov in programov, sprejemanje odločitev, razrešitve in imenovanja, finančni načrt programa TIS in druge zadeve.

IZDATKI CESTNEGA SKLADA

V prvih devetih mesecih letošnjega leta je bilo v cestnem skladu občine Ribnica zbranih 739.869 din (predvidenih je bilo 1.106.230 din), porabili pa so 252.434 din. Izdatki so bili: nakup stanovanjske hiše Babič 25.000 din, asfaltiranje ceste v Loškem potoku 192.804 din, nadzor gradbenih del 7.404 din in izdelava načrtov za Čevljarski most 25.858 din, ostalo pa so stroški SDK.

Mladi radi plešejo

Ohraniti tudi stare domače ples

Mojca Henigman, učiteljica na osnovni šoli v Sodražici vodi folklorni krožek pri osnovni šoli, ki nastopa na raznih šolskih prireditvah in prereditvah za javnost.

- V krožku je 10 parov. To so učenci 7. in 8. razreda. Vaje imamo dvakrat na teden. Ples študiramo po moji zamisli. Ko bomo dobili literaturo, bomo študirali še znane belokranjske in gorenjske ples.

- V knjigi Zmage Kumer „Ljudska pesem med rešetari in lončarji v Ribniški dolini“ je v dodatku zapisanih tudi nekaj plesov. Zakaj ne bi naštetirali torej tudi nekaj domačih plesov?

- Dali ste nam dobro misel, ki jo bomo skušali uresničiti. Sicer pa smo naš krožek ustanovili zato, da bi po svojih močeh prispevali k ohranitvi narodnih plesov oziroma običajev in seveda tudi zato, ker učenci radi sodelujejo v njem.

- Pravite, da je zanimanje za folklor med mladimi veliko?

Zakaj steje potem krožek le 10 parov?

- Šola je kupila blago za 10 parov narodnih noš. Tudi naš oder ne more sprejeti več kot 10 parov. Ostali učenci 8. razreda, ki žele plesati, obiskujejo plesni krožek, ki ga vodi učitelj telesne vzgoje Borut Kržan.

J. PRIMC

Mojca Henigman uči v Sodražici šest let, folklorni krožek pa vodi dve leti. (Foto: J. Primc)

nadaljnji hiter razvoj gospodarstva, ki bo tudi v bodoče v precejšnji meri temeljil na uvozu kapitala iz gospodarsko razvitejših krajev. Že zdaj je za ribniško občino značilno, da ima razmeroma veliko obratov, ki imajo sedež podjetja zunaj ribniške občine. Ti obrati so precej prispevali k hitremu industrijskemu razvoju občine.

Ribniška občina je bila pred vojno pretežno kmetijska. Število kmečkega prebivalstva pa se iz leta v leto hitro manjša. Sedaj živi v občini le še okoli 25 odstotkov kmečkega prebivalstva, do leta 1985 pa naj bi se ta odstotek znižal na 15. Seveda bo hkrati porastel odstotek industrijskih in drugih delavcev. V naslednjih nekaj letih naj bi se postopoma zaposlilo v industriji in drugih dejavnostih do 800 delavcev.

Vse to bo terjalo velike napore. Mislijo bo treba tudi na pospešeno gradnjo stanovanj, otroških ustanov in drugega. Do leta 1977 bi morali zagotoviti otroško varstvo za 310 predšolskih otrok, kar bi terjalo približno 5 milijonov dinarjev investicij, za šolstvo pa naj bi do leta 1977 znašale investicije 6 milijonov dinarjev.

Ob razmišljanju o uresničevanju srednjeročnega družbenega plana razvoja ne moremo mimo zdomcev, ki jih je okrog 800. Prej ali slej se bodo vrnili in iskali zaposlitev v domačem kraju.

Naj še dodamo, da družbeni plan pripisuje pomembno

DANES PROSLAVA

Danes, 28. novembra, bo v domu TVD Partizan v Sodražici proslava v počastitev dneva republike. Na njej bodo nastopili pevski zbor iz Sodražice, lovski pevski zbor in učenci osnovne šole s petjem, recitacijami in folkloro. Organizator proslave je osnovna šola.

26. oktobra letos so začeli v Dolenji vasi pripravljati temelje za telovadnico oziroma novi družbeni center. Že letos bo postavljeno montažno ogrodje, junija prihodnje leto - ko bo minilo natanko 20 let, odkar so bili narejeni prvi načrti za ta center - pa naj bi stavbo svečano odprli. (Foto: J. Primc)

Lepi načrti Sodražanov

V programu kanalizacija, asfalt, samopostrežna trgovina, restavracija, stanovanja in drugo

Anton Stupica je od julija letos tajnik krajevne skupnosti Sodražica. Zaprtili smo ga za razgovor.

- Katero najpomembnejše delo je opravila krajevna skupnost (KS) v tem kratkem času, odkar ste njen tajnik?

- Dokončane so meritve za kanalizacijo za naselje Pesek in od obrata INLES v Sodražici do izliva kanalizacije v Bistrico.

- Katera dela ima krajevna skupnost v načrtu v bližnji prihodnosti?

- Zgodaj spomladi bomo uredili kanalizacijo, za katero že imamo

mesto turizmu, ki pa je odvisen od posodobitve cest in razvoja gostinstva. S turizmom bi lahko povezovali izdelavo suhe robe, kjer so skrite še velike možnosti za zaslužek.

GREMO V GONARS

Vsi, ki bodo potovali 9. decembra z nami v Gonars, naj se do 30. novembra prijavijo v stari trafiki v Ribnici. Tisti, ki imajo svoj veljavni potni list, plačajo za izlet 100 din, tisti, ki ga nimajo in bi radi potovali z osebno izkaznico, pa plačajo 150 din. Izlet je enodnevni. Na pot gremo z avtobusom. Odhod iz Ribnice je ob 5. uri, iz Sodražice ob 5.30.

VLADIMIR PREZELJ

Od sredine novembra v Donit že TOZD

Štiri TOZD in še organizacija skupnih služb - TOZD odloča o vsem - Izume vzpodbujati - Obveščanje dobro organizirano - Ustanovljajo še skupnost OZD slovenske kemične industrije

V drugi polovici novembra so pri podjetju DONIT Medvode ustanovili 4 TOZD, zdaj pa pripravljajo skupaj s podjetji slovenske kemične industrije, tudi s kočevsko kemično tovarno MELAMIN in seveda z obratom DONIT v Sodražici, ustanovitev skupnosti OZD. Ob tej priložnosti smo zaprosili za razgovor direktorja obrata DONIT Sodražica Ivana Petriča in njegovega pomočnika Toneta Valanta.

DL: - Verjetno bi marsikje radi vedeli, kako ste organizirali skupne službe in kako jih financirate.

DONIT: - Poleg TOZD imamo še organizacijo skupnih služb (OSS), ki je servis vseh TOZD, vsaka TOZD pa jo bo financirala glede na opravljeno delo. Pripravljamo poseben samoupravni akt „Dolžnosti skupnih služb do TOZD in dolžnosti ter obveznosti TOZD do skupnih služb“. Doslej so bili nagrajeni po delu le delavci, zdaj bodo po uspehu podjetja oziroma posamezne TOZD tudi te službe. Sama OSS ne bo ustvarjala dohodka, ampak bo le zaračunavala usluge vsem TOZD. V vseh TOZD pa se bomo zdaj vprašali, če OSS res opravi toliko dela, kolikor ga plačamo, in če se morda OSS ne bi dalo poceniti.

DL: - Uspeh posamezne TOZD in OZD je zelo odvisen od novatorstva, izumiteljstva. Kako imate to urejeno v TOZD ali OZD?

DONIT: - Imamo razvojni oddelek pri OZD. Razen tega imamo posebno komisijo, ki vse izboljšave in izume nagraduje. V našem obratu so prijavi člani kolektiva 3 ali 4 izboljšave. Vendar je v Jugoslaviji izumiteljstvo zapostavljeno. Vsak izumitelj oziroma novator bi moral dobiti določen odstotek od ugotovljene prihranka, kot je običaj drugje. Potem bi bilo izumov več. Ne smemo podcenjevati naše inteligence in delavcev. V Jugoslaviji imamo prav tako pametne ljudi kot drugod po svetu, saj so nekateri naši izumitelji dosegli svetovni sloves. Prav izumiteljstvo je osnova za bolj-

še gospodarske uspehe in boljši standard nas vseh.

DL: - Kako je v TOZD v primerjavi s prejšnjo organizacijo podjetja zagotovljeno boljše obveščanje ter vpliv delavcev na ustvarjanje in delitev dohodka?

DONIT: - Vse naše TOZD imajo svojo bilanco; razpolagajo z vsem. V TOZD imamo 6 skupin, ki bodo volile 9 delegatov v delavski svet. Obveščanje je zelo dobro: osebni stiki članov samoupravnih organov z delavci, oglasna deska, časopis podjetja itd. Vsak je obveščen o osebnih dohodkih, mesečnem uspehu obra-

ta, materinah za sestanke itd. Obveščen ne bo le tisti, ki ne bo hotel biti obveščen, v samoupravljanju pa bo lahko sodeloval vsak, kdor bo hotel. To je posebno pomembno, saj imamo v podjetju nekaj ljudi, ki bolj mislijo na to, kako bodo popoldne delali doma na kmetiji, kot na to, kako bi sodelovali pri samoupravljanju v TOZD.

DL: - Kdaj bo ustanovljena skupnost OZD kemične industrije?

DONIT: - V naši OZD smo že izvolili predstavnika, ki bo sodeloval na uvodnih razgovorih o združitvi; računamo pa, da bo do združitve prišlo že 1. januarja 1974.

Bo res spet uspeh?

Ribniški poštarji dobili pred leti za nagrado pri nabiranju naročnikov moped

Jože Merhar, poštar iz Nemške vasi, je oni dan nadomeščal zaradi dopustov v Ribnici, sicer pa redno raznaša pošto v 14 vaseh v okolici Ribnice.

V torek, 20. novembra, ni še nič vedel o naši novi akciji nabiranja naročnikov za Dolenjski list s pomočjo poštarjev. Ko sem mu to povedal, je dejal:

- Seveda bomo nabirali naročnike, saj vsi radi zaslužimo!

- Računate na večji uspeh, saj je prav na območju občine Ribnica v primerjavi z ostalimi občinami najmanj naročnikov?

- Seveda bomo uspeli. Delati bo treba, pa bo šlo. Sicer pa smo pred leti v podobni akciji nabiranja naročnikov na Dolenjski list dobro „zgrabili“ in dobili prvo nagrado - moped.

Jože Merhar: „V novi akciji za nabiranje naročnikov bomo dobro poprijeli, saj vsak rad kaj zasluži, pa tudi pri razširjanju časopisa moramo pomagati.“ (Foto: J. Primc)

Jože Merhar je že 18 let poštar. Svoje delovno območje dobro pozna, zato lahko računamo, da bo med tistimi, ki bodo pridobili največ novih naročnikov.

hlevih, urejanje športnih objektov itd.

- Ste med ustavno razpravo o delu in vlogi KS dali kakšne posebne predloge in pripombe, na primer o financiranju, skupnemu reševanju posameznih zadev v sodelovanju s sosednimi KS in o delovanju KS še na drugih področjih, ne le na komunalnem?

- Razprava je bila šele pred kratkim. Financiranje KS imamo kar primerno urejeno. Za usklajeno delo na območju KS skrbi 6 pododb-rov; pred kratkim so organizirali skupno popravilo cest, ki jih je poškodovalo zadnje neurje oziroma poplava. Usklajujemo pa tudi delo društev in organizacij na območju KS, in sicer tako, da so vodje posameznih dejavnosti, na primer športne, kulturne itd. vključeni kar v svet KS ali pa so vabljeni na naše seje.

J. PRIMC

Anton Stupica: „Spomladi bomo v Sodražici predvidoma začeli graditi stanovanjsko-poslovno stavbo.“ (Foto: J. Primc)

SERVIS

Zavod za požarno varnost
Novo mesto

ČESTITA ZA DAN REPUBLIKE!

PRIVOŠČITE SI
TO ZADOVOLJSTVO!

Lasko pivo

NOVO ZA GRADITELJE!

NOVOMEŠKA OPEKARNA • ZALOG - NOVO MESTO

SPOROČAMO cenjenim odjemalcem, da smo ustanovili svojo

TRGOVINO

na drobno z gradbenim materialom,
kjer vam

NUDIMO kvalitetne opečne izdelke za nosilne zidove, prezi-
de, stropne, fasadno in dimniško opeko, dimne tuljave,
porolit in druge.

PRODAJAMO polmontažne stropne nosilce in polnila siste-
ma MAP. To je nov strop izredne kvalitete, kakršnega ste
že dolgo pričakovali.

SPREJEMAMO naročila za leto 1974.

GRADITELJI zagotovite si pravočasno potrebni material za
gradnjo!

OBVESTILO!

Lekarna Novo mesto

obvešča

vse zdravstvene zavode in prebivalstvo, da bo od 3. 12. do 6.
12. 1973 opravljala letni popis blaga po naslednjem razpore-
du:

a) v Lekarni Novo mesto: 3. 12. popoldne ter 4. in 5. 12. ves
dan;

b) v lekarniški postaji Šentjernej: 6. 12. in 7. 12. ves dan;

c) v lekarniški postaji Dolenjske Toplice: 6. 12. ves dan.

Navedene dni bodo vse enote zaprte, zdravila bomo izdajali
le na nujne recepte.

Stanovanjsko podjetje, Ribnica, Kolodvorska 18 razpisuje na
podlagi zakona o prometu z zemljišči in stavbami ter poobla-
stila SO Ribnica

JAVNO

LICITACIJO

za prodajo dvoriščne poslovne stavbe v Ribnici, Šeškova 26.
Poslovno stavbo sestavljajo trije prostori v skupni velikosti
46,60 m².

Začetna cena je 41.780,00 din.

Pogoji:

Na podlagi navedenega zakona se razpisuje prodaja z zbira-
njem pisanih kupnih ponudb v zaprtih kuvertih. Priporo-
čene pisane ponudbe je treba poslati Stanovanjskemu
podjetju, Ribnica, Kolodvorska 18, z oznako na kuvertu
„Kupna ponudba“. Komisija podjetja bo iz ponudb izbrala
najugodnejšega ponudnika, zlasti glede na višjo ceno in ta-
kojšnje plačilo. O izidu licitacije bodo obveščeni vsi udele-
ženci. Interesenti morajo hkrati s ponudbo položiti pri bla-
gajni podjetja kavicijo v znesku 5.000,00 din. Znesek lahko
nakažejo tudi na tekoči račun 51310-601-13107.

Prometni davek plača prodajalec, stroške prepisa pa kupec.
Rok za dostavo ponudb je 15 dni po objavi.

OBČINSKA SKUPŠČINA
ČRNOMELJ
Oddelek za gospodarstvo
in finance

RAZPISUJE JAVNI NATEČAJ

za oddajo delno urejenega stavbnega zemljišča v k.o. Loka za
naselje „Grajske njive“ parc. št. 1178/68 njiva v velikosti
710 m², 1178/69 njiva v velikosti 625 m², 1178/70 in
1178/80 njivi v skupni velikosti 654 m², ki tvorita eno stav-
bno parcelo, 1178/71, 1178/81 in 1178/72 njive v skupni
velikosti 810 m², ki tvorijo eno stavbno parcelo, 1178/53
njiva v velikosti 543 m², 1178/14 njiva v velikosti 542 m²
in 1178/65 njiva v velikosti 505 m², torej 7 lokacij za gradi-
tev stanovanjskih hiš, z naslednjimi pogoji:

1. Odškodnina za stavbno zemljišče znaša 16,80 din za kva-
dratni meter.
2. Izključna cena stroškov za delno komunalno ureditev zana-
ša 33,00 din za 1 m² zemljišča.
3. Natečaj se lahko udeležijo fizične in pravne osebe pod
enakimi pogoji.
4. Udeleženci natečaja so dolžni do konca razpisnega roka za
sprejem ponudb vplačati na rač. 5210-781-71010 (Sklad
za urejanje mestnega zemljišča ObS Črnomelj) varščino v
znesku 4.000,00 din.
5. Odškodnino za zemljišče in komunalno opremljenost
zemljišča so udeleženci dolžni plačati takoj ob podpisu
pogodbe o dodelitvi zemljišča.
6. Rok za predložitev ponudb je vključno 15. dan po objavi
tega natečaja. Odpiranje ponudb bo na dan natečaja ob 7.
uri v sejni sobi občinske skupščine. Udeleženci natečaja
lahko prisostvujejo pri odpiranju ponudb. Ponudbe pošlji-
te v zapečateni ovojnici na naslov: Občinska skupščina
Črnomelj, javni natečaj „Grajske njive“. Na hrbtani strani
napišite točni naslov svojega bivališča.
7. Predmet natečaja so stroški delne komunalne ureditve
stavbnega zemljišča iz 2. točke razpisa.
8. Ostali pogoji natečaja so določeni v splošnih pogojih o
razpisu javnega natečaja.
9. Uporabnik mora začeti graditi v 30 dneh po podpisu
pogodbe, dokončana pa mora biti v 3 letih po podpisu
pogodbe o dodelitvi stavbišča v uporabo.

KOMBAJNI NAPRODAJ!

Zdravstveni dom Novo mesto,
enota Krško,
odprodaja rešilni

AVTO - KOMBI MORIS - 1600.

Licitacija bo 8. 12. 1973 ob 8. uri v Zdravstvenem domu
Krško.

PROSTO DELOVNO MESTO!

KNJIGOVODSKI CENTER ČRNOMELJ
razpisuje

PROSTO DELOVNO MESTO DIREKTORJA (relekcija)

Kandidati morajo razen pogojev, ki jih določa zakon, izpol-
njevati še naslednji pogoj:

— da imajo srednjo izobrazbo ekonomske smeri z najmanj
5-letno prakso na takšnem delovnem mestu.

Prošnjo je treba priložiti dokazilo o izobrazbi in potrdilo o
nekaznovanosti.

Razpis velja do zasedbe delovnega mesta.

Gimnazija Novo mesto

razpisuje

delovno mesto

KNJIŽNICARJA za nedoločen čas.

Zahteva se višja izobrazba knjižničarske stroke.

Prošnjo z ustrežno dokumentacijo je treba vložiti do 10. dec.
t.l.

BREZ PRATKE PAVLIHOVE
PRAZEN JE DOM,
NIKOLI JE KUPIT
POZABIL NE BOM!

PROSTA DELOVNA MESTA!

SPREJMEMO V DELOVNO RAZMERJE

KVALIFICIRANE PEKE ALI PRIUČENE PEKE, DELAV-
CE ALI DELAVKE ZA PRIUČITEV V PEKOVSKO STRO-
KO, DELAVCE ZA DELO V EKSPEDITU.

Poskusna doba dva meseca.

Pošljite pisane ponudbe, ali se osebno zglasite pri nas.

ZITO Ljubljana

TOZD Pekarna, Dolenjska
Novo mesto, Ločna 21

vsak četrtek
»Dolenjski list«

REKLAMNA PRODAJA
do 31. decembra 1973.

brandy domači — talis stekl. 1 l 22,50 din
 pelinkovec — presad stekl. 1 l 19,30 din
 radost rdeče vino — metlika stekl. 1 l 11,50 din
 laški rizling — slovenija vino stekl. 1 l 1,10 din
 šampanjec — radgona stekl. 0,75 l 21,50 din
 češnjev sok — presad stekl. 1 l 5,70 din
 grapefruit sok — presad stekl. 1 l 6,45 din
 kumarice — petovia koz. 8,00 g 6,40 din
 paprika fileti — konzerva — export koz. 8,00 g 6,00 din

TEDENSKI KOLEDAR

Sreda, 28. novembra - Jakob Cetrtek, 29. novembra - Dan republike Petek, 30. novembra - Andrej Sobota, 1. decembra - Natalija Nedelja, 2. decembra - Blanka Ponedeljek, 3. decembra - Franc Torek, 4. decembra - Barbara Sreda, 5. decembra - Stojan Cetrtek, 6. decembra - Miklavž

KINIO

ČRNOMELJ: 2. 12. danski bar-

mali oglasi

SLUŽBO DOBI

V UK SPREJMEM vajenca ali fant za priučitev. Kolarstvo Medic, Irča vas 7, Novo mesto.

DVE PRIDNI in poštene natakariči, priučeni ali KV, dobita službo takoj ali po dogovoru v dobri gostilni. Ponudbe na naslov: Gostilna Kotlar, 65222 Kobarid.

STANOVANJA

ODDAM V NAJEM večje družinsko stanovanje in dve manjši stanovanja za mlado poročence. Naslov v upravi lista (2954/73).

ODDAM prazen prostor, primeren za manjšo obrt, ali kot stanovanje za dva moška v centru Novega mesta. Naslov v upravi lista (2945/73).

ODDAM opremljeno sobo s kopalnico in centralnim ogrevanjem dvema fantoma v bližini Novega mesta. Lebanova 3, Novo mesto.

Motorna vozila

FORD TAUNUS 12 M ugodno prodam. Naslov v upravi lista (2946/73)

FIAT 850, odlično ohranjen, prodam. Kurnik, Sevnica, telefon 74-217.

PRODAM

PRODAM PORAVNALNIK na tri operacije 410 mm, prodam. Cegelnice 46, Novo mesto.

POCENI PRODAM prikolico za enosni traktor. Jože Ratelj, Dol. Kamence 7a, Novo mesto.

PRODAM rabljen pralni stroj, travnik na Vejerju pri Mirni in slamo-reznic. Slavič, Grm 9, Trebnje.

UGODNO PRODAM pletilni stroj „Standard“ (dvoredni s podstavkom) in dva kavča, ki se raztegneta v zakonski postelji. Informacije pri Krže Boštjan, Dolenjski list, Novo mesto.

PRODAM MIZARSKI PORAVNALNIK na tri operacije 410 mm, prodam. Cegelnice 46, Novo mesto.

V ODLIČNEM stanju prodam traktor Steyer 18 KM. Naslov v upravi lista (2956/73)

PO UGODNI CENI PRODAM kasetni tranzistor z namenske Grundig. Naslov v upravi lista (2938/73).

UGODNO PRODAM kombinirano omaro. Sekula, Kristanova 32, Novo mesto.

UGODNO PRODAM otroško posteljo, oljno peč in ženski plašč. Naslov v upravi lista (2940/73)

KOMPRESOR TRUDBENIK, nov, z garancijo (250 l/min), in felisatti, rabljen (250 l/min.), ugodno prodam. Telefon (068) 71-463.

DVA KROJAŠKA stroja Pfaff in električne škarje za krojenje ugodno prodam. Andrej Petan, krojač, Krško.

PRODAM spalnico, novejši tip. Naslov v upravi lista (2943/73)

POSEST

PRODAM enostanovansko hišo in še eno poslopje. Možna adaptacija hiše. Ogled pri Mariji Planinc, Vojnska cesta št. 15, 68340 Črnomelj.

vni film „Jaz žena“ III. del. 5. 12. nemški barvni film „Smrt v črni jaguarju“.

NOVO MESTO: 1. in 2. 12. ameriški barvni film „Viva Pancho Villa“, 4. in 5. 12. ameriški barvni film „Šerif, to je dežela nasilja“. Od 6. do 13. 12. slovenski barvni film „Cvetje v jeseni“.

RIBNICA: 1. in 2. 12. ameriški barvni film „Letališče“. Uprave kino spreda: BREŽICE, BREŠTANICA, KRŠKO, KOSTANJEVICA, METLIKA, MOKRONOG, MIRNA, SEVNICA, SENTJERNEJ in TREBNJE prosimo, da nam takoj pošljejo kino spored za december 1973!

ATRIJSKO HIŠO novejšo v Ljubljani prodam. 4 sobe, centralno ogrevanje, telefon, vrt, garaža. Ponudbe po „Atrij“

ZAMENJAM MANJŠE posestvo (hišo, gospodarsko poslopje, 1 ha 34 arov zemljišča) v Brezicah pri žel. postaji za dvostanovansko hišo z vrtom in približno 30 arov zemljišča v bližini Libne ali Vidma-Krško. Naslov v upravi lista (2949/73).

KUPIM gradbeno parcelo v območju Smihela, Vavte vasi ali Gornje Straže. Naslov v upravi lista (2952/73).

RAZNO

STAREJŠI UPOKOJENEC (73), vdovec, išče samsko starejšo žensko za pomoč v gospodinjstvu. Nudim sobo, hrano, drugo po dogovoru. Vidmar, Sokolska 3, Novo mesto.

POROČNI PRSTANI! - Želite presenetiti nevesto? Zlatar Otmar Zidarič v Gosposki 5 v Ljubljani (poleg univerze) vam bo rad pomagal! - Z izrezkom tega oglasa dobite 10. odst. popusta!

ZELIM SPOZNATI pošteno, mirno kmečko dekletko, staro od 23 do 27 let. Sem kmečki fant, star 29 let, in že dalj časa zaposlen v Nemčiji. Dekle, če si želiš dopisovati z menoj, dvigni naslov v upravi lista pod šifro „LEPO JE V DVOJE“.

ZAHVALA

Ob smrti našega dragega moža, očeta in starega očeta

FRANCA JERELETA iz Brezovice 8 pri Šmarjških Toplicah

se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, znancem, prijateljem in vaščanom za izrečeno sožalje, cvetje in vence ter za spremstvo na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo zdravnikom in strežnemu osebju pljučnega oddelka novomeške bolnišnice, ki so mu v zadnjih trenutkih lajšali bolečine. Iskrena hvala kolektivu tovarne Krka za podarjene vence, pevcem in g. župniku za opravljeni obred ter spremstvo

VSI SORODNIKI

Ob boleči izgubi naše dobre in skrbne žene, mame, stare mame, prababice, sestre, tete

MARIJE PETEH roj. Adlešič

se iskreno zahvaljujemo vsem, posebno pa dobrim sosedom, ki so ji pomagali v času bolezni in jo v tako velikem številu spremili na zadnji poti ter darovali toliko lepega cvetja. Najlepšo zahvalo izrekamo zdravnicu Ivanki Štefančič iz zdravstvenega doma Črnomelj in zdravstvenim delavcem bolnišnice Novo mesto, ki so se trudili z njenim zdravljenjem in ji lajšali trpljenje. Lepa hvala tudi kolektivu Komunalnega podjetja Črnomelj za izkazano pozornost.

Mož Matija, otroci Lojze, Marica, Anica, Jože in Rudi, snabe, zeti, vnuki in pravnuki ter drugo sorodstvo

Velika sela, Ljubljana, Sarajevo, Črnomelj, 8. novembra 1973

V SPOMIN

Te dni je minilo 10 let, odkar je od nas nenadoma odšel v večnost naš

FRANC ŠENICA sedlar-tapetnik v Črnomlju Tiho se ga spominja, hvaležna mu za vse, žena s sinom

ČESTITKE

DRAGI MAMI KATARINI ŠKOF iz Sel pri Jugorju za njen 70. rojstni dan vse najlepše, predvsem pa zdravja želijo vsi njeni.

LJUBLJENEMU možu in skrbnemu očetu ALOJZIJU TEKSTORJU s Slatnika iskreno čestitajo za njegov 60. rojstni dan žena Anica, sinova Zdenko in Jožko z ženama, posebno pa vnuki Lilijanca, Sandi in mali Ervin.

ČESTITAMO vsem občanom in delovnim organizacijam za 29. november in se zahvaljujemo za pomoč pri nabavi motorne črpalke in opreme. NA POMOČ! ČA-SILSKO DRUŠTVO OTOČEC OB KRKI.

ZA NAS NAJVEČJI državni praznik 29. november vsem cenjenim gostom in bralcem Dolenjskega lista iskreno čestita Kerinova gostilna „Gadova peč“ v Podbočju. Priporočava se za obisk!

VIDA IN PEPI KERIN

PREKLICI

ANA GOTENC prepovedujem vsako hojo in vožnjo po parceli Dove na Motvozu. Kdor prepovedi ne bo upošteval, ga bom sodno preganjala.

OBVESTILA

NUDIM VAM vse vrste rolet, žaluzije in platnene zavese ter opravljam vsa popravila iz te stroke. Cene solidne. Naročila sprejema BOGO RADI, ŽABJA VAS 15, NOVO MESTO.

ZAHVALA

JOŽETA JAZBECA

iz Meniške vasi 37

izrekamo pristočno zahvalo vsem sorodnikom, prijateljem in sosedom, ki so nam stali ob strani in nam pomagali ter nam izrekli svoje sočustvo. Najlepša hvala tudi vsem darovalcem vencev in cvetja, kakor tudi vsem, ki so ga spremili na njegovi zadnji poti. Zalujoča žena Ljudmila in otroci Ana, Jože in Peter

ZAHVALA

Ob boleči izgubi naše žene in mamice

DANICE MAJERLE

iz Vojne vasi

ki nas je zapustila v 34. letu starosti, se najtopleje zahvaljujemo sorodnikom, sosedom, prijateljem sošolcem in znancem, ki so nam v najtežjih trenutkih stali ob strani. Hvala zdravnikom in strežnemu osebju, posebno sestri Mariji Vegalji, ki so storili vse, da bi pokojnico rešili trpljenja in smrti. Hvala župniku, cerkvenim pevcem in črnomaljski godbi ter vsem darovalcem cvetja in vencev. Zahvaljujemo se sindikalni organizaciji IMV obrat Črnomelj in vsem sodelavcem za venco in vso pomoč.

Zalujoči: mož Tone, otroci Martin, Marija in Anka ter mama

ZAHVALA

očeta

MIRKA MIHELIČA

iz Črnomlja

se najiskrenejše zahvaljujemo vsem, ki ste nas tolažili v najtežjih trenutkih ter spremili dragega pokojnika na zadnji poti. Iskrena hvala podjetju IMV, rudniku Kanizarica, podjetju Viator in drugim za podarjene vence, kakor tudi godbi iz Črnomlja in duhovniku za opravljeni obred. Hvala!

Zalujoči: žena Rezka, sin Slavko in sin Božo z družino, hčerki Jožica in Rezka z družinama, Ivanka z Janezom ter drugo sorodstvo

BREŽIŠKA KRONIKA NESREČ

Pretekli teden so se ponesrečili in iskali pomoči v brežiški bolnišnici: Jožefa Bratoš si je pri žaganju porezal za žago obe nogi; Ida Novak si je z vročim oljem opekla obe nogi; na Ivana Krošlja se je prevrnil traktor in mu poškodoval levo roko in prsni koš; Franc Kiler je padel na poti in si poškodoval desno nogo; Marjan Petrovič je pri delu padla posoda in mu poškodovala glavo; Joža Vrtošnika je vol poškodoval po glavi; Neža Brtole je padla na dvorišču in si poškodovala desno

nogo; Jožetu Vintarju je eksplozija poškodovala obraz; Franc Zorenč je padel s strehe in si poškodoval levo koleno.

UMRLI SO

Pretekli teden so v brežiški bolnišnici umrli: Vincenc Špiler, upokojenec iz Libne, star 71 let; Rezka Draškovič, kmetica iz Samobora, stara 73 let; Janez Kuhar, upokojenec iz Brezja, star 72 let; Frančiška Hictaler, upokojenka iz Brestanice, stara 82 let.

Zagledala sem ga nekaj korakov pred seboj. V hipu so mi noge okamenile in vsa kri mi je butnila v glavo. Me bo prepoznal? Pozdravil? Se bo ustavil? Naslednji hip me je pogledal in prepoznal. Zastal mi je korak in z nekoliko posmehljivim nasmehom je pozdravil:

„Še smrt bi prej srečal kakor tebe!“

„Pa bi jo raje kot mene?“

Spet sem stala na trdnih tleh in kar sama sebi nusem mogla verjeti, da ga res vidim. Sto in stokrat sem si že zamislila to srečanje, vedno sem se ga bala, hrepenela po tem in končno...

Vstopila sva v zakajeno kavnarno. Toliko vprašanj mi je bilo na koncu jezika, pa sem v zadregi srkala marelični sok.

„Si poročena, kajne?“

To ni bilo vprašanje ampak ugotovitev.

„Dve leti.“

„Veš, Eli, vedno sem se spraševal, kakšna pravzaprav si.“

„Si kaj mislil name?“

Spet posmehljiv izraz: „Te zanima?“

„Stane, tolikokrat sem želela, da bi te srečala, ti pa, kakor da si se udrl v zemljo.“

S čudnim pogledom me je premeril.

„Eli, zakaj si se poročila?“

„Čakati na nekoga, ko sploh ne veš, ali ga boš kdaj res dočakal, nima pomena. Marko pa me je imel tako rad, potreboval me je in čutila sem, da mu pomenim vse.“

„Je dober s teboj?“

„Dober. Ti si še zmeraj sam?“

„Ko me pa nobena ne mara!“

Presenečena ugotovim, da me še vedno lahko prizadene, čeprav sem ga že leta skušala pozabiti.

„Imaš sina, kajne?“

„Kako pa to veš?“

Vedno bolj me preseneča.

„To pa res ni težko izvedeti. Vprašal sem.“

„Pa zakaj si spraševal, zakaj te je zanimalo?“

„Saj pravim, da mi še sedaj ni jasno, kakšna si. Nekoč sem mislil, da me imaš rada, čeprav mi tega nikoli nisi rekla. Potem pa — saj sama veš! Povej mi vsaj zdaj: si se takrat šalila z mano, ko si tako hitro brez sledu odpotovala?“

„Stane...!“ Toliko, da ne zajokam.

„Stane, čudim se, da si še vedno sam. Nekoč — takrat mi je prijateljica povedala, da se boš kmalu poročil...“

„Jaz?!“ Od presenečenja me debelo pogleda.

„Jaz... da se bom poročil? Križana gora — s kom pa?“

„Z Majdo?“

„Trapa!“ Videti je skoraj besen. „Pa ti? Si verjela?“

„Verjela, kaj pa naj bi?“

„Zakaj me pa nisi raje vprašala?“

„S kakšno pravico pa? Saj mi nisi nič obljubljal, samo zdelo se mi je, zdelo se mi je, da me imaš... kar rad. Vidiš, pa si me tako razočaral, da tudi spraševati nisem mogla.“

„Jaz, tepec, pa sem ugibal in si razbijal glavo, zakaj si odšla!“

„Pustiva to, saj je tako ali tako že zdavnaj vse končano.“

Spet ne morem nikamor premakniti grenke kepe v grlu. Strmim v kozarec.

„Si vse pokopala?“

„Si pozabil, da sem poročena, da imam otroka? Kaj naj še pričakujem?“

„Ti je kdaj žal, da si se poročila?“

„Žal — pustiva to! Najhuje mi je bilo prve mesece, zdaj pa sem se navadila. Zdaj imam otroka in sem srečna. Ti ne veš, kako čudovito je imeti tako štručko...“

Zamišljeno je strmel v moj srečni obraz.

„Čedalje manj te razumem!“

„Pustiva to! Nekaj let sem te skušala pozabiti, pa ni šlo. Sama sem zbežala, pa sem vendar vedno mislila, da te bom srečala. Ko bi le sama sebe razumela!“

„Glej, nikoli ti nisem povedal, kako rad te imam, potem pa sem si želel, da bi bila nesrečna in bi prišla nazaj k meni. Zato sem sam sebe sovražil. Zdaj pa ne vem. Le kako sva mogla biti tako nespametna?“

„Molči, pustiva vse!“

„Pojdiva!“

Pred dvema mesecema mi je telefoniral. Mrtvo pijan mi je sporočil, da se je prejšnji dan poročil z Majdo.

M. B.

DOLENJSKI LIST

IZDAJA: Časopisno založniško podjetje DOLENJSKI LIST, Novo mesto - USTANOVITELJI LISTA: občinske konference SZDL Brežice, Črnomelj, Kočevje, Krško, Metlika, Novo mesto, Ribnica, Sevnica in Trebnje.

IZDAJATELJSKI SVET: Lojzka Potrč (predsednica sveta), Franc Beg, Viktor Dragoš, Tone Gošnik, Jože Jek, Tone Klenovšek, Franc Lapajne, Tine Molek, Slavko Smerdel, Franc Štajdohar in Ivan Zivič

UREDNIŠKI ODBOR: Marjan Legan (glavni in odgovorni urednik), Ria Bačar, Milan Markelj, Branko Podobnik, Jože Primc, Jože Splichal, Jožica Teppey, Ivan Zoran in Alfred Zeleznik

IZHAJA vsak četrtek - Posamezna številka 2 din - Letna naročnina 79 dinarjev, polletna naročnina 39,50 din, plačljiva vnaprej - Za inozemstvo 160 dinarjev ali 10 ameriških dolarjev oz. 30 DM (oz. ustrežna druga valuta v tej vrednosti) - Devizni račun: 52100-620-107-32002-009-8-9

OGLASI: 1 cm višine v enem stolpcu 40 din, 1 cm na določeni strani 55 din, 1 cm na prvi, srednji ali zadnji strani lista 80 din. Vsa mali oglasi do 10 besed 15 din, vsaka nadaljnja beseda 1 din. Za vse druge oglase in oglase v barvi velja do preklica cenik št. 5 od 1. 7. 1972 - DOLENJSKI LIST šteje med proizvođače iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvođačev in storitev v prometu (Ur. list SFRJ 33-316/72), za katere se ne plačuje temeljni davek od prometa proizvodov (mnenje sekretariata za informacije IS SRS št. 421-1/72 od 31. 1. 1973)

TEKOČI RACUN pri podružnici SDK v Novem mestu: 52100-601-10558 - Naslov uredništva in uprave: 68001 Novo mesto, Glavni trg 3 oz. poštni predal 33 - Telefon: (068) 21-227 - Nenaročenih rokopisov in fotografij ne vračamo - Casopisni stavek, filmi in prelom: ČZP Dolenjski list, Novo mesto - Barvni filmi in tisk: Ljudska pravica, Ljubljana

VSAK DAN: poročila ob 5.00, 6.00, 7.00, 8.00, 10.00, 12.00, 15.00, 18.00, 19.30 in ob 22.00. Pisan glasbeni spored od 4.30 do 8.00.

SREDA, 28. NOVEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.25 Otroške igre. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Janez Furlan: Rezultati raziskav o varstvu okolja. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Loto vrtljak“. 17.10 Iz repertoarja našega komornega zbora smo vam izbrali skladbe... 18.15 S pop ansambli. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Iz kasetne produkcije RTV Ljubljana. 20.00 Reprodukcijski koncerta Simfoničnega orkestra RTV Ljubljana. 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 29. NOVEMBRA: 8.07 Radijska igra za otroke - Marjan Kolar: „Ura“. 9.05 Veseli zvoki v prazničnem jutru. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Cestitke za praznik. 13.30 Breda Senčar: Borci o sodobnosti. 14.05 Novosti iz domačega opernega arhiva. 15.15 Pesmi moji domovini. 16.10 Za ples in razvedrilo. 17.00 „November 73“. 18.30 Iz domače lahke orkestralne glasbe. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Pétnajst minut za P. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 21.00 Radijska igra - Ciril Zlobec: Moška leta našega otroštva. 22.15 Z jugoslovanskimi pevci zabavnih melodij.

PETEK, 30. NOVEMBRA: 8.07 Vrtljak otroških skladb. 10.05 Simfonični orkester RTV Ljubljana. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.10 Lepe melodije. 12.30 Silvo Matelič: Dan v delavčevi družini. 13.30 V svetu lahke glasbe. 14.05 Minute po domače. 14.30 Viktor Konjar: „Jugoslovanske vezi“. 15.15 Slovenske popevke. 16.00 „Vrtljak“. 17.05 Arje iz slovenskih oper. 17.30 „Peščena ura“. 18.15 „Signal“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ansambel Borisa Kovačiča. 20.00 Top-pops 15. 21.15 Oddaja o morju in pomorščakih. 22.15 Besede in zvoki iz logov domačih.

SOBOTA, 1. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pionirski dnevnik. 10.15 Glasbeni drobiž od tu in tam. 11.15 Z nami doma in na poti. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - Jože Gregar: Vrt v decembru. 12.40 Čez travnike in polja. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 S pesmijo in besedo o Jugoslaviji. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Klavir in ritmu. 18.15 Dobimo se ob uri. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ansambel Jožeta Prizlika. 20.00 Radijski radar. 21.20 Zabavna radijska igra - Marjan Marinc: Inšpektor Ris ne miruje - 2. epizoda. 22.20 Oddaja za naše izseljence.

NEDELJA, 2. DECEMBRA: 6.00 - 8.00 **DOBRO JUTRO!** 8.07 Veseli tobogan. 9.05 Se pomnite, tovariši... 10.05 Koncert iz naših krajev. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.15 - 13.00 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 13.10 Pogovor s poslušalci. 13.05 - 15.00 Nedeljsko športno popoldne. 15.05 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo - II. del. 16.00 Humoreska tega tedna - Norma Hunter: Prigode profesorja Modrinjaka. 17.05 Nedeljska reportaža. 18.00 Radijska igra - Peter Aprechtsen: „Očka Klasmusen“. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 V nedeljo zvečer. 22.20 Zapešite z nami.

PONEDELJEK, 3. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.05 Pisan svet pravljic in zgodb. 10.15 Za vsakogar nekaj. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - dr. Jože Urbas: Delež prašičereje v proizvodnji mesa. 12.40 S tujimi pihalnimi godbami. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Amaterski zbori pojo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 - 17.00 „Vrtljak“. 18.15 Lahka glasba slovenskih avtorjev. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute s triom Avgusta Stanka. 20.00 „Ti in opera“. 22.15 Za ljubitelje jazza.

TOREK, 4. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 10.15 Stari plesi v novi preobleki. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Milica Oblak: Kaj so obravnavali žlahtniti jagodčija na simpoziju v Beogradu. 12.40 Z domačimi ansambli. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 AH jih poznate? 14.40 „Na potki s kitaro“. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.45 Pota

sodobne medicine. 18.15 Z orkestrom Cyril Ornel. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute za ansambel Francija Puharja. 20.00 Slovenska zemlja v pesmi in besedi. 20.30 Radijska igra - Joe O'Donnell: „Geronimo“. 22.15 Od popevke do popevke.

SREDA, 5. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.25 Otroške igre. 10.15 Urednikov dnevnik. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - France Guna: Kam in kako postaviti čebelnjak. 12.40 Od vasi do vasi. 13.30 Priporočajo vam... 14.30 Naši poslušalci čestitajo in pozdravljajo. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.45 Jezikovni pogovori - Dr. Jože Toporišč. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Glasbene razglednice. 20.00 Simfonični orkester RTV Ljubljana v stereo studiu. 22.15 S festivalov jazza.

ČETRTEK, 6. DECEMBRA: 8.10 Glasbena matineja. 9.35 Iz glasbenih šol. 10.15 Po Talijinih poteh. 11.00 Poročila - Turistični napotki za naše goste iz tujine. 12.30 Kmetijski nasveti - inž. Dragan Honzak: Akcija za bonitiranje kmetijskih zemljišč. 12.40 Igrajo pihalne godbe. 13.30 Priporočajo vam... 14.10 Popoldne za mladi svet. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Popoldanski simfonični za mladi svet. 15.30 Glasbeni intermezzo. 16.00 „Vrtljak“. 17.10 Popoldanski simfonični koncert. 18.15 S Plesnim orkestrom RTV Ljubljana. 19.00 Lahko noč, otroci! 19.15 Minute z

ansambлом Jožeta Kampača. 20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov. 22.15 Popevke in plesni ritmi.

IZ BREŽIŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v brežiški porodnišnici rodile: Dragica Terihaj iz Klak - Snježano, Đurđa Stanec iz Kerestince - Dražena, Nada Kovačič iz Domaslovca - Renato, Jožefa Dvoršak iz Kališevca - Janka, Monika Golobič iz Trnja - Martino, Marija Oblak iz Mrzle Planine - deklico, Katja Savnik iz Buševca vasi - Melito, Štefica Jambrešič iz Ledin - deklico, Štefica Setinšek iz Dobrave - deklico, Lucija Stanko iz Krškega - Srečka, Cecilija Šekoranja iz Podgorja - Liljano, Gordana Golubovič iz Brežic - dečka, Ivka Odak iz Samobora - Maria, Jožefa Vilčnik iz Blance - Marjetko, Majda Podvinski iz Sentlenarta - dečka, Julijana Pegam iz Hrastja - Danico, Ivanka Radanovič iz Jereslavca - Sonjo, Ana Rubinič iz Bukovja - deklico, Marija Vukovinska iz Bregane - Josipa, Ana Horvat iz Grdanjcev - dečka, Veronika Lovrec iz Tomaševca - dečka, Marija Husta iz Otoka - Nenada, Marija Kupres iz Male Rakovice - Jadranko. - Čestitamo!

»Dolenjski list« v vsako družino

SPOZNANJE

Pred mano je list papirja. Razmišljam, ali bom znala napisati vse, kar občutim v srcu, ki se oglašata kot vest.

Sem edinka. Otroška leta sem preživela pri starših. Oče in mati sta bila prepričana, da bom ostala doma na kmetiji, zato me nista dala naprej v šolo. Z mojim odraslanjem pa so rasli tudi stroški. Nisem hotela biti staršem v breme, zato sem se zaposlila v bližnjem kraju in sem ob prostem času obiskovala starše. To so bili dnevi, ko smo bili srečni, pa vendar se je tudi ta nit pretregala.

Spoznala sem fanta, ki mi je pomenil vse. Poročila sva se in mož me je odpeljal na svoj dom. Nikoli ne bom pozabila solz v očetovih in materinih očeh ob slovesu. Mož je že vnaprej vedel, da bo slovo težko, zato je želel, da bi me odpeljal kar se da hitro.

Prvo leto po poroki me je mučilo domotožje. Potem je prišel otrok, ki me je popolnoma osvojil. Ob njem sem vedno bolj cenila starše in bila v mislih vedno pogostejše pri njih. Hvaležna sem jima bila za življenje, ki sta mi ga podarila in zavedala sem se, da bi jima morala vračati z dobroto, pa sem bila tako daleč od njih. Tako je še zdaj. Če le morem, ju za družino obiščem. Vselej pa mi je hudo, ko vidim, da postajata vsak dan bolj izmučena in da še vedno upata, da se bom nekega dne vrnila. Ne morem jima povedati, kako prazno je to upanje, saj me potrebujeta mož in otrok, potrebuje me novi dom.

Postala sem žena in mati in mislim, da sem izpolnila svoje poslanstvo, da se mi je izpolnila želja, ki jo goji prav gotovo vsako dekle. Zamenjala sem ljubezen do staršev z ljubeznijo do moža, ki me je odpeljal od njih za vse življenje. Pri vsem tem pa me muči zavest krivde. Zdi se mi, da sem staršem naredila krivico. Spoznala sem to prepozno in v meni se oglašata vest.

Ne bojim se obsodbe tistih, ki bodo brali te vrstice, močno pa se bojim, da mi bo sodilo življenje samo. Postarala se bom in moj otrok bo odšel od mene. Ostala bom osamljena, kot sta zdaj osamljena moja mati in oče.

Hvala za vašo kri, ki rešuje življenja!

Pretekli teden so darovali kri na novomeškem transfuzijskem oddelku: Pepca Kušljan in Nada Golovec, gospodinjiz iz Sentjerneja; Marija Kušljan, Vojko Kadunc, Tone Zagorc, Albina Gorišek, Valter Zofič, Janez Dolar, Jože Bregar, Tone Bartolj, Jože Završek, Silvo Potočar, Martin Bartolj, Franc Zagorc, Stanko Vinter, Danijel Vrhovnik, Franc Znidaršič, Peter Cebular, Karel Znidaršič, Joža Kos, Sonja Plut, Janez Rabelj, Marin Polhe, Vinko Golob, Anton Skofljanc, Majda Grubar, Milan Kupljenik, Jože Lenčič, Jože Kovačič, Anton Gričar, Alojz Prah, Terezija Gorenc, Martina Slak, Ivanka Zagorc, Jože Zagorc, Martina Franko, Franc Gorenc, Marija Jevnikar, Jožefa Blatnik, Jože Jordan, Fani Škedelj, Jožefa Benc, Franc Črtalič, Jožefa Črtalič, Alojz Bele, Jože Hostar, Marija Modic, Anton Grubar, Ana Komar, Franc Vovko, Alojzija Furar, Cvetka Bratovič, Vinko Zagorc in Ljubica Luzar, člani Iskre Sentjerneje. Evstahij Janežič, Slavko Jordap, Vinko Gradišar, člani Novotekska Novo mesto; Franc Pirč, član Novolesa Straža. Alojz Škerbec, upokojenec iz Sentjerneja; Antonija Rangus, Alojz Novak in Stanko Franko, člani IMV Sentjerneje; Marija Novak, gospodinja iz Orehovice; Alojz Znidaršič in Anton Hočevar, kmeta iz Smalčje vasi; Stanko Pungercar, keramičar iz Gruče, Terezija Rus, gospodinja iz Dolnjega Maharovca; Ivica Putiš, gospodinja iz Tolstege vrha; Terezija Tomšič in Ana Volčjak, gospodinjiz iz Dolnjega Vrhpolja; Franc Simončič, tesar iz Javorovice; Pepca Krnc, gospodinja iz Dolnje stare vasi; Jožefa Zagorc, gospodinja iz Javorovice; Terezija Miklavčič, gospodinja iz Loke; Klara Znidaršič, članica Zdravstvenega doma Novo mesto; Jože Hosta, kmet iz Imenja; Janez Kovačič in Franc Novak, kmeta iz Zameškega; Dragica Jambrešič, študentka iz Zameškega; Marija Pirnar, upokojenka iz Gornje Prekope; Janez Kuhelj, sofer iz Kartuzije Pletertje; Albina Pirnar, gospodinja iz Ledevca vasi.

IZ NOVOMEŠKE PORODNIŠNICE

Pretekli teden so v novomeški porodnišnici rodile: Marija Vrščaj iz Zloganja - Brigito, Erna Hribar iz Male Bučne vasi - Barbaro, Štefica Bizjak iz Krškega - Mojco, Rudolfa Segina iz Zagovčeca - Marka, Jožefa Zabkar iz Kržišča - Damjano, Zmaga Bambič iz Dolenjskih Toplic - Natašo, Draga Lavriha iz Paradiža - Anito, Rozalija Poč iz Vrtače - Natašo, Ivanka Bartolj iz Jablana - Franca, Ana Levičar iz Leskovca - Tatjana, Jožica Gole iz Koluderji - Anico, Vera Jakša iz Gradaca - Darjo, Anica Božič iz Kostanjevice - Melito, Tončka Jerele iz Dolnjega Gradišča - Alenko, Terezija Marlin iz Dola - deklico, Anica Hribar iz Vrha pri Križu - dečka, Frančiška Conta iz Mihovega - deklico, Ana Grill iz Regrče vasi - dečka. - Čestitamo!

TELEVIZIJSKI SPORED

SREDA, 28. NOVEMBRA: 9.40 TV v šoli: Praznična oddaja (Zg.) - 11.00 TV v šoli (do 11.30) (Bg.) - 16.45 Madžarski TV pregled (Pohorje, Plešivec do 17.05) (Bg.) - 17.45 Otroci naše šole - serijska oddaja (Lj.) - 18.00 Risanka (Lj.) - 18.10 Obzornik (Lj.) - 18.25 Na sedmi stezi - športna oddaja (Lj.) - 18.45 Marksizem (Lj.) - 19.15 Mozaik (Lj.) - 19.20 Kaj hočemo: Ob ustavnih in kongresnih razpravah (Lj.) - 19.45 Risanka (Lj.) - 19.50 Cickak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.30 Prireditev ob obletnici II. zasedanja AVNOJA iz Jajca (Sa.) - 21.50 Glasbeni nokturno (Lj.) - 22.10 Poročila (Lj.) -

ČETRTEK, 29. NOVEMBRA: 8.20 Dobro jutro, tovariši - glasbeno propagandna oddaja (Lj.) - 9.05 Šest kurirjev - mladinska oddaja (Lj.) - 9.50 Slavnostna seja ob obletnici II. zasedanja AVNOJA, prenos iz Jajca (Sa. Lj.) - 11.30 Otroška matineja: En dan za sto let, Pozdrav republikli (Lj.) - 12.25 Poročila (do 12.30) (Lj.) - 15.05 Po domače na Loškem gradu - barvna oddaja (Lj.) - 12.45 Mozaik (Lj.) - 15.50 Nesebični ljubezer - barvi film (Lj.) - 17.05 Iz roda v rod - mladinska oddaja (Lj.) - 17.35 To je bila pesem svetlega in vročega jedra - glasb. oddaja (Lj.) - 18.15 Kdor poje, slabo ne misli - barvni film (Lj.) - 19.45 Barvna risanka (Lj.) - 19.50 Cickak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.35 Rojstvo nekega spomenika - dok. oddaja (Lj.) - 21.25 Nevarna srečanja - barvna nadaljevanka TV Sarajevo (Lj.) - 22.15 Poročila (Lj.) - Druga varianta s prenosom nogometne tekme: 14.30 Po domače na loškem gradu - barvna oddaja (Lj.) - 15.10 Mozaik (Lj.) - 15.15 Nesebična ljubezen - barvni film (Lj.) - 16.30 Nogomet CZ: Hajduk - prenos (Bg. Lj.) - 18.45 Iz roda v rod - mladinska oddaja (Lj.) - 19.15 To je bila pesem svetlega in vročega jedra - glasbena oddaja (Lj.) - 19.50 Cickak (Lj.) - Nadaljevanje sporeda nespremenjeno!

KANGLICA JAGOD

Ko sem bila še majhna, se nisem ničesar bolj veselila kot časa, ko so zrele jagode. Stikala sem med visoko travo, po bodečem grmovju in si polnila usta s sladkimi sadeži. Razprskana in umazana, a sita jagod, sem se nekega dne vrnila domov. Najraje bi zavriskala od veselja, kajti v kuhinji je sedela stara mama. Nikoli je nisem videla oblečene drugače kot v črni, z belimi rožicami posejani obleki. Planila sem k njej.

„Kakšna pa si? Kje si bila?“ „Jagode, veste, stara mama, jagode! Vse polno jih je!“ sem razširila roke. Oglasila se je mamica: „Ne boš več hodila po jagode! Danes je zaradi jagod umrla deklica iz sosednje vasi, ker jo je picila kača.“ Našobila sem usta, po licih so mi polzele solze in tiho sem zasepetala: „Jagode, o, veliko jih je!“ „Ne joči, Neni, jaz ti jih bom nabrala! Veliko, polno kanglico boš dobila!“ je dejala stara mama in na njenem obrazu se je razcvetel prelep smehljaj. Bila je že blizu sedemdesetih, a še vedno lepa. Nikoli prej ne potem nisem videla tako lepe stare mame! „Mama, pa menda ne boste?“ „Ah, to ni nič!“ Jaz pa sem se stiskala k njej in vsa srečna ponavljala: „Jagode, veliko - polna kanglica jagod!“

In poslej sem leto za letom dobivala jagode, ki jih je nabrala stara mama. Stric jih je prinesel v veliki modri kanglici brez pokrova, ki je bila na mnogih mestih že odrgnjena. Kadarkoli sem, ko sem se vrnila domov, zagledala na mizi modro kanglico, sem vrisnila:

„Jagode!“ „Stara mama, kmalu bodo spet jagode!“ sem ji govorila in se stiskala k topli peči - bilo je nekaj dni po novem letu - stara mama pa je ležala na postelji. „Da, jagode, in stric ti jih bo prinesel. Ali jih boš pa sama nabrala!“ Našobila sem ustnice, bila sem že velika, kajti hodila sem v četrtri razred, in z jokavim glasom zavpila: „Ne maram jagod! Nočem jagod, če jih ne boste nabrali vi! Ne maram jih! Zanič so! Umrla bom!“ V sobo je pritekla mamica:

„Ne kriči, kaj ne vidiš, da je stara mama bolna?“ Čez dva dni je bila stara mama mrtva. Sedela sem na peči in jo gledala. Zdela se mi je, da je živa, kajti njena lica so bila gladka in napeta, čelo rahlo nagubano, oči pa zaprte. Ne, niso bile čisto zaprte! Rahla reža je bila in zdela se mi je, da me radovedno motri in me vprašuje:

„Ne, kje so pa jagode?“ „Ni jih, stara mama, ni jih! Zima je zunaj in mraz!“ sem potihlo govorila in še dalje strmelna v svetlo režo. Njene oči so bile brezdanske, v njih se je zrcalila vsa vedrina človeka, ki po napornem delu počiva in z zadovoljstvom opazuje storjeno delo, ker ve, da se bo samo razvijalo naprej po pravi poti. In na dnu, prav na dnu teh dobrih rjavih oči se je bleščala modra kanglica, polna rdečih jagod...

Zopet je bil čas, ko so zrele jagode. Prijateljica mi je rekla: „Pridi, greva po jagode!“ Brez besed sem se obrnila in zbežala v hišo. Zaklenila sem se v sobo in zahlipala: „Jagode, o, stara mama...“ Zvečer je plaho potrkalo na vrata in vstopila je prijateljica. Potihlo, kot bi se bala, je rekla: „Na jagode, zate sem jih nabrala!“ Potisnila mi je v roke velik sopek jagod in odšla. „Še zahvalila se ji nisi!“ me je opomnila mamica. Po licih o mi polzele debele solze in med jokom sem izdavičala: „Stara mama... jagode... nič več modre kanglice...“ Mamica me je stisnila k sebi, jaz pa sem v duhu zopet zagledala modro kanglico, napolnjeno z jagodami. IRENA

PETEK, 30. NOVEMBRA: 9.15 Pisani svet - ponovitev III. oddaje (Lj.) - 10.00 Festival revolucionarne pesmi - posnetek iz Ajdovščine JRT (Lj.) - 11.00 Rojstvo nove Jugoslavije - dokumentarna oddaja (Lj.) - 11.30 Otroška matineja: Jezeva hišica, Srečo nosimo v mladih rokah, PP s trebento (Lj.) - 12.25 Poročila (do 12.30) (Lj.) - 16.00 Jelovski spomeniki (Lj.) - 16.30 Mozaik (Lj.) - 16.35 L. Suhodolčan: Norčije v gledališču (Lj.) - 17.30 Tekmovanje v boksu (Bg.) - 19.00 Pred odkritjem spomenika v Gonarsu (Lj.) - 19.50 Cickak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 Propagandna reportaža (Lj.) - 20.30 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.40 Cyranu de Bergerac, film (Lj.) - 22.35 Poročila (Lj.) - 22.40 Umetnost in človek - barvna oddaja (do 23.05) (Lj.)

SOBOTA, 1. DECEMBRA: 16.05 Daktari - serijski barvni film (Lj.) - 16.55 Nogomet Borac: Hajduk - prenos (Sa. Lj.) - v odmoru ob 17.45 Obzornik (Lj.) - 18.45 Mozaik (Lj.) - 18.50 Risanka (Lj.) - 19.05 Moda za vas - barvna oddaja (Lj.) - 19.15 Gledališče v hiši (Bg.) - 19.45 Barvna risanka (Lj.) - 19.50 Cickak (Lj.) - 20.00 TV dnevnik (Lj.) - 20.25 3-2-1 in TV barometer (Lj.) - 20.35 3 x 7, kviz (Lj.) - 21.30 Barvna propagandna oddaja (Lj.) - 21.35 Pravniki - barvni film (Lj.) - 22.00 Colditz - serijski barvni film (Lj.) - 22.50 Poročila (Lj.) - 22.55 TV kazipot (do 23.15) (Lj.)

OPRAVIČILO

Ker do zaključka redakcije od RTV Ljubljana nismo prejeli televizijskega programa od 1. do 5. decembra, ga tokrat ne objavljamo. Bralce prosimo za razumevanje. UREDNIŠTVO

»Človeka spoštujem«

Praden sem obiskal Vinka Robeka, sem na uredništvu poiskal album narodnih herojev. V njem sem našel fotografijo in v skopih črtah zarisan njegovo življenjsko pot. Podatki, datumi, dejstva, besede — vsega tega smo že preveč navajeni, tako da nam ostane človek, ki stoji za številkami in besedami, nepoznan. Je samo trenutek, in ko obrneš list, ga že ni, kot da bi se spremenil v list papirja. In vendar je človek nekaj živega, enkratnega, nekaj veliko bolj zapletenega, kot se da prikazati s fotografijo in nekaj podatki. Zato nisem hotel popisovati dogodkov, ki jih je Vinko Robek preživel, ampak sem želel ujeti tisti utrip v njem, ki je nam vsem skupen. Iskal sem našega življenjskega sotovariša, našega sopotnika v vsakdanjosti.

Vinko Robek živi v Dobruški vasi življenje upokojenca. Še vedno je izredno živahen in energičen mož, ki mu ni videti, da je preстал toliko gorja, vsaj na zunaj ne. Rad se nasmeji, pripoveduje in razpravlja z vaščani, živo se zanima za vprašanja sedanosti, toda preteklost je neizbrisen del njegove osebnosti. Težke prekušnje v tistih, zdaj slavni časih, ko so ljudje živeli na meji med smrtjo in življenjem, ko je človek včasih zrasel visoko v zanesenosti in padel globoko v borbi za goli obstoj, so ga skovale v trden značaj.

Dvakrat so ga imeli za mrtvega, enkrat so mu celo že skopali jamo, toda on je ostal. Velika življenjska energija, volja živeti in boriti se, ga je potegnila iz rok smrti, ko je celo zdravnik

dvignil roke. Toda od vseh stvari, ki jih je preživel v osvobodilni borbi, se najraje spominja tovarišta, raje kot svojih junastev, trpljenja, borbe.

„Tovarišstvo,“ pravi, „to je bila najlepša stvar v vojni, nekaj tako neverjetno lepega. Bili smo složni kot ena sama družina. Današnji svet tega ne pozna. Ljudje so se pogospodili, gledajo samo še na svoje koristi. Premalo poštenja je povsod, ker so ljudje kruha pijani. Ko bi bili takšni, kot smo bili med vojno, bi lahko čudovito živeli. A je že tako. Čas je prerasel zgodovino in v pozabo gredo leta velikega trpljenja in zorenja našega naroda. Zdaj živimo vsaj dvakrat boljše, kot smo, pozablja pa se na poštenje in tovarišstvo.“

In morda Vinko Robek zato tako rad obuja spomine na minule čase, ko so sredi huđega rastle človeške vrednote, kakršnih danes sredi dobrega ni več najti. Morda preteklost zato tako močno živi v njem, ker mu je odkrila vso globino človeka, vso njegovo veličino in slabost.

„Takšen sem! Človeka spoštujem in vsakomur rad pomagam. Rad sem z ljudmi in živim, kot da nisem heroj.“

Ko sem se vrnil v uredništvo, sem še enkrat prebral stavek iz albuma: „Vinko Robek je znan zaradi junaštva po vsej Dolenjski in zelo priljubljen med kmečkimi prebivalci ter borci.“ Besede so bile še enkrat bolj žive kot takrat, ko sem jih prvič prebral.

M. MARKELJ

Kulturne prireditve, ki jih organizira enota JLA iz Ribnice, so med Ribničani zelo priljubljene. Na sliki: ansambel doma JLA iz Beograda, ki je zadnji gostoval. (Foto: D. Mohar)

Jugoslavija gostuje v Ribnici

Kulturno-umetniške skupine iz vse Jugoslavije tkejo vez prijateljstva

Garnizijo v Ribnici pogosto obiskujejo ugledne kulturno-umetniške skupine, ki s pestro sestavljenim programom osvajajo občinstvo širom po Jugoslaviji. Prireditelji se trudijo, da povabijo umetnike iz različnih delov države in prav to ustvarja vzdušje trdne povezanosti jugoslovanskih narodov.

V Ribnici so gostovali že mnogi priznani umetniki, med njimi pevci Slovenskega okteta, Alenka Pintarič, Silvana Armenulič, Olivera Marković, pred kratkim pa so bili v gosteh člani umetniškega ansambla doma JLA iz Beograda. Tako so se ribniškemu občinstvu predstavili Dragan Antić, Lola Novaković, Majda Sepe, folklorna skupina in

stične točke, narodne in zabavne pesmi.

Kljub skromnim denarnim možnostim garnizije za organizacijo podobnih prireditev zatrjujejo v Ribnici, da bodo tudi v prihodnje vabili v goste umetnike, ki osvajajo stare in mlade širom po naši domovini, in jim je zadovoljstvo občinstva pomembnejše, kot se tako visoki honorarji.

L. ŠKOBERNE

»Zabavnik« šolarjev

Zanimiv časopis učencev osnovne šole Kočevje

V osnovni šoli Kočevje izdajajo šolarji stenski časopis „Zabavnik“, ki je zelo dobro urejevan in ima več stalnih rubrik, kot so: „Široka usta“ (vic tedna, ki se je zgodil v šoli), „Moj trenutek“ (pesmica), „Stare modrosti“ (pregovori), „Zakaj — zato“ (učenci vprašujejo, uredništvo odgovarja) in „Radovednež“, pri katerem morajo učenci na podlagi slike ugotavljati, kaj, kateri dogodek predstavlja.

Pri „Radovednežu“ sodeluje preko 100 učencev. Vpisujejo na tabelo, kdo je zbral doslej največ točk. Slika dogodka ali stvari je namreč taka, da je potrebno precej iznajdljivosti, če hoče ugotoviti pravi odgovor. Spraševati moraš ljudi, gledati v leksikone itd. Tako se šolarji ob igri izobražujejo.

„Zabavnik“ ureja uredniški odbor, v katerem so učence Vesna Metelko, Tatjana Veličkovič in Dušica Kaus ter mentor Ivo Stanič, ki je dal pobudo za ta šolski časopis in usmerja delo uredniškega odbora.

Seje uredniškega odbora so ob petkih, „Zabavnik“ pa izide vsak ponedeljek.

J. PRIMC

Tako nastaja kočevski „Zabavnik“

Rdeča jopa je rešila starko

Dva dni in dve izredno hladni noči so iskali 82-letno Terezijo Košljar iz Dol Kamenc, potem pa so jo še živo našli v gozdu

Iz male, še neometane hišice na Dol Kamencih 52, kjer živi s hčerko, je v nedeljo, 18. novembra, okrog 15. ure odšla Terezija Košljar. Dvainosemdeset let ima, in ko se je naredila noč, je še ni bilo domov.

Košljarjeva sicer še dobro hodi, toda vidi zelo slabo in pozabljiva je. Bolj ko je začel pritiskati večerni hlad, bolj je doma nastajal preplah. Ana Lahajnar, njena hčerka, ki dela v Novoteksu, je povedala:

„Mamo sem začela iskati še isti večer s sestrično Mici Retelj in soročniki. Klicali smo in vpili najprej po vasi, potem še po bližnjem gozdu. Vse do 2.30 ponoči smo bili zunaj, a zaman. V ponedeljek se je iskanje nadaljevalo. Soseda Jože Skufca in Ljubo Vasič pa še drugi smo spet iskali po gozdu. Prav tako smo v to-

rek dopoldne s pomočjo več vaščanov in celo milicnikov taval po gozdu in prebrskali vsak grm. Niti sledu.“

V torek, 20. novembra popoldne, sta se odpravila v nasprotno smer v gozd z malo upanja še sosedu 23-letni Dušan Vasič in njegov svak. Ta dva sta jo našla.

Dušan Vasič, tudi Novoteksov delavec, je pripovedoval: „Ker smo od otrok izvedeli, da je sosedu proti avtocesti, sva šla vsak po svoji poti: jaz malo više, on niže. Naenkrat je svak zavpil: „Dušan, pridi! Našel sem jo!“ Stekel sem navzdol in jo zagledal. Ležala je na hrbtu in se skušala dvigniti, ko sva prišla zraven. Okrog po tleh je bilo vse razprskano... Roke je imela povsem modre. Opazil sem, da me je spoznala, a govorila je zelo slabo. Potem sva jo izmenoma nosila do doma. Takoj smo poklicali zdravni-

ka in rešilni avtomobil, tako da so bili Košljarjeva teta okrog 18.30 že v bolnišnici.

Svak trdi, da med listjem izginule sosedu nikdar ne bi opazil, če se ne bi zasvetila njena rdeča jopa. Košljar je mogla, je namreč revica nagrabila okrog sebe listja, da se je z njim pokrila.

Nato sem šla še h Košljarjevi tedi v bolnišnico. Močno sem bila presenečena, ko sem stopila k njeni postelji in se je ženska krepko dvignila ter vprašala: — Ja, kdo pa ste?

Popolnoma nič se ne spominja, zakaj je padla in kdo jo je našel, le to ve, da je grebla in grebla okrog sebe, ker je bilo peklensko mraz. Kot je povedal sobni zdravnik na internem oddelku novomeške bolnišnice dr. Antun Gluecks, je Košljarjeva za zdaj zunaj življenjske nevarnosti. Ima ozeblino, a niti ne najhujše vrste. Zdravniki upajo, da bo okrevala.

Pravi čudež je, da je 82-letna ženska dve noči in dva dni prebila na goli zemlji ob minus pet stopinjah, pa je ostala živa.

RIA BAČER

„Ja, kdo pa ste?“ je vprašala Košljarjeva teta, ko sem prišla k njej v bolnišnico. Neverjetno: v tej starosti in po 50 urah prezebanja v gozdu si je tako hitro opomogla. (Foto: R. Bačer)

Kozerija

SLAVNOSTNA OTVORITEV DOMA

V Repičevi dragi so zgradili krasen kulturni dom. Lice njegovo je bilo obloženo z uvoženim marmorjem in tudi opeka na strehi se je ponasala s tujim državljanstvom. Notranjost doma je bila čista in bleščeča, da bi lahko jedel s tal. V dvorani za predstave so bili oblazinjeni naslonjači, oder je bil opremljen z vsem, kar zahteva še tako zamotana gledališka predstava. Repičani so bili ponosni na svoj dom in so se širokoustili okrog kot slave željni ribiči.

Na dan občinskega praznika je bilo vse črno ljudi okrog kulturnega doma. Na

otvoritev so prišli vsi občinski funkcionarji, celo iz republike je bilo videti nekoliko glav, ki so se svetile v jesensko-zimskem soncu. Šolska otročad se je privala pred vrati, godba na pihala je izvajala koračnice in drugo lahko glasbo, tovariš župan se je nemirno prestopal z noge na nogo in živčno opozarjal prisotne, da bo lastnoustno govoril o pomenu stavbe za vso Repiško dolino.

In res: ko je kapelnik zamahnil navzdol in je pločevina utihnila, se je tovariš župan odkaljšal in njegove zvonke besede so udarile ob

ušesne hobenečke občanov. Govoril je tovariš župan, da je kulturni dom največja pridobitev za Repičevo drago v zadnjih dvajsetih letih, da se z njegovo otovoritvijo odpirajo neslutene možnosti za razcvet kulturnega življenja, tistega vzvišenega življenja, dosegljivega za vse: za izobraženstvo, šolsko mladino in študentarijo in še posebno za delavski razred, ki je naša gonilna sila. Govoril je tovariš župan, da je dom neke vrste kulturno pitališče in napajališče kulture željnih Repičanov. In tako naprej.

Nato je z velikimi skarjami prerezal trak in množica

se je usula noter, zvedavo ogledujoč si največji povojni dosežek. Ko je zadnji obiskovalec odšel iz prostorov, je hišnik z novim ključem zaklenil vhodna vrata.

To je bilo lansko leto. Kulturni dom v Repičevi dragi še zmeraj stoji in tudi večjih popravil ni bilo potreba opraviti. Zamenjali so edinole ključavnico na vhodnih vratih, ker je zarjavela, dom pa so morali odpreti, kajti pred njim se je zbrala množica, da bi proslavila enoletnico otvoritve novega doma.

TONI GAŠPERIČ